

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KĘDZIERZYN-KOŹLE
NA LATA 2021-2025**

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Podstawy prac nad strategią	5
1.1. Prawne podstawy dokumentu	5
1.2. Tryb przygotowania <i>Strategii</i>	6
2. Ogólna charakterystyka Gminy Kędzierzyn Koźle	8
2.1. Położenie geograficzne	8
2.2. Demografia – stan ludności i prognoza	9
2.3. Lokalna gospodarka i rynek pracy	14
2.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna	18
2.5. Oświata i opieka nad dziećmi	19
2.6. Ochrona zdrowia	22
2.7. Kultura, sport i rekreacja	23
2.8. Organizacje pozarządowe	24
3. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Kędzierzyn-Koźle z prognozą zmian	27
3.1. Identyfikacja problemów społecznych	27
3.2. Ubóstwo	30
3.3. Bezrobocie	32
3.4. Niepełnosprawność, długotrwałe i ciężkie choroby	36
3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	40
3.6. Problemy związane z macierzyństwem, w tym wielodzietnością	42
3.7. Bezdomność	43
3.8. Uzależnienia	44
3.9. Przemoc w rodzinie	46
3.11. Diagnoza funkcjonowania instytucji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych	48
3.12. Problemy społeczne i funkcjonowanie instytucji pomocowych w opinii przedstawicieli podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	61
3.13. Ewaluacja działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych realizowanych w latach 2016-2020	73
3.14. Wnioski z diagnozy – analiza SWOT	77
4. Strategia działania na lata 2021-2025	79
4.1. Misja, cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działania	79
4.1.1. Cel strategiczny nr 1: Poprawa sytuacji rodzin z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi	80
4.1.2. Cel strategiczny nr 2: Przeciwdziałanie uzależnieniom	83
4.1.3. Cel strategiczny nr 3: Wsparcie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym	85
4.2. Sposób realizacji Strategii	90
4.3. Matryca wdrażania Strategii	92
SPIS RYCIN	104
SPIS TABEL	105
Załącznik 1. Ewaluacja <i>Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu</i>	107

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem strategicznym, stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej, wspierającym długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. Obowiązek przyjęcia i realizowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej¹. Zgodnie z tą ustawą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem ustawodawcy, który podjęła Gmina Kędzierzyn-Koźle, jest stworzenie spójnego systemu planowania strategicznego w sferze społecznej.

Ze względu na szeroki zakres rozumienia sfery społecznej, a co za tym idzie problemów społecznych, odwołując się do rozumienia strategii zaprezentowanego w ustawie z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej², kluczowym obszarem analizy uczyniono obszar działań ośrodka pomocy społecznej i innych instytucji publicznych nakierowany na rozwiązywanie problemów społecznych. Cele i zadania w zakresie innych obszarów sfery społecznej, np. edukacji, komunikacji publicznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa itp. uwzględnione są w strategii rozwoju.

Gmina Kędzierzyn-Koźle podjęła się przygotowania i realizacji niniejszej *Strategii* nie tylko w związku z prawnym wymogiem, ale przede wszystkim ze względu na chęć działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców, poprawy warunków ich życia i wzmacnianie aktywności lokalnej. *Strategia*, dzięki profesjonalnej diagnozie problemów społecznych i zaplanowaniu działań na rzecz rozwiązania kluczowych problemów przyczyni się do poprawy jakości życia w Gminie.

Dokument składa się z dwóch zasadniczych części: diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Kędzierzyn-Koźle, w której przedstawiono ogólną charakterystykę Gminy w sferze społecznej, dokonano diagnozy problemów społecznych i funkcjonowania instytucji pomocowych oraz wskazano wnioski płynące z ewaluacji poprzedniej *Strategii*, a także części prognostycznej, określającej misję, cele i kierunki działań. Zostały one poprzedzone przedstawieniem założeń metodycznych związanych z pracami nad dokumentem. Wnikliwa diagnoza stanowi podstawę dobrze zaplanowanych działań. Stąd w części diagnostycznej dokonano ogólnej charakterystyki gminy pod kątem społecznym, przeprowadzono dokładną diagnozę występowania problemów społecznych oraz analizę działania instytucji odpowiadających za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie Kędzierzyn-Koźle.

¹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

² Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

Wskazano również na instytucje powiatowe, które służą wsparciem mieszkańcom gminy. Wykorzystano przede wszystkim dane statystyki publicznej pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie gminy, głównie Miejskiego Ośrodka Polityki Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu, a także inne dostępne informacje, materiały i opracowania. Diagnozę pogłębiono poprzez realizację badania ankietowego dotyczącego problemów społecznych i funkcjonowania instytucji pomocowych wśród przedstawicieli podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. W ramach prac nad nową strategią zrealizowano również ewaluację *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu*, której wyniki poszerzyły diagnozę i umożliwiły wskazanie zadań, które powinny być kontynuowane w okresie 2021-2025. Diagnozę zakończono analizą SWOT dla sfery społecznej.

W części prognostycznej określono misję społeczną Gminy Kędzierzyn-Koźle, cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki planowanych działań. Wskazano także na sposób realizacji strategii, ramy finansowe działań oraz na zgodność celów i zadań z celami unijnych i polskich dokumentów strategicznych.

Oddając w ręce mieszkańców *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025* mamy nadzieję, że przyczyni się ona do realizacji społecznej misji Gminy Kędzierzyn-Koźle, a dzięki realizacji zaplanowanych celów i działań, przyczyni się do poprawy jakości życia w Gminie.

1. Podstawy prac nad strategią

1.1. Prawne podstawy dokumentu

Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej stanowi kluczową prawną wytyczną w zakresie przyjmowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych³. W artykule 17 ust. 1 ustawa wskazuje, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia jest więc dokumentem nadrzędnym, który integruje przyjmowane przez gminę programy działań w sferze społecznej.

Ustawa określa również zawartość strategii. W artykule 16b ust. 2 stwierdzono, iż dokument powinien zawierać:

- Diagnozę sytuacji społecznej;
- Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- Określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań⁴.

Ustawa wskazuje również, że realizację strategii koordynuje ośrodek pomocy społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna odwoływać się do głównych założeń, wartości i zasad pomocy społecznej. Niniejszy dokument dużą wagę przywiązuje do konieczności realizacji zasad sprawiedliwości społecznej i solidarności społecznej. Uwzględni również zasadę ochrony godnej egzystencji, działań prewencyjnych oraz aktywizacyjny wymiar wsparcia społecznego. Przyjęcie i realizacja dokumentu doprowadzić ma do realizacji głównego celu pomocy społecznej, a więc umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej⁵ zwraca również uwagę na obowiązek współpracy administracji publicznej, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ważnym aspektem działań prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu będzie włączenie wszystkich podmiotów, chcących działać na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w realizację zadań zaplanowanych w *Strategii*.

³ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

⁴ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

⁵ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

1.2. Tryb przygotowania *Strategii*

Opracowując *Strategię* przyjęto model partnerski, zakładający szeroki udział władz gminy, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz lokalnej społeczności w pracach nad dokumentem. Kluczowa rola w przygotowaniu oraz realizacji *Strategii* należy do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Dokument opracowany został w roku 2020. W czasie prac nad nim wykorzystano szerokie spektrum dostępnych danych źródłowych, materiałów, raportów i dokumentów. Etapy prac obejmowały:

- Ustalenie zakresu analizy;
- Zebranie danych, informacji i materiałów;
- Opracowanie diagnozy w oparciu o dostępne źródła, po konsultacjach z MOPS i uczestnikami spotkania konsultacyjnego;
- Opracowanie części prognostycznej *Strategii*, po konsultacjach z MOPS i uczestnikami spotkania konsultacyjnego;
- Przygotowanie kompletnego dokumentu.

W ramach prac nad dokumentem zrealizowano spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 9 października 2020 roku. Dotyczyło ono konsultacji problemów społecznych występujących w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz pomysłów dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument przyjmuje horyzont czasowy na lata 2021-2025. Zastępuje *Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu*, której ewaluacja przyczyniła się do określenia celów i zadań nowego dokumentu.

Podkreślić należy, że *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025* stanowi nadrzędny dokument w sferze społecznej, a jej uszczegółowienie stanowią przyjmowane systematycznie, w krótszym horyzoncie czasowym programy działań i inne dokumenty. Tworzy to spójny system planowania strategicznego w sferze społecznej oparty o *Strategię* oraz następujące dokumenty:

- *Strategię Polityka senioralna w Gminie Kędzierzyn-Koźle na lata 2019-2023*;
- Przyjmowane corocznie *Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych*;
- *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle* i kolejne programy w tym zakresie;
- *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu na lata 2016-2020* i kolejne programy w tym zakresie;
- *Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego lata 2018-2022* i kolejne programy w tym zakresie.

Planowość działań w sferze społecznej zakłada, że programy działań będą przyjmowane również w następnych latach tak, aby zapewnić ciągłość planowania strategicznego i realizację wytyczonych przez niniejszą *Strategię* celów.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Kędzierzyn Koźle

2.1. Położenie geograficzne

Gmina Kędzierzyn-Koźle położona jest w południowo-zachodniej Polsce, w województwie opolskim (ryc. 1.). Zajmuje powierzchnię 123,4km² i liczy 60 tys. mieszkańców. To ważny ośrodek administracyjny, przemysłowy i kulturalny regionu, od 1 stycznia 1999 roku siedziba władz powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego. Jest położony w dolinie rzek Odry i Kłodnicy, na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych pomiędzy dużymi aglomeracjami Górnego i Dolnego Śląska. Kędzierzyn-Koźle – dzięki korzystnej lokalizacji – stanowi węzeł transportu drogowego i kolejowego. Ma również możliwość realizacji transportu drogą wodną.

Ryc. 1. Kędzierzyn-Koźle na tle województwa opolskiego

Źródło: Województwo opolskie – mapa powiatowa, <https://www.oportal.pl/opolskie-mapa-powiatowa>.

W skład powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, poza Gminą Kędzierzyn-Koźle, wchodzi również gminy: Bierawa, Cisek, Reńska Wieś, Polska Cerkiew i Pawłowiczki. Kędzierzyn-Koźle

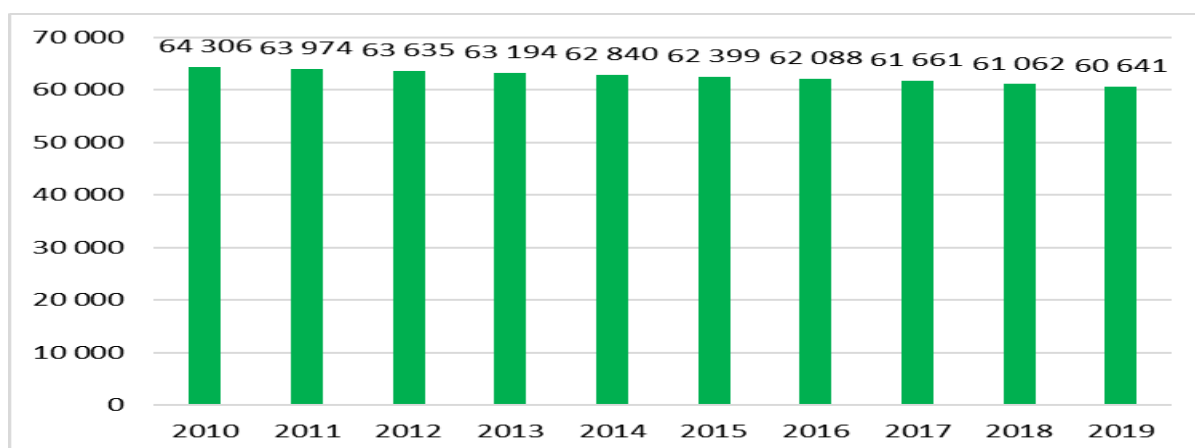
graniczy z gminami Bierawa, Cisek i Reńska Wieś oraz z gminami Leśnica i Ujazd z powiatu strzeleckiego i Zdieszowice z krapkowickiego, a także województwem śląskim.

Miasto Kędzierzyn-Koźle, w obecnym kształcie administracyjnym, powstało w 1975 roku, z połączenia miast Koźle, Kędzierzyn, Kłodnica, Sławięcice oraz obszaru gminy Sławięcice. Skutkiem administracyjnego łączenia okolicznych miast i miejscowości, którym w dużej mierze udało się zachować odrębność, Kędzierzyn-Koźle był i pozostał nadal miastem o złożonej i niespójnej strukturze przestrzennej. Obecnie zespół osadniczy Kędzierzyna-Koźle tworzy 16 zróżnicowanych osiedli miejskich:

- Azoty;
- Blachownia;
- Cisowa;
- Kuźniczka;
- Kłodnica;
- Lenartowice;
- Miejsce Kłodnickie;
- Piastów;
- Pogorzelec;
- Południe;
- Przyjaźni;
- Rogi;
- Stare Miasto;
- Sławięcice;
- Zachód;
- Śródmieście.

2.2. Demografia – stan ludności i prognoza

Spółeczność Gminy Kędzierzyn-Koźle tworzą jej mieszkańcy. Na 31 grudnia 2019 roku zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego miasto liczyło 60 641 mieszkańców, a w ostatnich latach obserwujemy stały spadek liczby ludności w Gminie (ryc. 2.).

Ryc. 2. Ludność w Gminie Kędzierzyn-Koźle w latach 2010-2019 według miejsca zamieszkania
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu liczba mieszkańców na 31 grudnia 2019 roku wynosiła 55 750. Różnice w danych wynikają z różnych metodologii liczenia mieszkańców. Według danych Miasta liczba ludności w poszczególnych osiedlach wynosiła:

- Azoty – 1721;
- Blachownia – 2519;
- Cisowa – 1834;
- Kłodnica – 4038;
- Kuźniczka – 1047;
- Lenartowice – 459;
- Miejsce Kłodnickie – 338;
- Piastów – 8098;
- Pogorzelec – 10850;
- Południe – 716;
- Przyjaźni – 497;
- Rogi – 1226;
- Sławięcice – 2584;
- Stare Miasto – 3467;
- Śródmieście – 11800;
- Zachód – 5284.

W stosunku do roku 2018 liczba ludności spadła o 728, a wzrost liczby mieszkańców nastąpił tylko na dwóch osiedlach – Lenartowice i Miejsce Kłodnickie.

Zauważalny spadek liczby ludności Kędzierzyna-Koźla wynika z dwóch przyczyn – ujemnego przyrostu naturalnego, a więc przewagi zgonów nad urodzeniami oraz ujemnego salda migracji, a więc przewagi wymeldowań nad zameldowaniami nowych mieszkańców, osiedlających się w Kędzierzynie-Koźlu (tabela 1.). Przyrost naturalny w 2019 roku średnio w

Polsce wyniósł -0,91, zaś w województwie opolskim -2,24, co wskazuje, że trendy dla Kędzierzyna-Koźla są mniej korzystne niż w skali kraju i województwa.

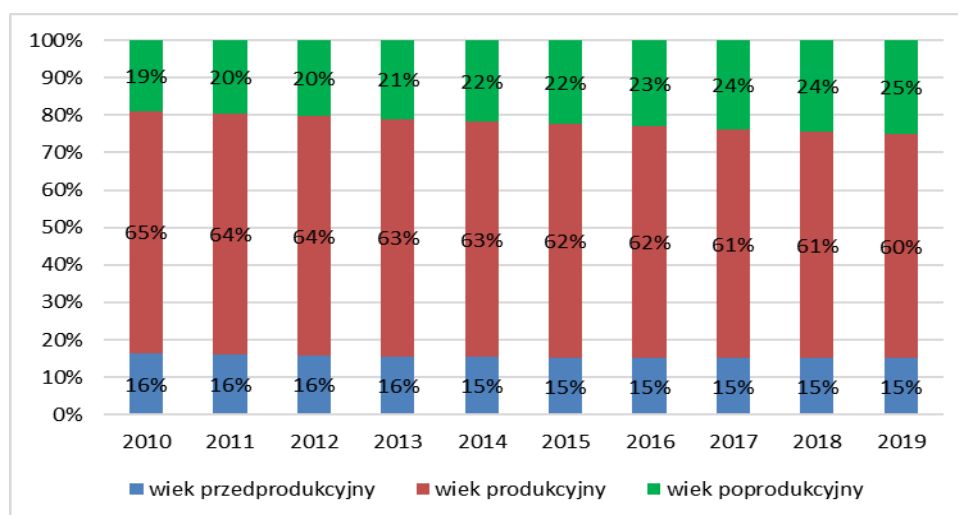
Tabela 1. Ruch naturalny i migracje w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Wyszczególnienie:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,65	7,79	8,45	7,71	8,22	7,57	7,56	7,86	7,46	7,18
Zgony na 1000 ludności	9,31	8,90	10,22	9,77	10,14	10,87	10,44	10,38	11,52	10,68
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,65	-1,11	-1,77	-2,05	-1,92	-3,29	-2,88	-2,52	-4,06	-3,50
Saldo migracji ogółem na 1000 ludności	-3,60	-4,07	-4,45	-4,95	-4,19	bd.	-4,20	-3,50	-5,38	-4,86

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Kobiety stanowią 52% mieszkańców Gminy i w tym zakresie w ostatnich latach sytuacja nie uległa żadnym zmianom.

Z perspektywy demograficznej niezwykle istotna jest struktura ludności według ekonomicznych grup wieku. Analizując dane dla lat 2010-2019 zauważamy nieznaczny spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności, spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym oraz wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (ryc. 3.). Aktualnie zmiany w zakresie struktury ludności według ekonomicznych grup wieku wiążą się głównie z przechodzeniem ludności z kategorii wieku produkcyjnego do poprodukcyjnego.

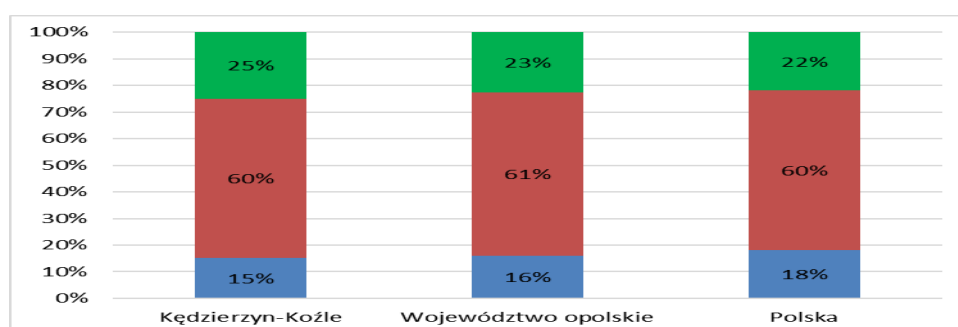
Ryc. 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności Gminy Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na tle kraju i województwa opolskiego Gmina Kędzierzyn-Koźle cechuje się starszą strukturą ludności – na terenie Gminy ludność w wieku przedprodukcyjnym ma mniejszy

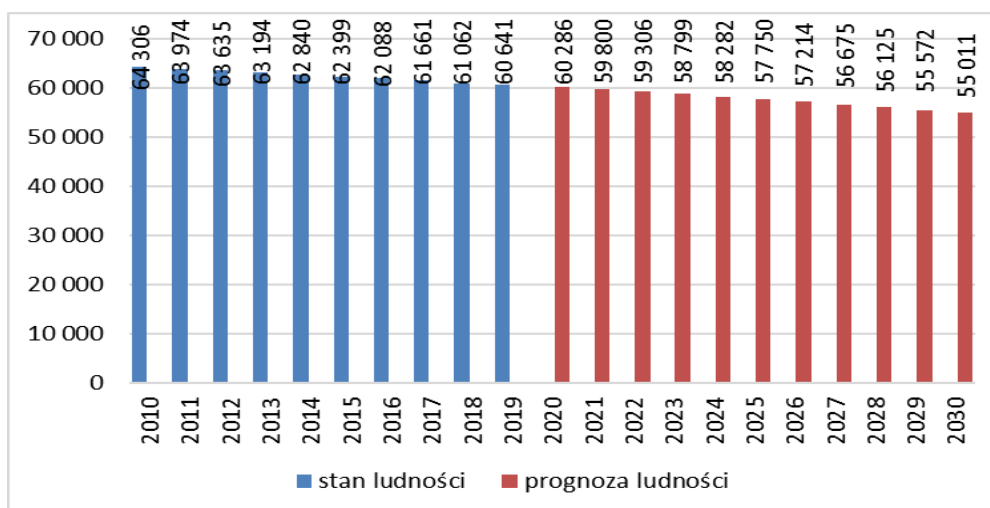
udział w ogóle ludności niż średnio w kraju i województwie, zaś ludność w wieku poprodukcyjnym większy. Udział ludności w wieku produkcyjnym jest podobny do średniej krajowej i wojewódzkiej (ryc. 4.). Jest to z perspektywy Gminy sytuacja niekorzystna i wymagająca podejmowania działań na rzecz odmłodzenia struktury demograficznej i zapewnienia najstarszym mieszkańcom wysokiej jakości życia.

Prognoza demograficzna przygotowana dla gmin przez Główny Urząd Statystyczny wskazuje na postępującą depopulację obszaru Gminy – liczba ludności spadnie do poziomu 55 tys. w roku 2030. Jednocześnie udział kobiet przez cały czas będzie utrzymywał się na podobnym jak dziś poziomie niecałych 52%. Już zaistniały i prognozowany spadek ludności Kędzierzyna-Koźla wskazują na długookresowy trend w tym zakresie (ryc. 5.).

Ryc. 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w roku 2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

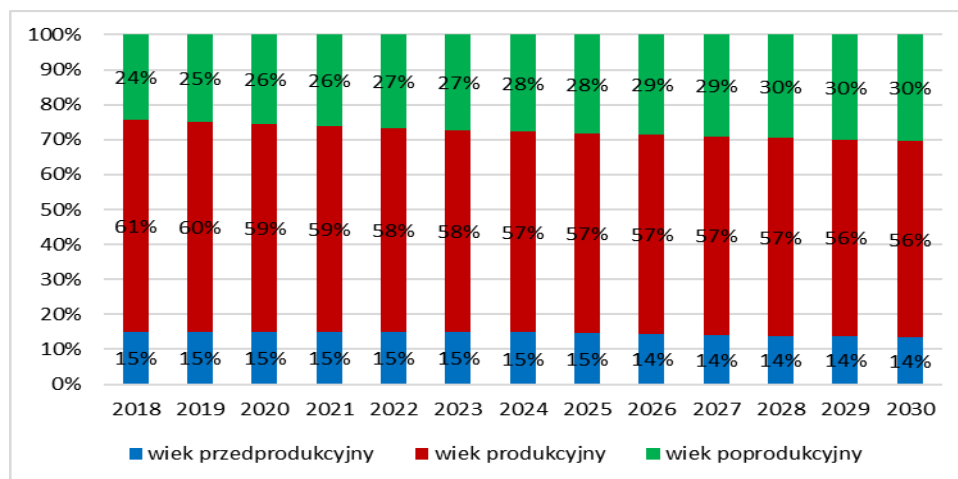
Ryc. 5. Ludność w Gminie Kędzierzyn-Koźle – stan ludności i prognoza

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego; Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), Główny Urząd Statystyczny.

Analiza prognozy udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem potwierdza tendencję starzenia się populacji Gminy – udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się na przestrzeni lat 2020-2030 z 15 do 14%, zaś w przypadku

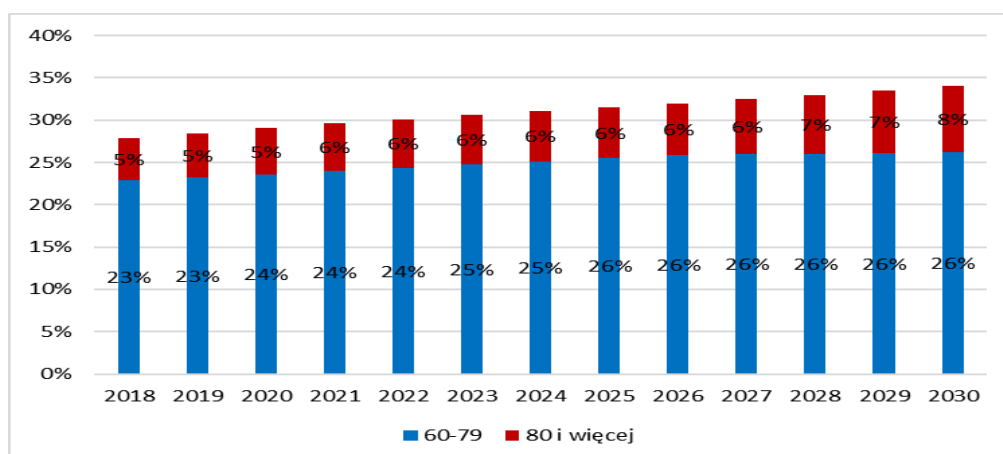
wieku produkcyjnego spadek nastąpi z 59% do 56%. Skompensowane to zostanie wzrostem udziału kategorii najstarszej – osób w wieku poprodukcyjnym – z 26% aż do 30% (ryc. 6.).

Ludność w wieku 60+ w ciągu najbliższych dziesięciu lat wzrośnie z prognozowanych 17,3 tys. na koniec 2020 roku do poziomu 18,7 tys. w 2030 roku, przy czym największy wzrost dotyczył będzie kategorii wiekowej 80+, bowiem tu nastąpi przyrost aż o tysiąc osób (ryc. 7.).

Ryc. 6. Prognoza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w latach 2020-2030

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), Główny Urząd Statystyczny.

Ryc. 7. Prognoza liczby ludności w wieku 60+ w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2018-2030

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne), Główny Urząd Statystyczny.

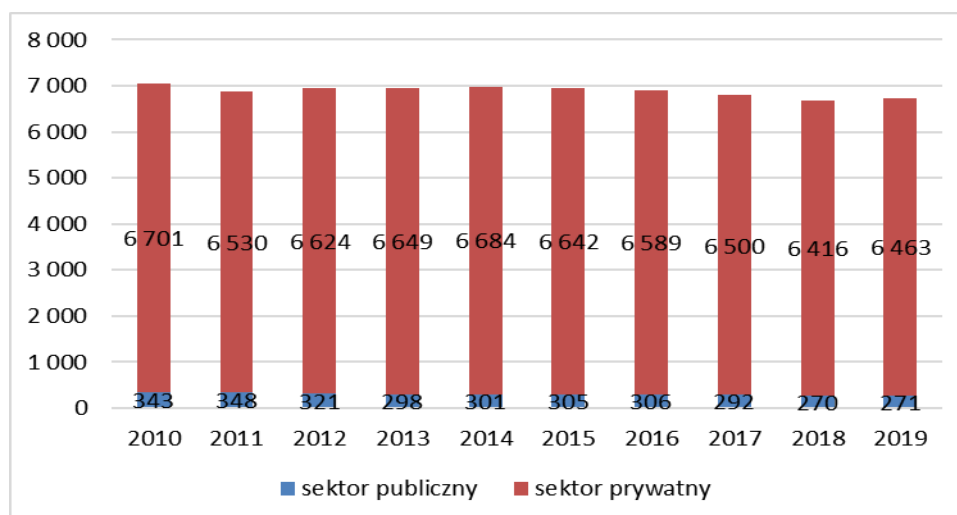
Przedstawione dane dotyczące sytuacji demograficznej oraz prognozy do roku 2030 wskazują wyraźnie na wyzwania związane ze starzejącą się społecznością Gminy Kędzierzyn-

Koźle, zmniejszającą się liczbą urodzeń oraz rosnącą grupą osób starszych, w tym sędziwych seniorów, powyżej 80. roku życia.

2.3. Lokalna gospodarka i rynek pracy

Gospodarka lokalna oparta jest głównie o przemysł i usługi. Na rozwój gospodarczy Miasta wpływa przede wszystkim jego korzystne położenie geograficzne, dobre połączenia komunikacyjne i tereny przygotowane pod inwestycje. Charakterystyczny dla Kędzierzyna-Koźla jest dobrze rozwinięty przemysł chemiczny, posiadający własne zaplecze naukowo-techniczne. Na terenie gminy znajdują się jedne z największych polskich przedsiębiorstw branży chemicznej. Są to m.in.: Grupa Azoty ZAK, Brenntag Polska, Petrochemia Blachownia, ICSO, Damen Shipyards, Cewe Color, Famet, Air Products, KOFAMA Koźle, MARMA Polskie Folie. Przekształcenia w dwóch największych zakładach przemysłowych, tj. Holdingu Blachownia. S.A. i Zakładach Azotowych Kędzierzyn S.A, doprowadziły do uracjonalnienia lokalnego rynku pracy, a także powstania nisz rynkowych wypełnianych przez miejscowych i zewnętrznych inwestorów prywatnych.

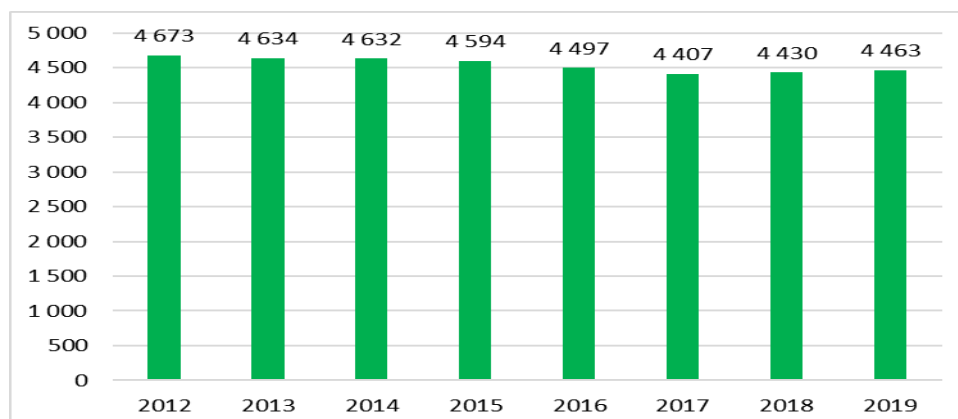
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Kędzierzyna-Koźla w 2019 roku zlokalizowanych było 6 776 podmiotów gospodarki narodowej, zarejestrowanych w rejestrze REGON, z czego 271 to podmioty sektora publicznego, zaś 6 463 sektora prywatnego. Od 2016 roku obserwujemy spadek liczby podmiotów gospodarczych, szczególnie należących do sektora publicznego (ryc. 8.).

Ryc. 8. Podmioty gospodarki narodowej w Kędzierzynie-Koźlu

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Działalność gospodarczą prowadziły 4 463 osoby fizyczne. Do 2017 roku obserwowaliśmy spadek liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w ostatnich dwóch latach odnotować można niewielki wzrost (ryc. 9.).

Ryc. 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Kędzierzynie-Koźlu

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy jest zróżnicowana, na co wskazuje różnorodność podmiotów ze względu na sekcje PKD 2007. Najwięcej podmiotów w roku 2019 prowadziło działalność gospodarczą w sekcjach:

- C – Przetwórstwo przemysłowe: 567;
- F – Budownictwo: 732;
- G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 1666;
- L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 812;
- M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 653⁶.

Do istotnych należy też zaliczyć sekcje:

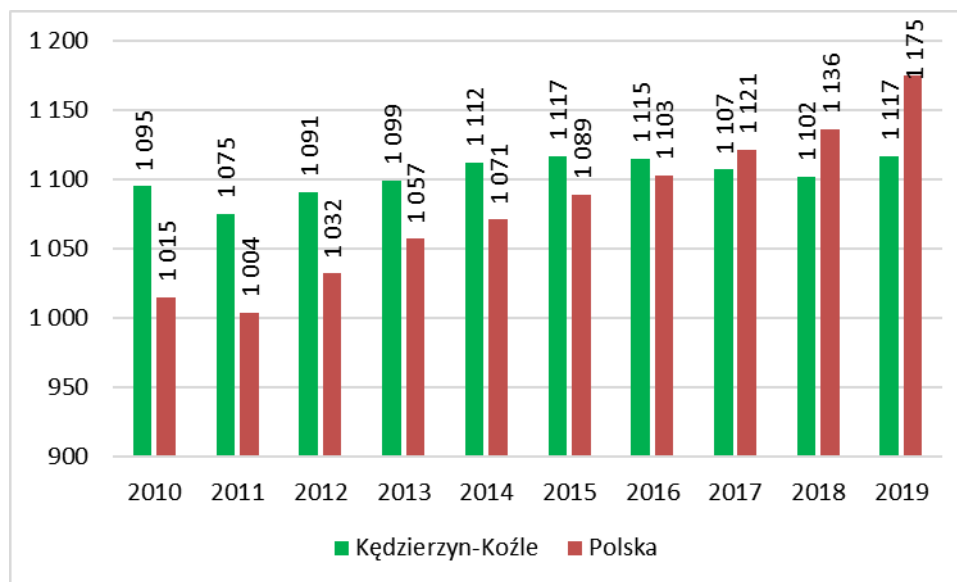
- H – Transport i gospodarka magazynowa: 352;
- I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi: 224
- J – Informacja i komunikacja: 153;
- K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa: 192;
- N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca: 170;
- P – Edukacja: 206;
- Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna: 409;
- S – Pozostała działalność usługowa oraz T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 382⁷.

Poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie Miasta należy ocenić w miarę pozytywnie, na co wskazuje wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys.

⁶ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

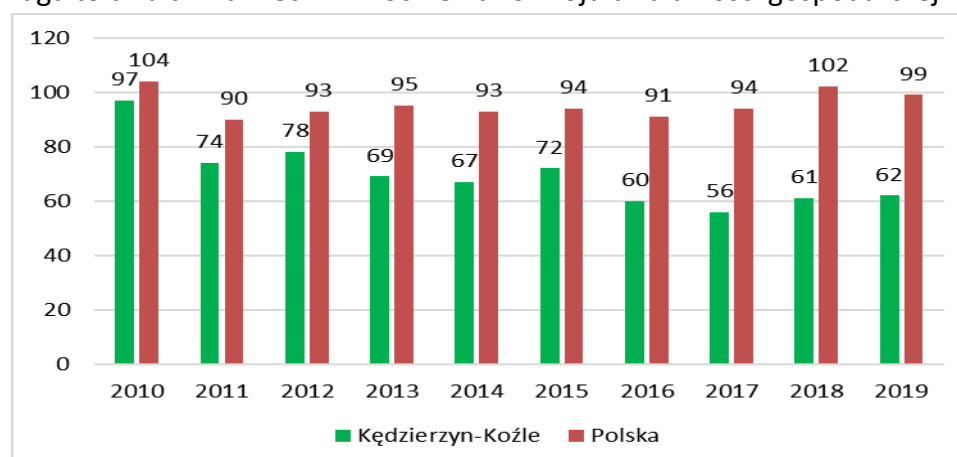
⁷ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

mieszkańców (1 117 w 2019 roku). Podkreślić jednak należy, że o ile w skali kraju obserwujemy w ostatnich latach dynamiczny przyrost liczby podmiotów gospodarczych to w Kędzierzynie-Koźlu ich liczba utrzymuje się na stałym poziomie, od 2017 roku niższym niż średnia dla Polski (ryc. 10.).

Ryc. 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

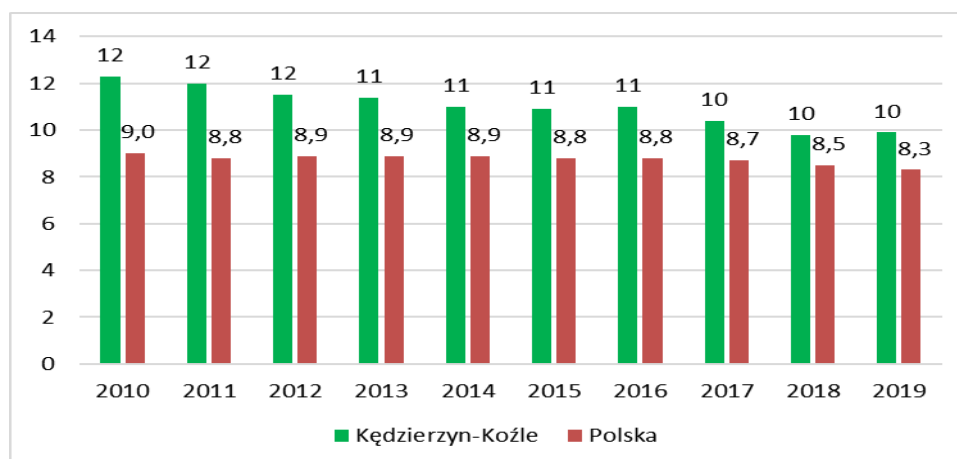
Analiza jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wskazuje na deficyt w zakresie tworzenia nowych podmiotów gospodarczych, bowiem w 2019 roku powstały zaledwie 62 podmioty na 10 tys. ludności, a średnio w kraju aż 99 (ryc. 11.). Wymaga to działań na rzecz wzmocnienia rozwoju działalności gospodarczej.

Ryc. 11. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba dużych podmiotów gospodarczych, zatrudniających powyżej 49 osób, również się zmniejsza. Wprawdzie średnio na 10 tys. ludności takich podmiotów nadal jest w Kędzierzynie-Koźlu więcej niż średnio w kraju, jednak zwraca uwagę stała tendencja spadkowa w tym zakresie (ryc. 12.).

Ryc. 12. Podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Miasto prowadzi liczne działania na rzecz pozyskiwania inwestorów w celu tworzenia nowych miejsc pracy. W wyniku dokonanego w lipcu 2019 r. zbycia przez Gminę Kędzierzyn-Koźle no rzecz Foosung Poland sp. z o.o. prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej na Polu Południowym, zgodnie z deklaracją złożoną przez inwestora, nakładem środków inwestycyjnych wynoszących około 370 mln zł powstanie nowoczesny zakład produkujący komponenty do baterii montowanych w samochodach elektrycznych, w którym przewiduje się utworzenie około 150 nowych miejsc pracy. Prowadzona przez Kędzierzyn-Koźle Terminale Sp. z o.o. na terenie Portu nabytym od Kędzierzyńsko-Kozielskiego Parku Przemysłowego Sp. z o.o. inwestycja obejmuje budowę centrum logistycznego o docelowej wartości do 400 mln zł, w którym – zgodnie z deklaracją inwestora, w przypadku uruchomienia planowanej działalności – utworzonych zostanie około 100 nowych miejsc pracy, z możliwością dodatkowego wygenerowania kolejnych 100 miejsc pracy związanych z działalnością portową. Na nabytej od Kędzierzyńsko-Kozielskiego Parku Przemysłowego Sp. z o.o. nieruchomości gruntowej położonej na Polu Południowym, Technika Recykling sp. z o.o. zadeklarowała realizację inwestycji związanej z budową instalacji do recyklingu baterii cynkowo-węglowych i alkalicznych o wartości 100 mln zł, w której przewiduje się utworzenie 20 nowych miejsc pracy⁸. Gmina Kędzierzyn-Koźle udziela również ulg w podarku od nieruchomości oraz udziela wsparcia w rozwoju przedsiębiorczości w ramach działalności Inkubatora Przedsiębiorczości prowadzonego przez. Kędzierzyńsko-

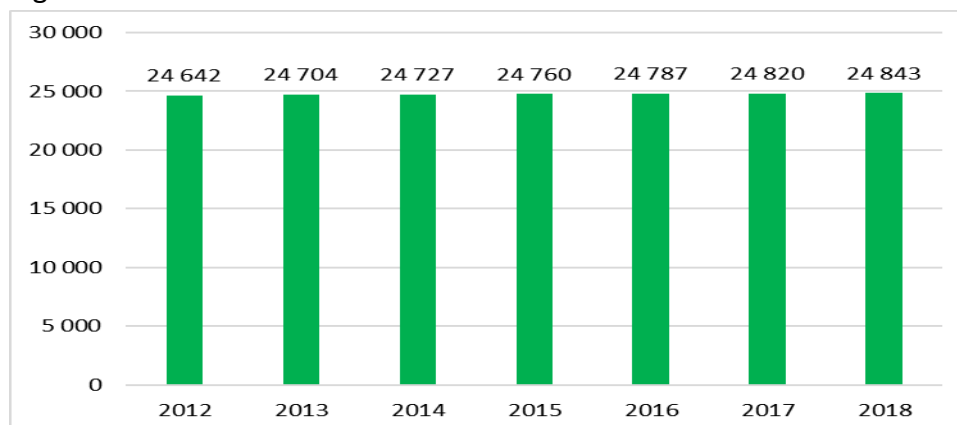
⁸ Raport o stanie Gminy Kędzierzyn-Koźle.

Kozielski Park Przemysłowy Sp. z o.o. W 2019 roku w ramach działalności Inkubatora Przedsiębiorczości udzielono wsparcia 17 przedsiębiorcom w postaci najmu pomieszczeń biurowych na preferencyjnych stawkach czynszu. Ponadto Inkubator Przedsiębiorczości udziela wsparcia małym i średnim przedsiębiorcom w postaci świadczenia usług doradztwa prawnego, podatkowego i księgowego⁹.

2.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna

Łączna powierzchnia nieruchomości gruntowych pozostających we władaniu Gminy Kędzierzyn-Koźle na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 1168,1927 ha, z czego Gmina była właścicielem oraz współwłaścicielem nieruchomości o powierzchni 827,3434 ha, łączna powierzchnia nieruchomości oddanych przez Gminę w użytkowanie wieczyste wynosiła 245,1758 ha, powierzchnia nieruchomości pozostających w użytkowaniu wieczystym Gminy Kędzierzyn-Koźle stanowiących własność Skarbu Państwa wynosiła 95,1752 ha. Gmina Kędzierzyn-Koźle była właścicielem nieruchomości o powierzchni 0,4983 ha na terenie innej gminy.

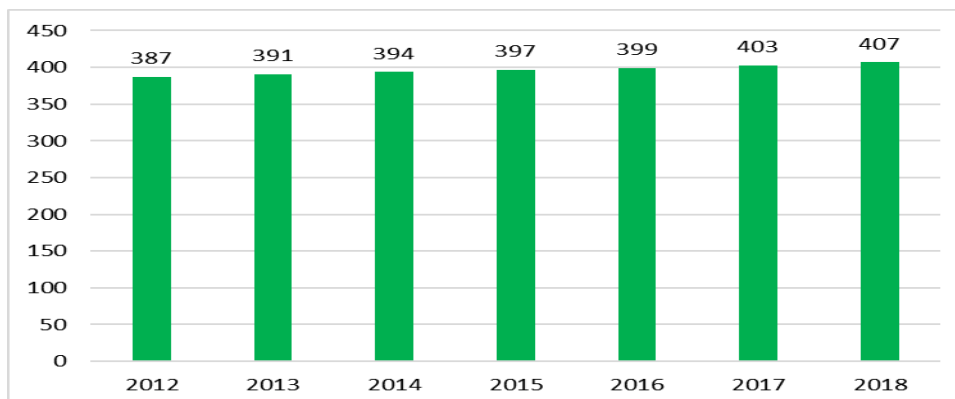
Zasób mieszkaniowy Kędzierzyna-Koźla oparty jest generalnie o lokale i domy prywatne. Zgodnie z danymi GUS za rok 2019 na terenie Gminy było 5 789 budynków mieszkalnych. W 2018 roku w Gminie były 24 843 mieszkania i w ostatnich latach odnotowujemy ich nieznaczny wzrost (ryc. 13.). Potencjał mieszkaniowy pokazuje również wskaźnik liczby mieszkań przypadających na tysiąc mieszkańców. W 2018 roku na tysiąc mieszkańców przypadało 407 mieszkań, a w latach 2012-2018 wskaźnik ten również powoli rósł (ryc. 14.). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2018 roku wynosiła 63,8m², nieco mniej niż średnia krajowa – 74,2m². Powierzchnia użytkowa na osobę wyniosła 26,0m², również nieco mniej niż średnia krajowa – 28,2m². Zgodnie z danymi na rok 2018 wodociąg docierał do 99,6% mieszkań, 97,4% mieszkań wyposażonych było w łazienkę, zaś 88,9% w centralne ogrzewanie.

Ryc. 13. Mieszkania ogółem w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

⁹ Raport o stanie Gminy Kędzierzyn-Koźle.

Ryc. 14. Mieszkania na 1000 mieszkańców w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zasoby mieszkaniowe to głównie zasoby prywatne. Według stanu na koniec 2019 roku mieszkaniowy zasób Gminy Kędzierzyn-Koźle obejmował 2 469 lokali mieszkalnych, w tym:

- 1 905 lokali mieszkalnych wynajmowanych na czas nieoznaczony;
- 28 lokali wynajmowanych na czas trwania stosunku pracy administrowane przez Miejski Zarząd Budynków Komunalnych (dodatkowo jest jeszcze 6 lokali służbowych w budynkach użyteczności publicznej);
- 527 lokali przeznaczonych do najmu socjalnego;
- 9 tymczasowych pomieszczeń (6 w budynkach komunalnych i 3 w budynkach wspólnot).

W 2019 roku na mieszkania komunalne oczekiwało 158 osób, zaś na lokale socjalne aż 440. Wprawdzie liczba oczekujących na lokale socjalne w 2019 spadła w porównaniu z rokiem 2018 o 23 osoby, ale zapotrzebowanie na te lokale jest bardzo duże. Dzięki realizowanym remontom stan techniczny lokali gminnych systematycznie się poprawia.

2.5. Oświata i opieka nad dziećmi

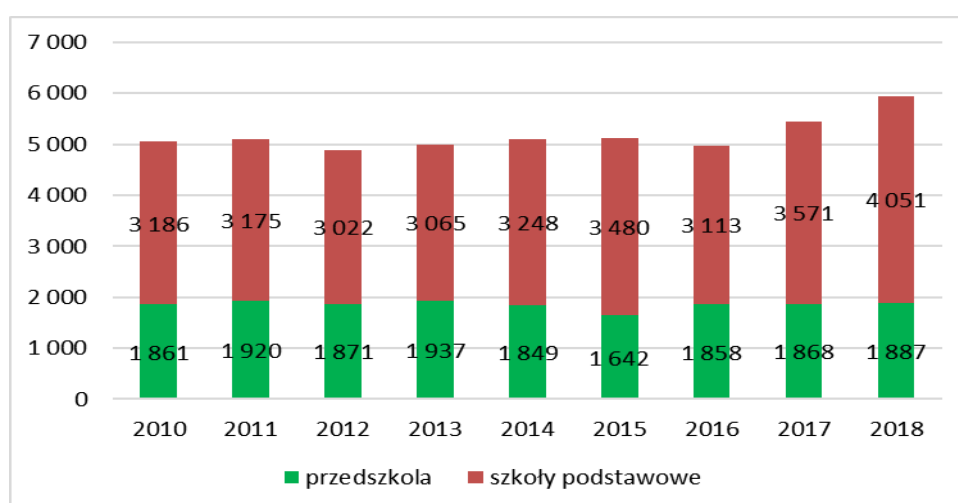
Infrastruktura oświaty na terenie Kędzierzyna-Koźla obejmuje sieć miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, przedszkoli i szkół.

Opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewniają 4 publiczne żłobki oraz 3 placówki żłobkowe niepubliczne, a także jeden niepubliczny klub dziecięcy¹⁰. Według danych za 2019 rok do żłobków uczęszczało 420 dzieci i brakowało 144 miejsc, co wskazuje na duże zapotrzebowanie na opiekę nad dziećmi do lat 3. Na terenie Miasta funkcjonuje 20

¹⁰ Rejestr żłobków i klubów dziecięcych, <https://empatia.mpips.gov.pl/dla-swadczeniobiorcow/rodzina/d3/rejestr-zlobkow-i-klubow>.

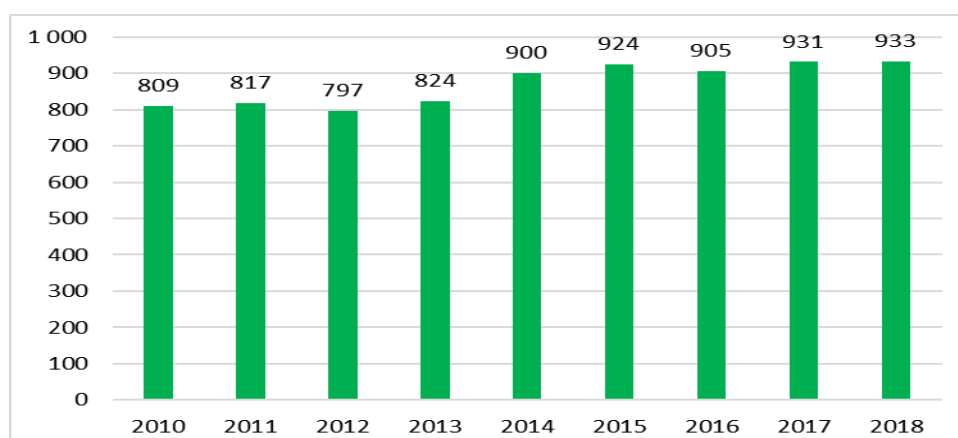
publicznych przedszkoli, 2 przedszkola niepubliczne i 3 niepubliczne punkty przedszkolne. Miasto prowadzi 13 szkół podstawowych.

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, po spadku w 2015 roku, od roku 2016 utrzymuje się na stałym poziomie (ryc. 15.). Dostępność przedszkoli można zmierzyć uwzględniając wskaźnik dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat. Wskaźnik ten w ostatnich latach wzrósł i w 2018 roku wyniósł 933, podczas gdy średnia dla Polski wyniosła 873 (ryc. 16.). W przypadku liczby uczniów szkół podstawowych obserwujemy pewne wahania, jednak związane one są z obniżeniem wieku rozpoczynania edukacji szkolnej do lat 6, następnie powrotem do wieku lat 7 oraz wydłużeniem nauki w szkołach podstawowych z 6 do 8 lat (ryc. 15.).

Ryc. 15. Dzieci uczęszczające do przedszkoli i szkół podstawowych w Kędzierzynie-Koźlu

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ryc. 16. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Do największych szkół w mieście jeśli chodzi o liczbę uczniów należą szkoły podstawowe nr 19, 12 i 9, z których każda kształci ponad pięciuset uczniów. Najmniejsze placówki to szkoły nr 3, 20, 18 i 10. W przypadku przedszkoli do największych należą przedszkola nr 6, 26, 5, 22 i 24, zaś najmniejsze placówki to przedszkola nr 14, 11 i 12 (tabela 2.).

Ważnym zadaniem realizowanym przez system oświaty jest zapewnianie wsparcia pedagogicznego i psychologicznego dzieciom i młodzieży uczęszczającej do przedszkoli i szkół podstawowych. Realizacją pomocy zajmują się pedagodzy i psycholodzy zatrudnieni w placówkach oświatowych. W aktualnym roku szkolnym – 2020/2021 wszystkie szkoły zatrudniają pedagoga, jednak pracującego w różnym wymiarze etatu, co przekłada się na dostępność pomocy pedagogicznej dla dzieci. Wsparcie psychologa zapewniało zaledwie 6 na 13 szkół podstawowych, a wymiar etatu psychologa w większości szkół jest bardzo ograniczony. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolach jest jeszcze bardziej ograniczona – 3 przedszkola zapewniały wsparcie pedagoga, zaś 5 psychologa, jednak w bardzo ograniczonym wymiarze etatowym (tabela 2.). Ze względu na wagę wsparcia pedagogicznego i psychologicznego dla dzieci i młodzieży z problemami, szczególnie z rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo konieczne jest zwiększanie zatrudnienia pedagogów i psychologów w placówkach edukacyjnych.

Tabela 2. Informacje na temat liczby uczniów oraz etatów pedagogów i psychologów w jednostkach oświatowych Gminy Kędzierzyn-Koźle w roku szkolnym 2020/2021

Placówka	Liczba uczniów	Pedagog etaty	Psycholog etaty	Zajęcia realizowane przez psychologa i pedagoga w ramach etatu
Szkoła Podstawowa nr 1	206	1,23	0,05	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, praca z uczniem
Szkoła Podstawowa nr 3	60	0,32	-	Praca z uczniem
Szkoła Podstawowa nr 5	344	1,09	0,18	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, praca z uczniem
Szkoła Podstawowa nr 6	313	2,28	-	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, praca z uczniem, socjoterapia, zajęcia rewalidacyjne, obowiązki nauczyciela wspomagającego dla ucznia z Aspergerem
Szkoła Podstawowa nr 9	526	2,14	1	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, praca z uczniem, rewalidacja, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne
Szkoła Podstawowa nr 10	142	1,14	-	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, praca z uczniem
Szkoła Podstawowa nr 11	454	1,09	0,55	Zajęcia rewalidacyjne, praca z uczniem Praca z uczniem w ramach etatu
Szkoła Podstawowa nr 12	573	2,34	-	Socjoterapia, praca z uczniem
Szkoła Podstawowa nr 15	254	1,36	-	Obowiązki nauczyciela wspomagającego dla ucznia z Aspergerem, rewalidacja, praca z uczniem
Szkoła Podstawowa nr 16	167	1	0,18	Zajęcia świetlicowe, praca z uczniem
Szkoła Podstawowa nr 19	599	1,36	1,09	Socjoterapia, praca z uczniem, zajęcia świetlicowe, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne

Szkoła Podstawowa nr 20	113	0,23	-	Praca z uczniem
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 (SP 18, PP 20)	202 (141+61)	1,17	-	Socjoterapia, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia świetlicowe, praca z uczniem.
Przedszkole Nr 2	71	-	-	Rewalidacja
Przedszkole Nr 5	123	-	-	-
Przedszkole Nr 6	144	0,05	-	Rewalidacja
Przedszkole Nr 7	72	-	-	-
Przedszkole Nr 8	76	-	0,25	Rewalidacja, wczesne wspomaganie
Przedszkole Nr 9	97	-	-	-
Przedszkole Nr 10	71	-	-	-
Przedszkole Nr 11	60	-	0,36	Rewalidacja, wczesne wspomaganie
Przedszkole Nr 12	61	-	-	-
Przedszkole Nr 13	70	-	0,09	Zajęcia terapeutyczne, wczesne wspomaganie
Przedszkole Nr 14	46	-	-	-
Przedszkole Nr 15	89	-	-	-
Przedszkole Nr 17	95	-	-	-
Przedszkole Nr 18	71	-	-	-
Przedszkole Nr 21	88	0,27	0,14	Rewalidacja, wczesne wspomaganie
Przedszkole Nr 22	117	-	0,05	Praca z dzieckiem
Przedszkole Nr 24	119	-	-	-
Przedszkole Nr 26	143	-	-	-

Źródło: Urząd Miasta w Kędzierzynie-Koźlu

Na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle mieszczą się również placówki edukacyjne prowadzone przez powiat kędzierzyńsko-kozielski: Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy, cztery zespoły szkół ponadpodstawowych: Zespół Szkół Nr 1 im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie-Koźlu, Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte, Zespół Szkół Nr 3 im. Mikołaja Reja i Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, dwa licea ogólnokształcące: I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza i II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika, a także Centrum Kształcenia Zawodowego. Dzieci i młodzież mają także możliwość korzystania z Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, powiat prowadzi również Ognisko Artystyczne i Bursę Szkolną.

2.6. Ochrona zdrowia

Zadania w zakresie ochrony zdrowia na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle realizują różnorodne placówki ochrony zdrowia, w tym szpital oraz przychodnie i praktyki lekarskie. Wśród 20 podmiotów leczniczych znajdują się placówki publiczne i niepubliczne, świadczące podstawową opiekę zdrowotną oraz opiekę specjalistyczną¹¹.

¹¹ Podmioty lecznicze w Kędzierzynie-Koźlu, <https://www.kedzierzynkozle.pl/pl/strona/podmioty-lecznicze-w-kedzierzynie-kozlu>.

Kluczowym podmiotem świadczącym usługi ochrony zdrowia jest Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu. Szpital świadczy usługi medyczne na następujących oddziałach szpitalnych:

- Szpitalny Oddział Ratunkowy i Izba Przyjęć;
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;
- Oddział Chirurgii Ogólnej;
- Oddział Chorób Wewnętrznych;
- Oddział Dziecięcy;
- Oddział Geriatrii;
- Oddział Laryngologiczny;
- Oddział Neonatologiczny z Pododdziałem Patologii Noworodka;
- Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Udarowym;
- Oddział Okulistyki;
- Oddział Położniczo-Ginekologiczny;
- Oddział Pulmonologii;
- Blok Porodowy;
- Oddział Skórno-Wenerologiczny;
- Oddział Urazowo-Ortopedyczny;
- Oddział Urologiczny;
- Blok Operacyjny.

Szpital zapewnia pacjentom możliwość korzystania z usług poradni specjalistycznych: alergologicznej dla dzieci, chirurgicznej, chorób sutka, cukrzycowej, endokrynologicznej, gastrologicznej, ginekologicznej, gruźlicy i chorób płuc, laktacyjnej, laryngologicznej, leczenia bólu, medycyny pracy, neurologicznej, okulistycznej, patologii noworodka i wcześniaka, preluksacyjnej, skórno-wenerologicznej, urazowo-ortopedycznej i urologicznej. Szpital oferuje również możliwość diagnostyki laboratoryjnej, diagnostyki obrazowej oraz innej w licznych pracowniach szpitalnych.

2.7. Kultura, sport i rekreacja

Działalność w obszarze kultury, sportu i rekreacji prowadzą Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejska Biblioteka Publiczna, Miejski Ośrodek Kultury oraz Muzeum Ziemi Kozielskiej.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji prowadzi obiekty sportowe na których organizuje imprezy sportowe. Z obiektów korzystają kluby sportowe oraz indywidualni mieszkańcy Gminy. Do obiektów MOSiR należą: Kędzierzyńsko-Kozielskie Centrum Aktywności „Wodne oKko”, Hala Widowiskowo-Sportowa „Azoty”, Kryta Pływalnia, Hala Sportowa „Śródmieście”, Strefa Rekreacyjno-Sportowa zlokalizowana pomiędzy Halą Sportową „Śródmieście” a Krytą Pływalnią, Zespół Stadionów Sportowych (Kuźniczka, Koźle, Sławięcice, Blachownia, Cisowa i Kłodnica), Zespół Boisk Sportowych Orlik (w skład których wchodzi: Orliki zlokalizowane przy

ulicach: 9 Maja, Partyzantów i Skarbowej, przy czym boiska przy ulicach 9 Maja i Skarbowej pełniących zimą funkcje lodowisk – Białych Orlików, siedem boisk osiedlowych oraz kort tenisowy przy ul. Skarbowej) oraz przystanie kajakowe.

Miejska Biblioteka Publiczna zapewnia mieszkańcom pełną obsługę biblioteczną, służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy, nauki i rozwojowi kultury. MBP jest placówką centralną położoną przy ul Rynek 3, w sieci miejskiej działa również 7 filii. Biblioteka oferuje możliwość wypożyczenia książek, korzystania na miejscu z książek i czasopism oraz udziału w różnych działaniach o charakterze kulturalnym i edukacyjnym.

Szeroką ofertę kulturalną i edukacyjną zapewnia Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie-Koźlu (MOK). W jego ramach działają:

- Dom Kultury „Chemik” oraz Kino „Chemik;
- Dom Kultury „Koźle” i Kino „Twierdza”;
- Dom Kultury „Lech”;
- Dom Kultury „Koźle Rogi”.

Taka sieć placówek zapewnia łatwy dostęp i szeroki zakres usług wszystkim mieszkańcom Miasta.

Muzeum Ziemi Kozielskiej jest najmłodszą instytucją kultury w Kędzierzynie-Koźlu. Muzeum oferuje możliwość korzystania w czytelni ze zbiorów tematycznych oraz wystawy muzealne w działach historycznym, archeologicznym i etnograficznym. Zapewnia możliwość zwiedzania turystom indywidualnym, oferuje również warsztaty i spotkania dla osób indywidualnych i grup szkolnych.

2.8. Organizacje pozarządowe

Ważną rolę w życiu społecznym, obywatelskim, zapewnianiu potrzeb mieszkańców lokalnej społeczności i działalności publicznej odgrywają organizacje pozarządowe, a więc niezależne, dobrowolne podmioty, działające na zasadzie non-profit i niezależne od władz publicznych, w tym stowarzyszenia i fundacje.

Rejestr prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu wskazuje na funkcjonujące na terenie powiatu stowarzyszenia i fundacje. Na dzień 29 kwietnia 2020 roku w powiecie aktywnych było 201 stowarzyszeń, w tym 118 mających siedzibę w Kędzierzynie-Koźlu¹². Na dzień 16 kwietnia aktywnych było 29 fundacji, w tym 21 ulokowanych w Kędzierzynie-Koźlu¹³.

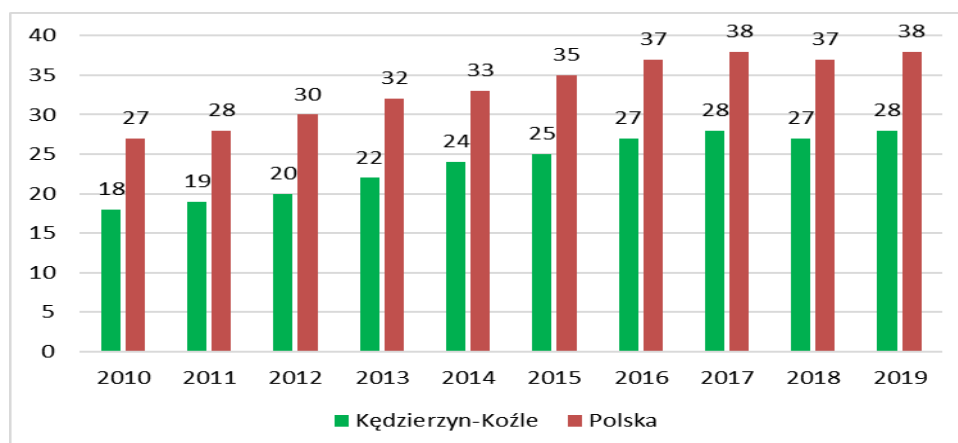
Analiza liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2019 pozwala na wykazanie, że odnotowujemy wzrost liczby organizacji

¹² Wykaz stowarzyszeń, <https://bip.powiat.kedzierzyn-kozle.pl/download/attachment/27581/wykaz-stowarzyszen-stan-na-29042020-r.pdf>.

¹³ Wykaz fundacji, <https://bip.powiat.kedzierzyn-kozle.pl/download/attachment/27580/wykaz-fundacji-stan-na-16042020-r.pdf>.

pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, co świadczy o zwiększaniu się zaangażowania społecznego. Jednocześnie liczba organizacji w Kędzierzynie-Koźlu jest niższa niż średnia dla Polski (ryc. 17.). Zwrócić należy też uwagę na fakt, że sama liczba organizacji jest pewnym wskaźnikiem aktywności społecznej, ważniejsza jest jednak faktyczna działalność organizacji pozarządowych.

Ryc. 17. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Kędzierzyn-Koźle współpracuje z organizacjami pozarządowymi w realizacji należących do zadań Gminy priorytetowych zadań publicznych, w szczególności w zakresie: ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i turystyki, ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, integracji europejskiej, promocji i organizacji wolontariatu, działalności wspomagającej rozwój gospodarczy i rozwój przedsiębiorczości, działalności na rzecz porządku i bezpieczeństwa publicznego Gminy, działalności na rzecz upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji. Gmina wspiera organizacje pozarządowe między innymi poprzez zlecenie zadań, powierzanie zadań na zasadzie regrantingu, konsultowanie projektów aktów normatywnych, tworzenie wspólnych zespołów, wzajemną komunikację, realizację inicjatywy lokalnej, zawieranie umów partnerskich m.in. w zakresie wspólnego pozyskiwania funduszy unijnych, użyczenie lokali i obiektów na preferencyjnych warunkach, a także prowadzenie Miejskiego Centrum Organizacji Pozarządowych (Centrum Zintegrowanej Aktywności Społecznej – CZAS na Kędzierzyn-Koźle). Organizacje pozarządowe w 2019 roku uzyskały wsparcie w formie dotacji w wysokości 2 198 964 zł, zaś w roku 2018 – 2 006 258 zł. Wsparcie na realizację zadań uzyskują również organizacje działające w sferze pomocy społecznej, m.in. w zakresie prowadzenia świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży, świadczenia

usług opiekuńczych, prowadzenia działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych, integracyjnych i uspołeczniających na rzecz starszych, chorych i niepełnosprawnych.

3. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Kędzierzyn-Koźle z prognozą zmian

3.1. Identyfikacja problemów społecznych

Mianem problemów społecznych określić można trudne sytuacje w życiu jednostek i rodzin, których nie są one w stanie szybko i własnymi siłami przezwyciężyć, co rodzi zapotrzebowanie na wsparcie ze strony społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych, przede wszystkim systemu pomocy społecznej.

Identyfikując problemy społeczne na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle oparto się na kategoriach problemów społecznych z powodu których uzyskać można wsparcie systemu pomocy społecznej. Problemy określono bazując na dostępnych danych empirycznych, przede wszystkim danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Skoncentrowano się na tych problemach, które w większym zakresie występują na terenie Miasta. Należy zaznaczyć, że informacje o osobach korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i problemach, z którymi się zgłaszają mogą nie w pełni obrazować rodzaje i skalę lokalnych problemów społecznych, jednak uznać należy, że MOPS jest najlepszym dostępnym źródłem informacji w tym zakresie.

Osoby i rodziny mogą zwracać się do pomocy społecznej w przypadku wystąpienia różnych problemów, w szczególności wymienionych w ustawie o pomocy społecznej. Należą do nich: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w celu połączenia się z osobami z rodziny objętymi ochroną w RP, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne¹⁴. Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej¹⁵ określa wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej. Obecnie obowiązujące kryteria dochodowe uprawniające do skorzystania z pomocy wynoszą dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł, a dla osoby w rodzinie 528 zł. O pomoc w formie dożywiania dzieci, gorącego posiłku dla dorosłych oraz pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności mogą starać się: osoby samotnie gospodarujące, których dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, tj. kwoty 1051,50 zł oraz osoby w

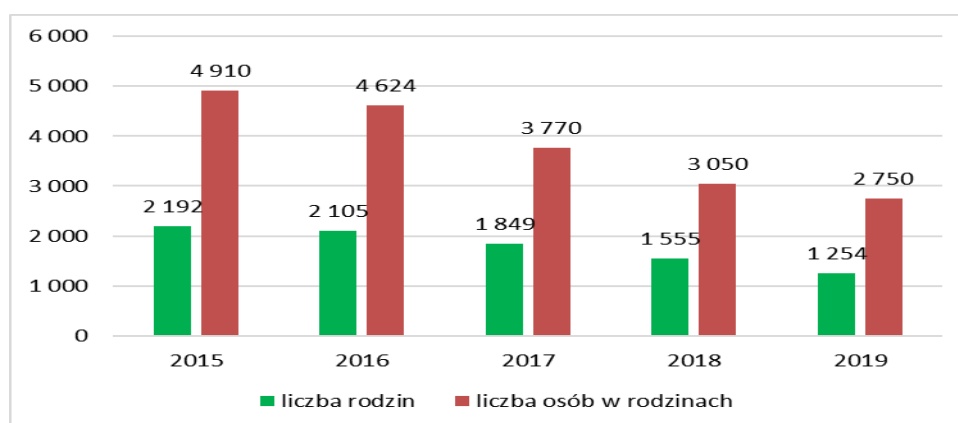
¹⁴ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

¹⁵ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

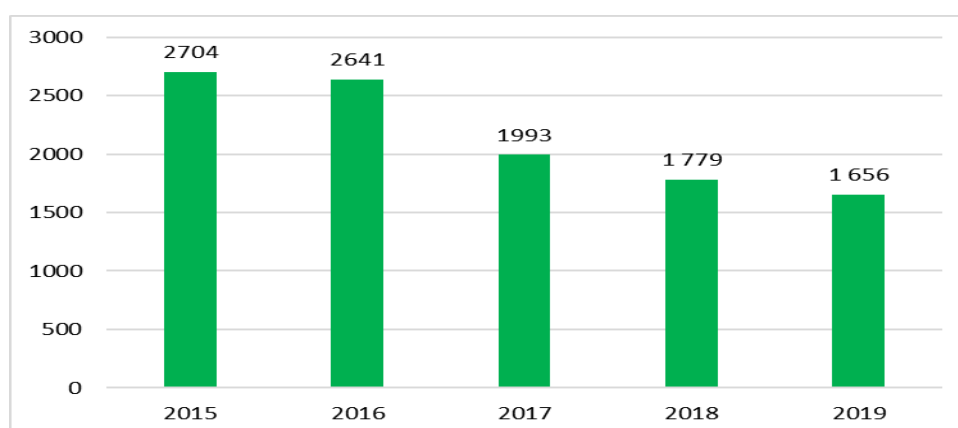
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Dz.U. z 2018 r., poz. 1358.

rodzinie, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie, tj. kwoty 792,00 zł. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej co 3 lata przeprowadza weryfikację wskazanych kryteriów dochodowych na podstawie wyników badania progu interwencji socjalnej. Kolejna weryfikacja przypada na 2021 rok. Pomoc społeczna oferuje również wsparcie potrzebującym osobom i rodzinom niezależnie od dochodu, ale większość świadczeń, przede wszystkim o charakterze pieniężnym, dedykowana jest osobom spełniającym kryterium dochodowe.

Z analiz danych dostarczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wynika, że na przestrzeni lat 2015-2019 ze wsparcia pomocy społecznej korzystało corocznie 2 192 – 1 254 rodzin, w których żyło 4 910 – 2 750 osób (ryc. 18.), zaś ze świadczeń z pomocy społecznej 2 704 – 1 656 osoby (ryc. 19.). Widać wyraźny spadek liczby osób i rodzin pobierających świadczenia oraz objętych pomocą i wsparciem MOPS.

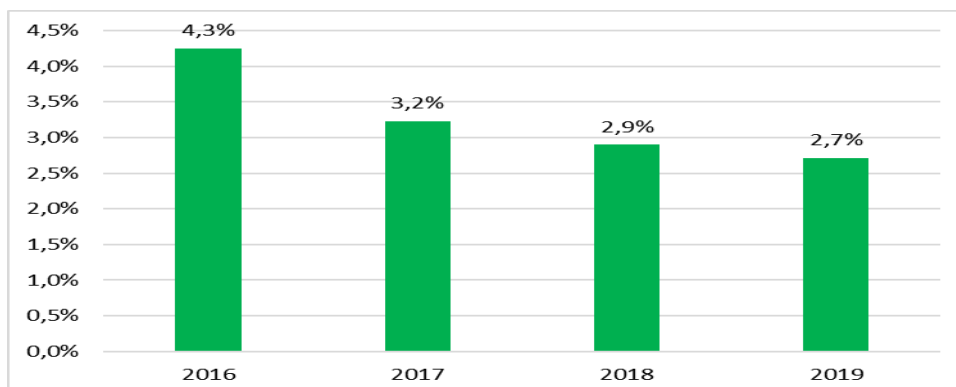
Ryc. 18. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ryc. 19. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Na zmniejszające się zapotrzebowanie na pomoc społeczną zwraca uwagę również wskaźnik deprivacji materialnej, a więc udział osób w rodzinach, którym przyznano

świadczenie w ogólnej liczbie mieszkańców. W ostatnich latach wskaźnik ten uległ znaczącemu obniżeniu i w 2019 roku wyniósł 2,7% (ryc. 20.).

Ryc. 20. Wskaźnik deprivacji lokalnej

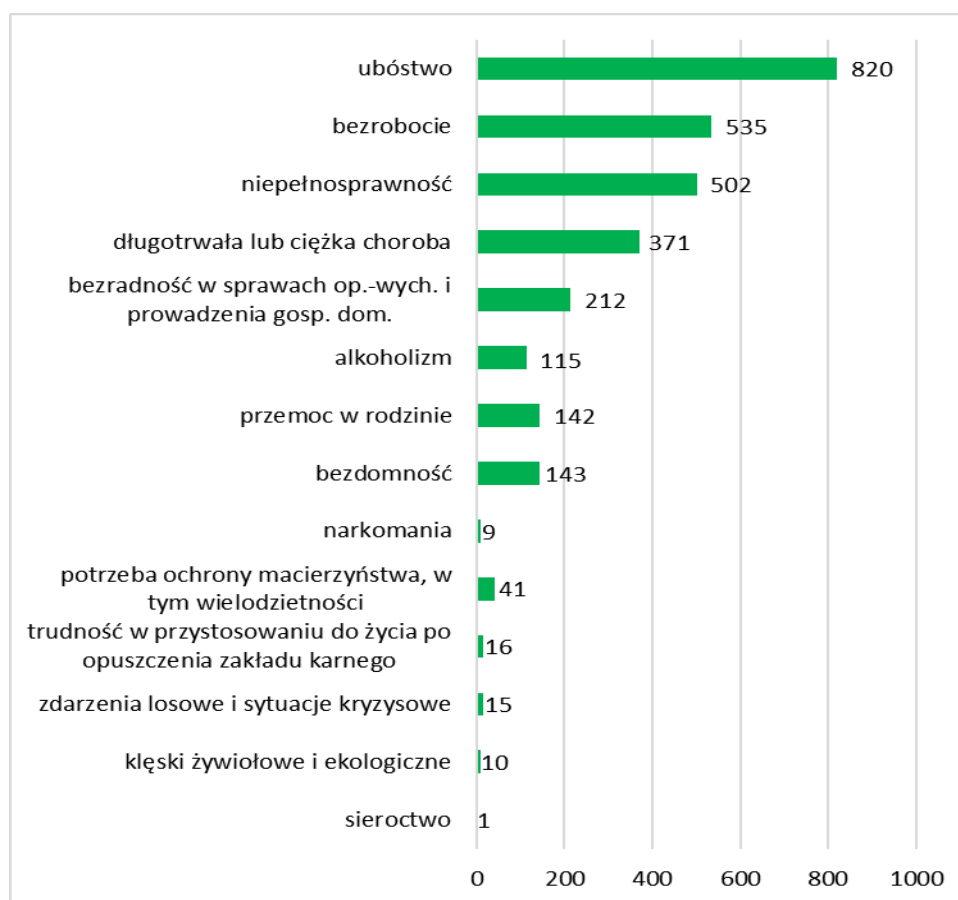
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

W 2019 roku MOPS w Kędzierzynie-Koźlu udzielał pomocy społecznej głównie z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. Do częściej występujących powodów należały również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezdomność, przemoc w rodzinie, alkoholizm oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności. Kilka lub kilkanaście przypadków dotyczyło wsparcia w przypadku narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, klęsk żywiołowych i ekologicznych oraz sieroctwa (ryc. 21.).

Szczegółowo przeprowadzono diagnozę najczęściej występujących problemów społecznych, do których należą:

- Ubóstwo;
- Bezrobocie;
- Niepełnosprawność;
- Długotrwałe lub ciężkie choroby;
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- Problemy związane z macierzyństwem, w tym wielodzietnością;
- Bezdomność;
- Uzależnienia;
- Przemoc w rodzinie.

Kwestie te zostały omówione w kolejnych rozdziałach.

Ryc. 21. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2019 roku – liczba rodzin*

* Rodzina może otrzymywać pomoc ze względu na więcej niż jeden powód

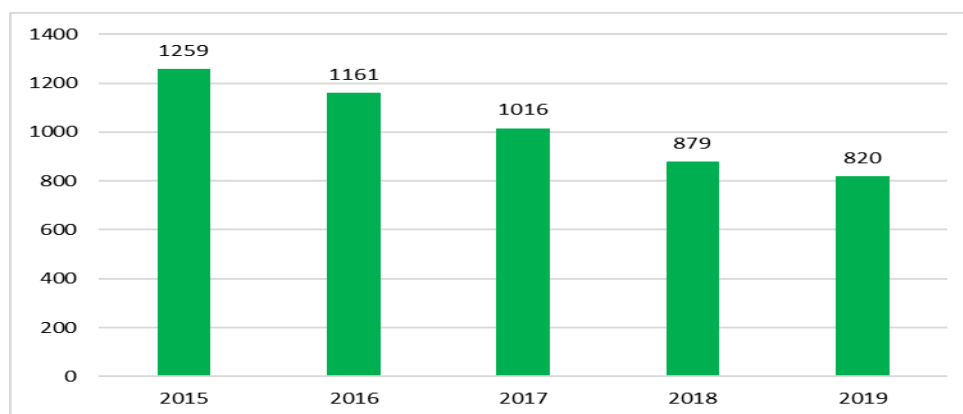
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

3.2. Ubóstwo

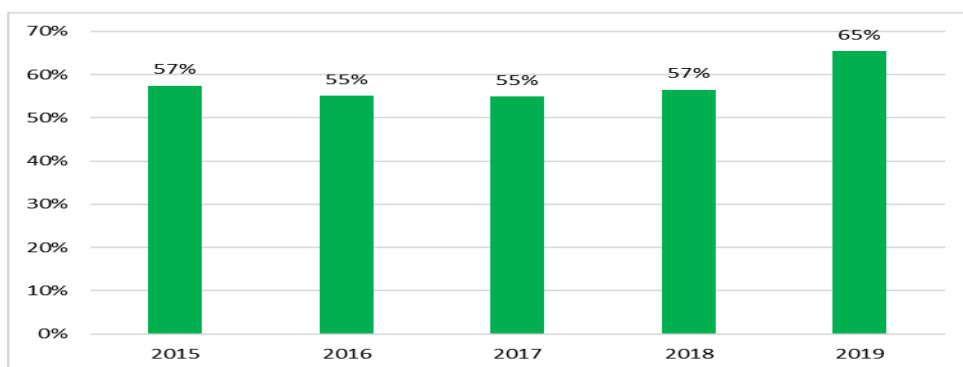
Ubóstwo jest istotnym i ciągle obecnym problemem społecznym oraz kluczowym powodem udzielania wsparcia przez pomoc społeczną. Ubóstwo określić można jako sytuację deprivacji potrzeb, niemożność zaspokojenia potrzeb ze względu na niewystarczające środki finansowe, niedostateczne dochody. Dla zmierzenia ubóstwa odwołać się można do minimum egzystencji, a więc granicy ubóstwa absolutnego, do granicy ubóstwa relatywnego lub – co w przypadku odnoszenia do systemu pomocy społecznej jest najbardziej zasadne – do tzw. ustawowej granicy ubóstwa, a więc poziomu życia jednostki, który ustawowo kwalifikuje ją do wsparcia poprzez system pomocy społecznej. Aktualnie kwota, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej, wynosi dla gospodarstwa jednoosobowego

701 zł, zaś na osobę w rodzinie 528 zł¹⁶. W 2019 roku zasięg tak określonego ubóstwa w Polsce wyniósł 9,0%. Podkreślić też należy, że od roku 2013, kiedy to ubóstwo dotykało 12,8% osób, odnotowujemy systematyczny spadek udziału osób dotkniętych ubóstwem¹⁷.

Ubóstwo jest głównym powodem udzielania pomocy społecznej, przede wszystkim w związku z dostępnością świadczeń pomocy społecznej głównie dla osób o niskim dochodach. W 2019 roku MOPS w Kędzierzynie-Koźlu udzielił z powodu ubóstwa wsparcia 820 rodzinom. Liczba rodzin otrzymujących pomoc w związku z ubóstwem w ostatnich latach systematycznie spada, co wiąże się z ogólnym spadkiem liczby rodzin objętych pomocą (ryc. 22.). Udział rodzin wspieranych z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2015-2018 wynosił około 55,2-57,4%, zaś w 2019 roku wzrósł do 65,4% (ryc. 23.).

Ryc. 22. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

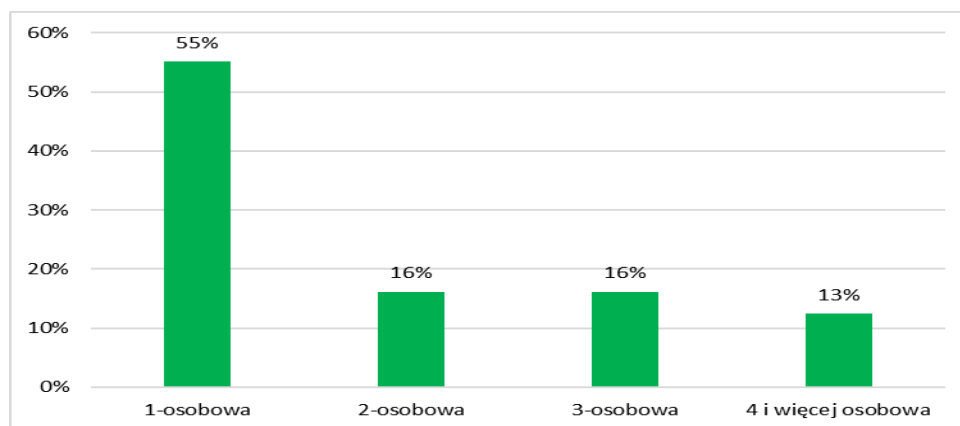

Ryc. 23. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

¹⁶ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Dz.U. z 2018 r., poz. 1358.

¹⁷ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 roku, GUS, Warszawa 2020.

Z pomocy społecznej w związku z ubóstwem korzystają głównie gospodarstwa jednoosobowe, które w 2019 roku stanowiły 55,1% rodzin wspieranych w związku z ubóstwem. Udział rodzin liczących 4 i więcej osób jest najniższy i wyniósł 12,5% (ryc. 24.).

Ryc. 24. Rodziny objęte wsparciem z powodu ubóstwa wg typów

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne bardzo często łączy się z innymi problemami z tytułu których udzielane jest wsparcie z pomocy społecznej, m.in. z bezrobociem, niepełnosprawnością, chorobami, niezaradnością życiową. Poprawa sytuacji na rynku pracy oraz działania o charakterze społecznym prowadzone przez władze centralne, jak: wzrost płacy minimalnej, minimalnej renty i emerytury, wprowadzenie minimalnej stawki godzinowej, wprowadzenie świadczenia wychowawczego przyczyniły się do ograniczenia ubóstwa i spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. W związku z aktualną sytuacją społeczną i gospodarczą prognozować należy utrzymywanie się ubóstwa na aktualnym poziomie, a nawet możliwy wzrost liczby osób ubogich, spowodowany pogorszeniem sytuacji na rynku pracy.

3.3. Bezrobocie

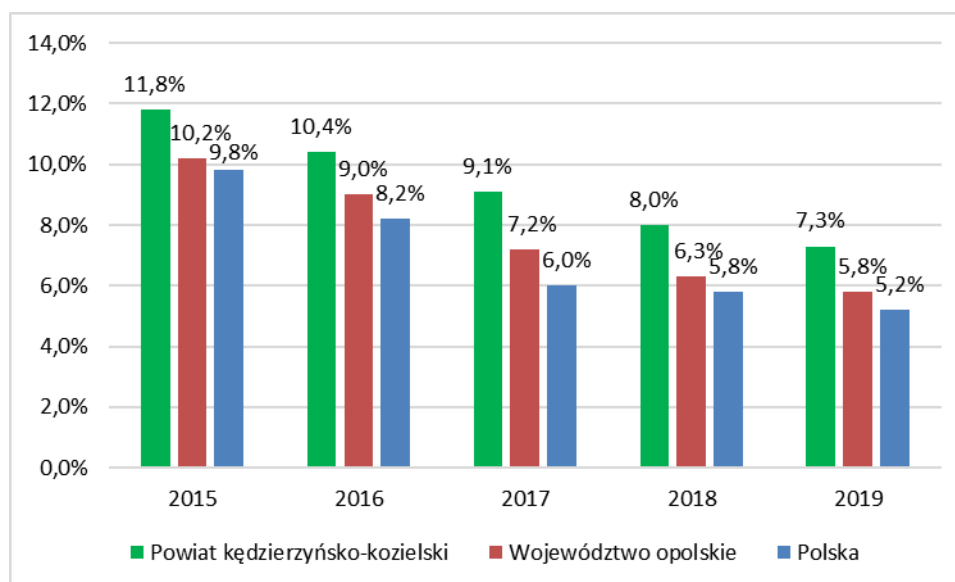
Problemem społecznym występującym na terenie Kędzierzyna-Koźla jest bezrobocie. To zjawisko wiąże się z brakiem pracy dla osób, które są zdolne do pracy i chętne do jej podjęcia. Najczęstszymi miernikami bezrobocia są liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy oraz stopa bezrobocia, a więc udział osób bezrobotnych w ogóle ludności aktywnej zawodowo.

Stopa bezrobocia w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w 2019 roku wyniosła 7,3% i była znacząco wyższa od średniej krajowej wynoszącej 5,2%. Na koniec kwietnia 2020 roku stopa bezrobocia wyniosła 7,7%, zaś krajowa 5,8%¹⁸. W ostatnich latach obserwujemy

¹⁸ Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu, file:///D:/Download/statystyka%2004-2020.pdf.

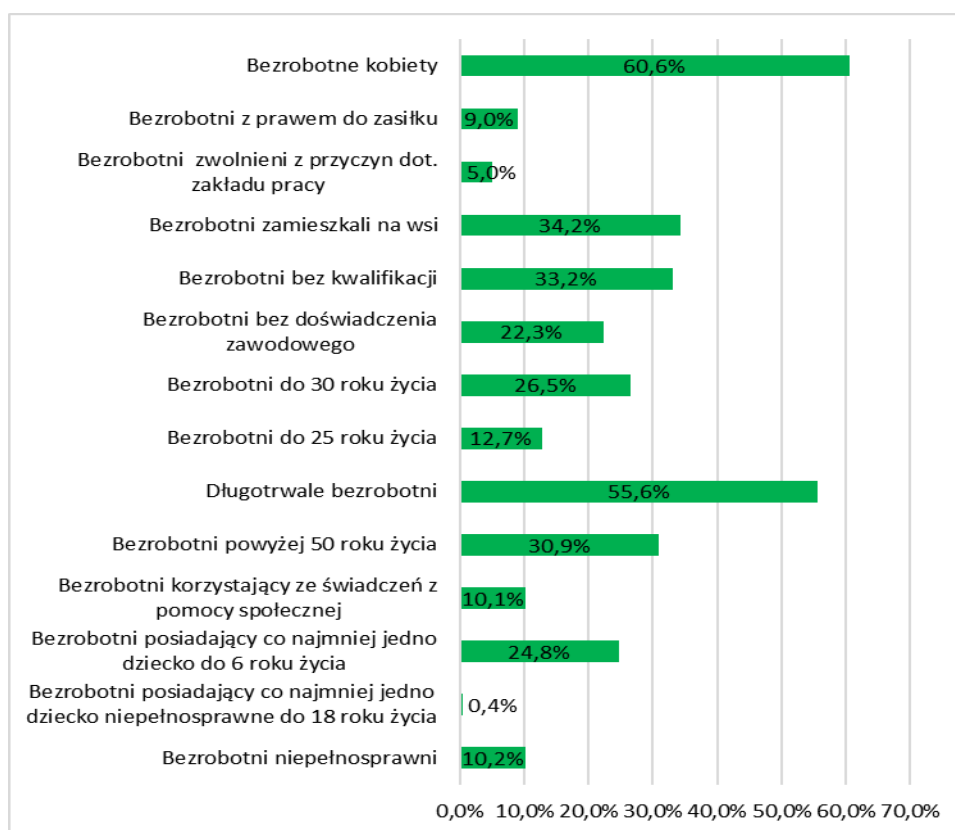
spadek stopy bezrobocia w powiecie, jednakże cały czas sytuuje się ona na poziomie wyższym niż średnia krajowa i wojewódzka (ryc. 25.).

Ryc. 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu.

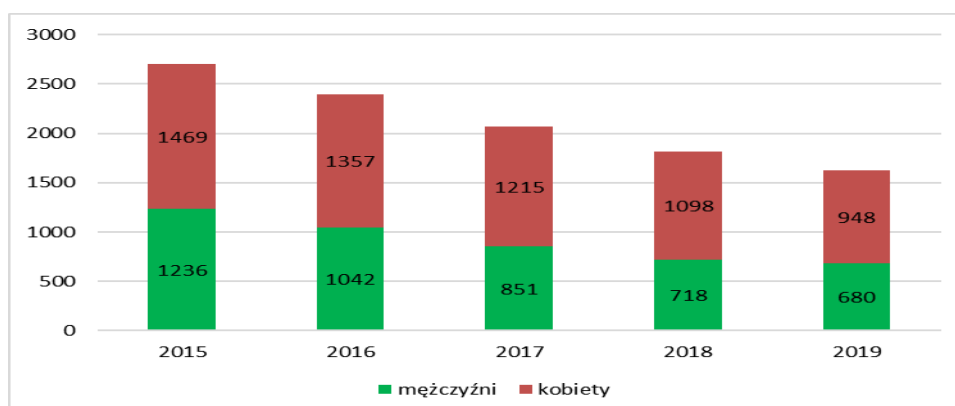
łącznie na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kędzierzynie-Koźlu zarejestrowanych było 2 476 osób bezrobotnych, a na koniec kwietnia 2020 roku 2 600 osób. Najwięcej bezrobotnych pochodzi z miasta Kędzierzyn-Koźle (65,8% na koniec 2019 roku), które jest największym miastem na terenie powiatu. Kobiety stanowią większość, bo 60,6% bezrobotnych na terenie powiatu. Znaczna część bezrobotnych należy do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc takich, którym trudno znaleźć zatrudnienie. Osoby długotrwale bezrobotne to aż 55,6% ogółu. Znaczący udział mają też bezrobotni starsi, w wieku 50+ – 30,9% oraz młodzi –poniżej 30 roku życia – 26,5%. Wielu bezrobotnych nie ma doświadczenia zawodowego i kwalifikacji, natomiast tylko 10,1% korzysta ze świadczeń pomocy społecznej (ryc. 26.).

Ryc. 26. Udział określonych kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych – stan na 31 grudnia 2019 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu.

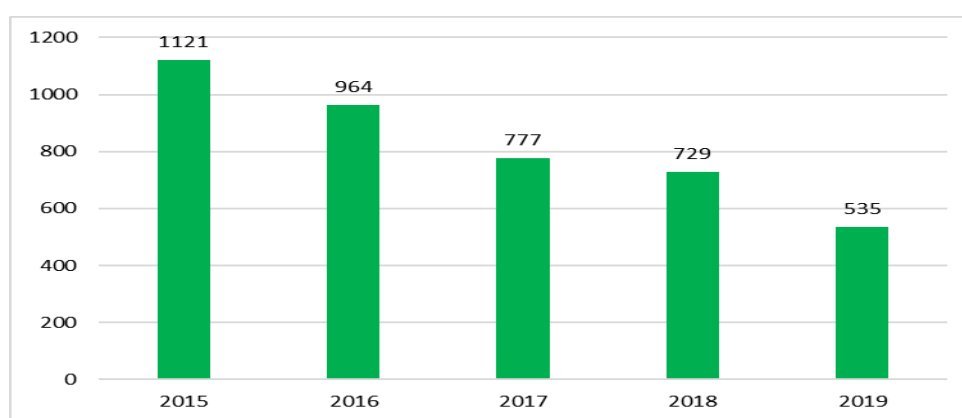
Na koniec grudnia 2019 roku w Gminie Kędzierzyn-Koźle odnotowano 1 628 osób bezrobotnych, w tym 680 mężczyzn i 948 kobiet. Na przestrzeni lat 2015-2019 odnotowujemy znaczący spadek liczby osób bezrobotnych, zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet (ryc. 27.).

Ryc. 27. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Kędzierzyn-Koźle

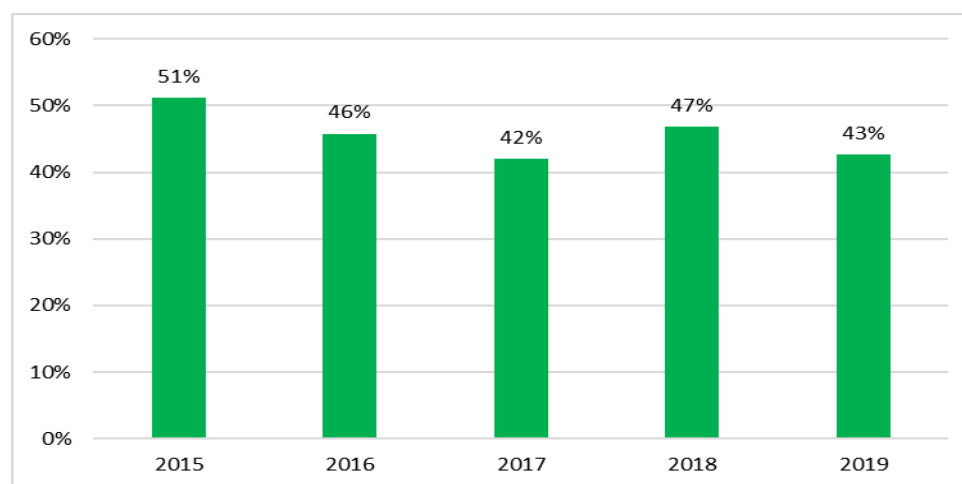
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu.

Świadczeniem dedykowanym osobom bezrobotnym jest zasiłek dla bezrobotnych, zwrócić należy jednak uwagę, że nie przysługuje on wszystkim bezrobotnym i ma charakter czasowy. Gdy problem bezrobocia jest dotkliwy i osoba potrzebuje szerszego wsparcia niż tylko ze strony powiatowego urzędu pracy może skorzystać z pomocy społecznej. W 2019 roku wsparcie w związku z bezrobociem ze strony MOPS w Kędzierzynie-Koźlu uzyskało 535 rodzin. Liczba rodzin, która korzystała z pomocy w związku z bezrobociem znacząco w ostatnich latach spadła (ryc. 28.). Wiąże się to z ogólnym spadkiem liczby osób bezrobotnych. Z kolei udział rodzin wspieranych z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2015-2019 utrzymuje się na zbliżonym poziomie (ryc. 29.).

Ryc. 28. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia

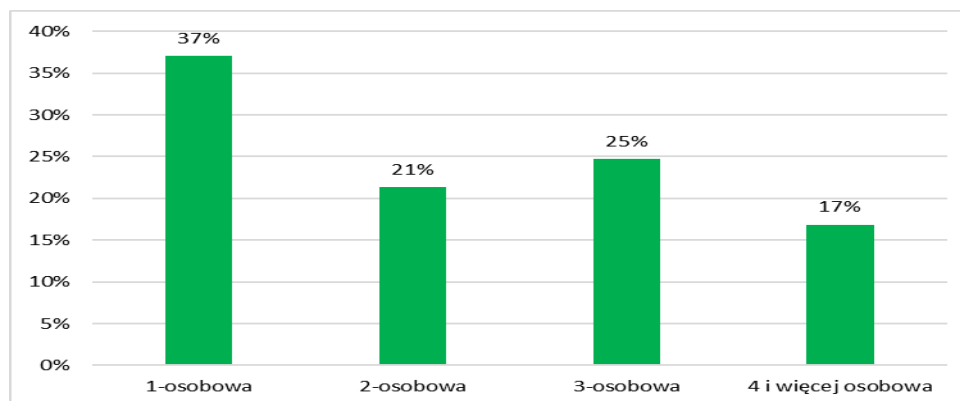
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ryc. 29. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Z pomocy w związku z bezrobociem najczęściej korzystają osoby samotne, jednak udział gospodarstw wieloosobowych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy w związku z bezrobociem jest wyższy niż w odniesieniu do ubóstwa (ryc. 30.).

Ryc. 30. Rodziny objęte wsparciem z powodu bezrobocia wg typów

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ze względu na wyższą – w porównaniu z krajem i województwem – stopę bezrobocia w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, aktualną sytuację gospodarczą oraz specyfikę grup bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych, należy prognozować wzrost liczby osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w najbliższych latach. Konieczne będą więc działania na rzecz wsparcia osób bezrobotnych i ich zawodowej aktywizacji.

3.4. Niepełnosprawność, długotrwałe i ciężkie choroby

Niepełnosprawność oraz długotrwałe i ciężkie choroby stanowią znaczące problemy społeczne oddziałujące długookresowo na życie jednostek i rodzin. Związane to jest z utrudnionym często funkcjonowaniem społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych i chorych, koniecznością wsparcia ze strony rodziny, często w postaci całodobowej opieki czy ponoszenia wysokich wydatków na zakup leków czy środków medycznych.

Zgodnie z ustawą z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy

zawodowej¹⁹. Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności pozwala osobom niepełnosprawnym na korzystanie ze specjalnie dla nich przygotowanego wsparcia oferowanego głównie przez instytucje powiatowe. Długotrwała lub ciężka choroba nie ma swojej definicji ustawowej, identyfikacja tego typu chorób należy do lekarzy.

Trudność identyfikacji liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwanie lub ciężko chorych, w tym osób potrzebujących wsparcia, wiąże się z tym, iż nie muszą one korzystać z pomocy społecznej, a co za tym idzie figurować w rejestrach instytucji pomocowych. Wielość systemów orzekania o niepełnosprawności powoduje, że nie ma jednego rejestru osób niepełnosprawnych.

Statystyczne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych są zbierane w ramach spisów powszechnych i prezentowane dla poziomu powiatów. Narodowy Spis Powszechny z 2011 roku na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego odnotował 11 744 osób zadeklarowanych jako niepełnosprawne, w tym 7 440 z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością, a więc posiadających stosowne orzeczenie. Osoby z orzeczoną niepełnosprawnością stanowiły 7,5% ludności powiatu. Wśród tych osób:

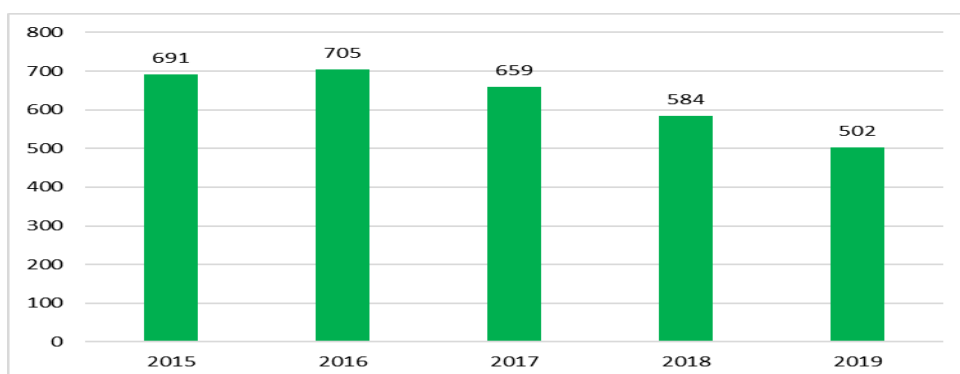
- 290 było w wieku 0-15 lat i miało w związku z tym orzeczenie o niepełnosprawności bez określonego stopnia niepełnosprawności;
- 2 229 miało znaczny stopień niepełnosprawności;
- 2 658 miało umiarkowany stopień niepełnosprawności;
- 1 936 miało lekki stopień niepełnosprawności;
- zaś 327 osób miało stopień nieustalony²⁰.

Jeśli przyjąć współczynnik 7,5% osób niepełnosprawnych to w mieście Kędzierzyn-Koźle żyje około 3 tys. osób niepełnosprawnych. Z pomocy MOPS ze względu na niepełnosprawności w 2019 roku korzystały 502 rodziny, a liczba rodzin objęta pomocą z tego tytułu systematycznie maleje (ryc. 31). Znamienne jest jednak to, że udział rodzin wspieranych w związku z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą rośnie (ryc. 32.). Pomimo spadku liczby rodzin korzystających z pomocy niepełnosprawność jawi się jako jedna z niezwykle ważnych przyczyn korzystania z pomocy społecznej, a co za tym idzie znaczący problem społeczny.

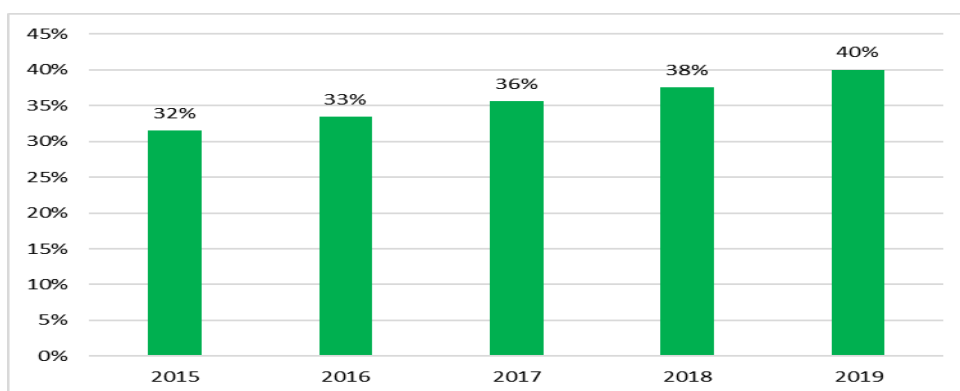
---

¹⁹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 2020 r., poz. 426, tekst jednolity ze zm.

²⁰ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

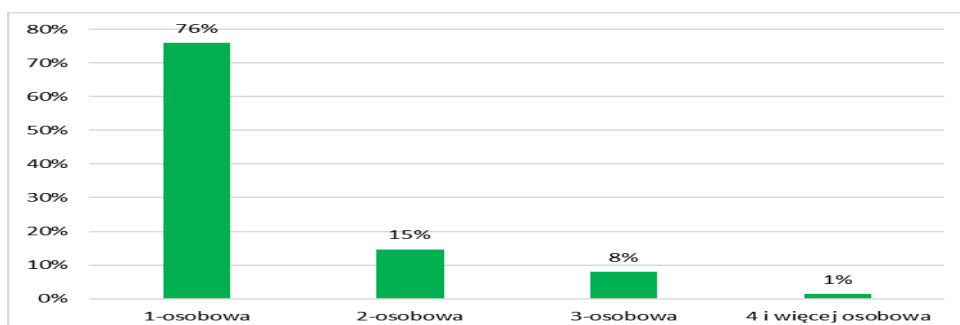

Ryc. 31. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

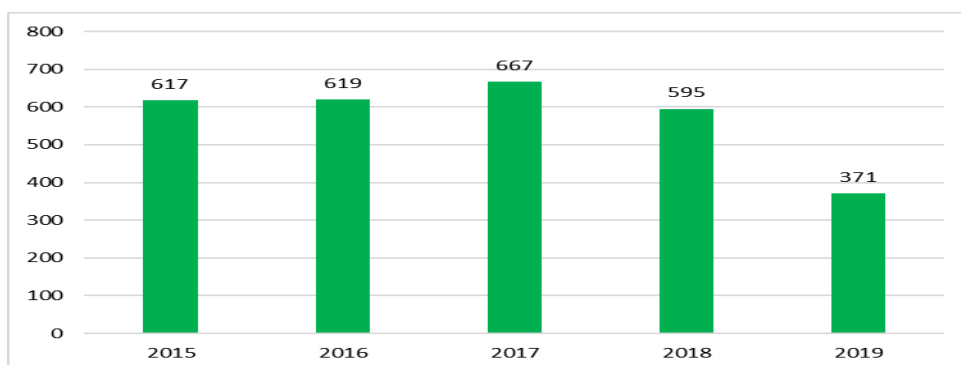
Ryc. 32. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

68,8% rodzin uzyskujących pomoc w związku z niepełnosprawnością to gospodarstwa jednoosobowe, bardzo rzadko z pomocy z tego tytułu korzystają rodziny składające się z czterech lub więcej osób (ryc. 33.). Sytuacja samotnych osób niepełnosprawnych jest szczególnie ciężka, bowiem potrzebują one bardzo często pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych.

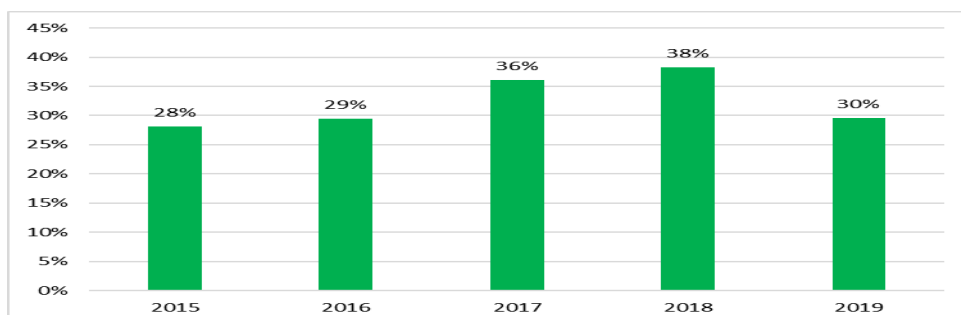
Ryc. 33. Rodziny objęte wsparciem z powodu niepełnosprawności wg typów
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Z pomocy MOPS w związku z długotrwałymi lub ciężkimi chorobami korzystało 371 rodzin i od 2017 roku obserwujemy duży spadek liczby rodzin uzyskujących wsparcie z tego powodu (ryc. 34.). Również udział rodzin wspieranych w związku z długotrwałymi i ciężkimi chorobami w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą w ostatnim roku znacząco zmalał (ryc. 35.).

Ryc. 34. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób

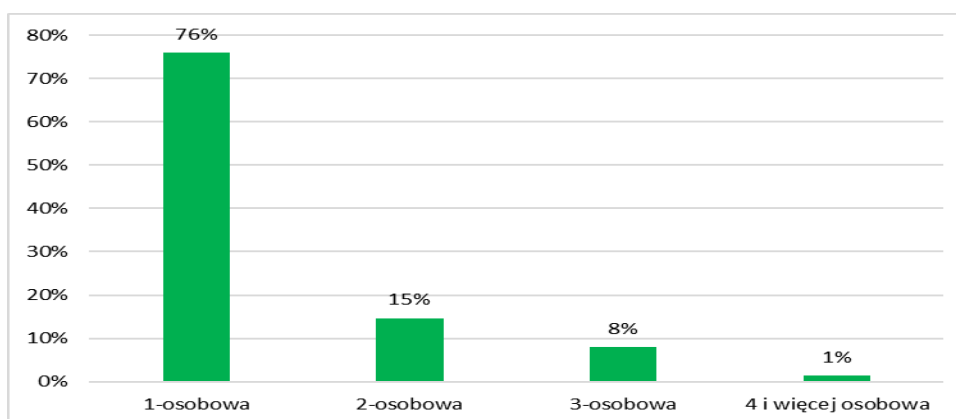
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu

Ryc. 35. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Podobnie jak w przypadku niepełnosprawności, główną kategorię rodzin uzyskujących pomoc w związku z długotrwałymi i ciężkimi chorobami stanowią gospodarstwa jednoosobowe, sporadycznie z pomocy z tego tytułu korzystają rodziny składające się z czterech lub więcej osób (ryc. 36.). Sytuacja samotnych osób długotrwale lub ciężko chorych jest szczególnie ciężka, bowiem potrzebują one bardzo często pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych.

Ryc. 36. Rodziny objęte wsparciem z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób wg typów
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Podkreślić należy, że niepełnosprawność oraz długotrwałe i ciężkie choroby stanowią istotny problem społeczny. Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa i rozwój medycyny, umożliwiającej leczenie wielu chorób i wydłużanie czasu trwania życia, ale niepozwalającej na wyleczenie w pełni wszystkich chorób oraz likwidację niepełnosprawności prognozować należy dalszy wzrost liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwałe lub ciężko chorych. Zmiany demograficzne będą powodowały również zwiększanie się liczby osób chorych i niepełnosprawnych pozbawionych opieki i wsparcia ze strony najbliższych. Instytucje pomocowe muszą nastawić się na wsparcie tej kategorii potrzebujących.

3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego występująca w rodzinach jest jednym z rodzajów bezradności w ogóle lub w relacjach interpersonalnych. Wiąże się ona z brakiem umiejętności wychowawczych i opiekuńczych, z problemami z realizacją zadań z zakresu opieki nad dziećmi, ich wychowywania oraz prowadzenia gospodarstwa domowego – przygotowywania posiłków, utrzymywania porządku, realizacji obowiązków rodzicielskich, co najczęściej skutkuje problemami przejawianymi przez dzieci, w tym zachowaniami dysfunkcyjnymi.

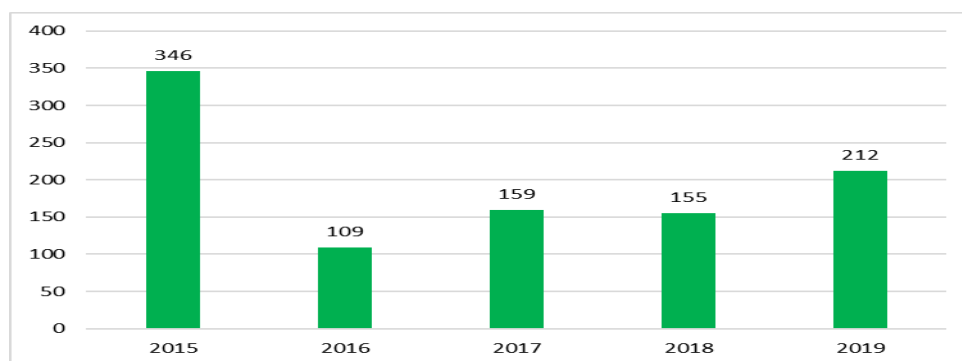
W koncepcji ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej²¹ bezradnością w sprawach opiekuńczych-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego bardziej zagrożone są rodziny niepełne i/lub wielodzietne. Nie oznacza to oczywiście, że w rodzinach pełnych, z jednym lub dwojką dzieci, takie problemy nie występują. W rodzinach niepełnych lub/i wielodzietnych przyjmować mogą one jednak większy zakres. W rodzinach niepełnych

²¹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

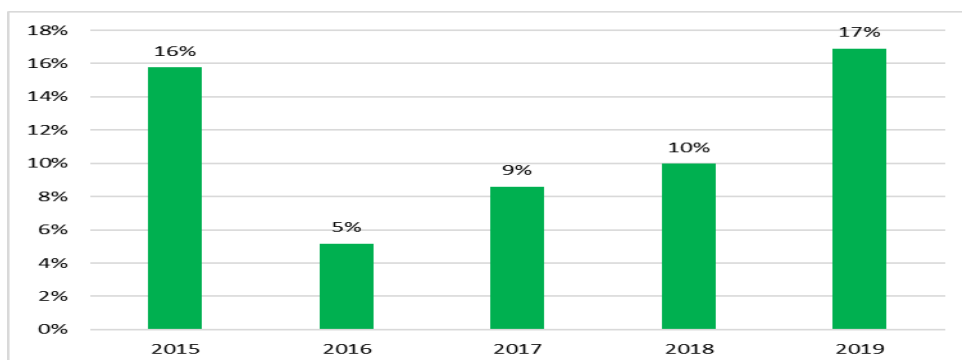
wynika to z faktu, że funkcje opiekuńczo-wychowawczą i prowadzenia gospodarstwa domowego realizuje jeden rodzic, zaś w rodzinach wielodzietnych problemy związane są z koniecznością opieki nad większą liczbą dzieci.

Z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczych-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2019 roku skorzystało 212 rodzin. W latach 2016-2019 obserwujemy wzrost liczby rodzin objętych wsparciem z tego tytułu (ryc. 37.). Podobnie rośnie udział rodzin korzystających z pomocy z tego powodu w ogólnej liczbie rodzin korzystających z wsparcia (ryc. 38.).

Ryc. 37. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu

Ryc. 38. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

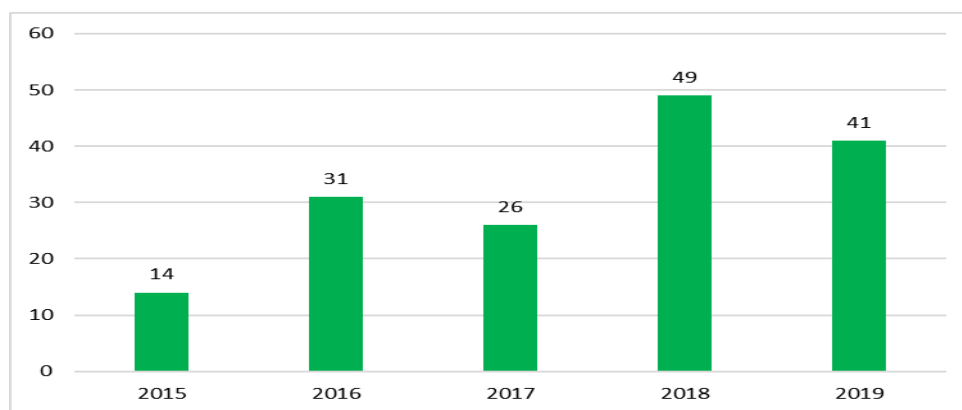
W przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i problemów z prowadzeniem gospodarstwa domowego rodziny mogą być wsparte przez pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny. Jest to ważne, bowiem zakres bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodzin się zwiększa. W związku z rosnącymi we współczesnym społeczeństwie trudnościami związanymi z pełnieniem ról rodziców, realizacją funkcji

opiekuńczo-wychowawczej, brakiem wsparcia młodych rodziców ze strony dalszej rodziny (np. rodziców, rodzeństwa) oraz pojawiającymi się w coraz szerszym zakresie problemami wychowawczymi z dziećmi i młodzieżą prognozować należy wzrost liczby rodzin, których dotyczy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

3.6. Problemy związane z macierzyństwem, w tym wielodzietnością

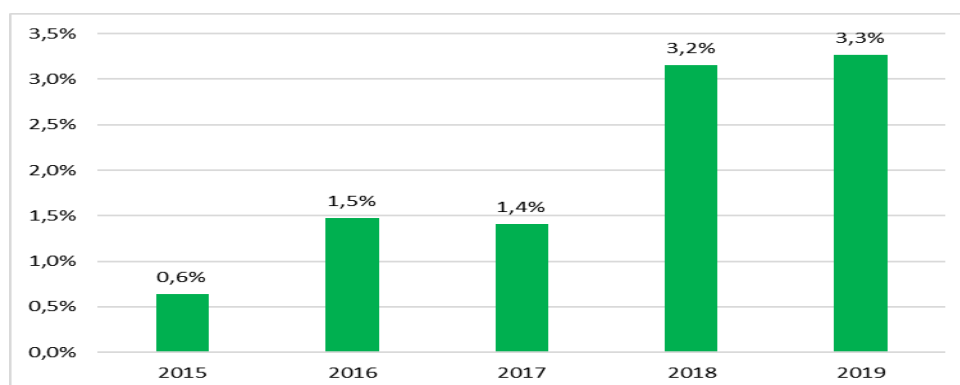
Macierzyństwo i wielodzietność same w sobie nie stanowią problemów społecznych, jednakże bardzo często pojawiają się problemy związane z realizacją funkcji macierzyńskiej oraz funkcjonowaniem rodzin wielodzietnych. Rodziny nie radzą sobie z opieką nad dziećmi, nie potrafią właściwie realizować funkcji rodzicielskiej, w przypadku rodzin wielodzietnych często rodzice są zbyt obciążeni aby poradzić sobie ze wszystkimi zadaniami. Konieczne jest więc wsparcie rodzin w realizacji funkcji macierzyńskiej przez wyspecjalizowane służby.

Z pomocy społecznej w związku z koniecznością ochrony macierzyństwa korzystało w 2019 roku 41 rodzin. Liczba rodzin objętych wsparciem w związku z problemami związanymi z macierzyństwem, w tym wielodzietnością ulegała w ostatnich latach fluktuacjom, ale wykazuje tendencję wzrostową (ryc. 39). Wskazuje na to udział rodzin objętych pomocą społeczną w związku z problemami związanymi z macierzyństwem, w tym wielodzietnością, w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem, który w ostatnich dwóch latach wzrósł dwukrotnie (ryc. 40.).

Ryc. 39. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemów związanych z macierzyństwem, w tym wielodzietnością

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu

Ryc. 40. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemów związanych z macierzyństwem, w tym wielodzietnością w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

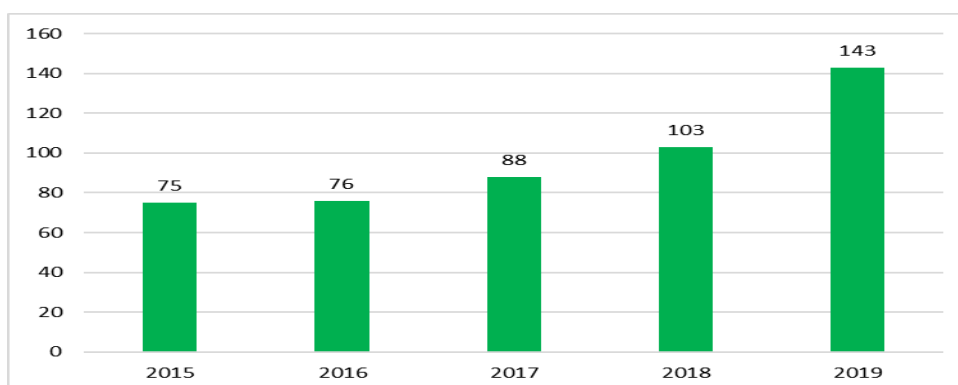
Należy prognozować, że liczba rodzin wymagających wsparcia w związku z macierzyństwem i wielodzietnością utrzymywać się będzie na poziomie z lat 2018-2019.

3.7. Bezdomność

Bezdomność jest w Gminie Kędzierzyn-Koźle poważnym problemem społecznym. Osoba bezdomna to – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobą niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania²². Ze względu na trudność rozwiązania sytuacji braku miejsca do zamieszkania i bardzo często występujące powiązanie bezdomności z innymi trudnymi sytuacjami (m.in. uzależnieniami i bezrobociem) konieczne jest podkreślenie wagi tego problemu.

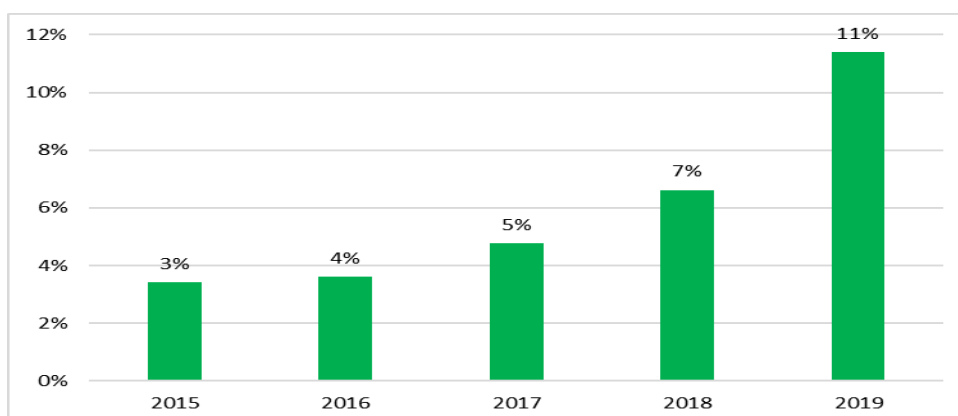
W 2019 roku pomoc społeczna udzieliła w związku z bezdomnością wsparcia 143 rodzinom. W ostatnich latach notujemy wyraźny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy w związku z bezdomnością (ryc. 41.). Udział rodzin wspieranych w związku z bezdomnością w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy również znacząco wzrósł – z zaledwie 3,4 do 11,4% (ryc. 42.).

²² Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

Ryc. 41. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezdomności

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ryc. 42. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezdomności w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Podkreślić należy, że bezdomność dotyczy głównie gospodarstw jednoosobowych, które stanowiły w 2019 roku 88,9% rodzin wspieranych w związku z problemem bezdomności.

W 2019 roku 123 osoby bezdomne skorzystały z pobytu w schroniskach i noclegowniach dla osób bezdomnych, w tym 29 osób skierowano w związku z eksmisjami. W 2018 roku takich osób było 113, w tym 26 skierowano w wyniku eksmisji.

Ze względu na specyfikę zjawiska bezdomności oraz rosnące problemy osób i rodzin związane z zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych prognozować można wzrost liczby osób zagrożonych bezdomnością, jak również bezdomnych.

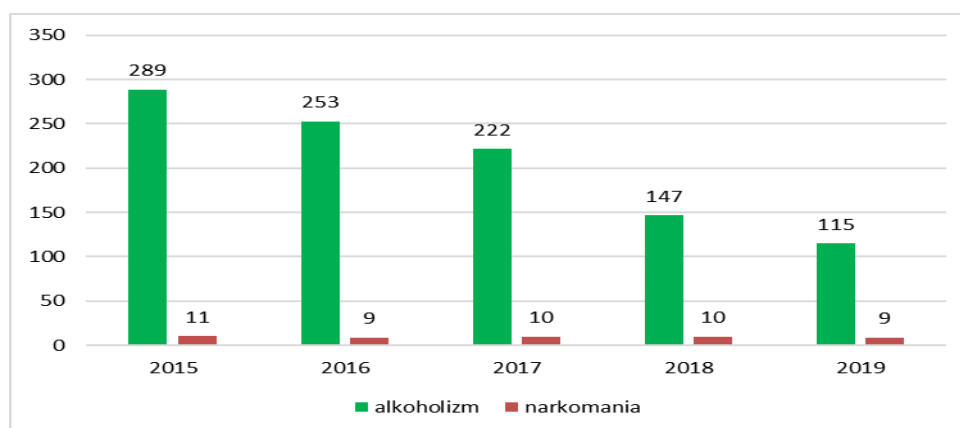
3.8. Uzależnienia

Uzależnienia stanowią istotny problem społeczny, który wymaga podjęcia wielu różnorodnych działań w zakresie zarówno profilaktyki, jak i leczenia uzależnień. Przesądza o tym kilka specyficznych cech uzależnień. Są one bardzo często powiązane z innymi

problemami społecznymi – ubóstwem, bezrobociem, bezdomnością czy przemocą w rodzinie. Co więcej, to często uzależnienia przyczyniają się do powstania tych problemów. Uzależnienie dotyka nie tylko osoby zmagającej się z nałogiem, ale również jej rodziny. Najistotniejszym z uzależnień jest alkoholizm, jednakże poza uzależnieniem od alkoholu i narkomanią wskazać można na wiele innych substancji uzależniających i stanów uzależnień, które najczęściej nie są diagnozowane, stąd bardzo trudno określić ich zasięg oraz wspierać osoby uzależnione w terapii. Analiza problemu uzależnień wskazuje, że zwrócić należy uwagę również na uzależnienie od narkotyków, ale także dopalaczy, leków, gier komputerowych oraz hazardu. Co ważne, uzależnienia dotyczą nie tylko dorosłych, ale coraz częściej dzieci i młodzież. Obserwujemy wręcz ciągły spadek dolnej granicy wiekowej osób sięgających po substancje uzależniające.

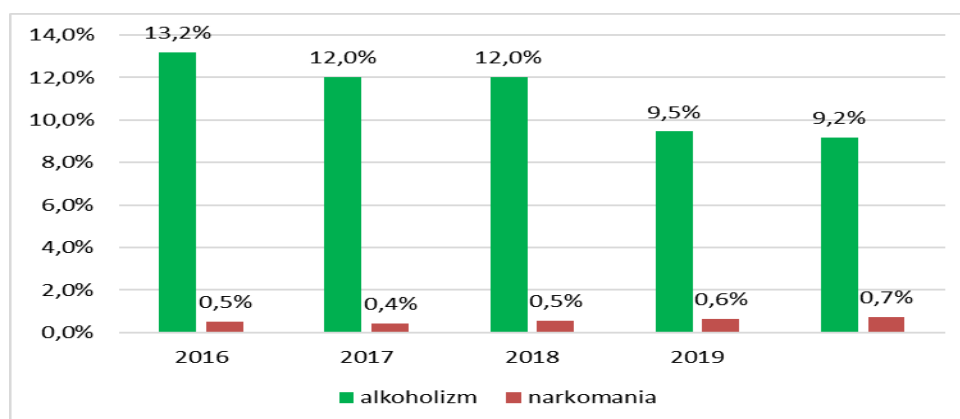
Dodatkowo pojawia się znacząca trudność w identyfikacji uzależnienia i uznania osoby za uzależnioną. Bardzo często osoby mające problem z substancjami uzależniającymi nie dopuszczają do siebie myśli o uzależnieniu i nie zgadzają się na przeprowadzenie badań i udzielenie pomocy. Argumenty te przesądzają o niezwyklej istotności problemu uzależnień. Jednocześnie diagnoza zasięgu uzależnień jest bardzo trudna, bowiem stwierdzić należy, że osoby odnotowane jako uzależnione przez instytucje to tylko część osób uzależnionych.

Statystyki pomocy społecznej odnotowują alkoholizm i narkomanię jako powody udzielenia pomocy społecznej. Z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm korzystało w 2019 roku 115 rodzin, zaś ze względu na narkomanię 9 rodzin. Liczba rodzin wspieranych w związku z alkoholizmem maleje, w przypadku narkomanii utrzymuje się na stałym poziomie (ryc. 43.). Wskazuje na to również analiza udziału rodzin wspieranych z powodu alkoholizmu i narkomanii w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną (ryc. 44.).

Ryc. 43. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu i narkomanii

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ryc. 44. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu i narkomanii w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Zaprezentowane dane pozwalają na wykazanie, iż uzależnienia, w szczególności alkoholizm stanowią istotny problem społeczny i wymagają podejmowania przez służby społeczne działań na rzecz jego rozwiązania. Pomimo działań profilaktycznych i terapeutycznych nakierowanych na walkę z uzależnieniami prognozować należy utrzymywanie się, a nawet nasilanie, problemu uzależnień. Zwrócić należy też uwagę na możliwy rozwój innych rodzajów uzależnień, np. od Internetu, komputerów, hazardu itp.

3.9. Przemoc w rodzinie

Ważnym problemem społecznym jest kwestia przemocy, w tym przemocy w rodzinie. Problem ten również należy do trudno diagnozowalnych, a jego identyfikacja i rozwiązanie wymaga zaangażowania różnych instytucji.

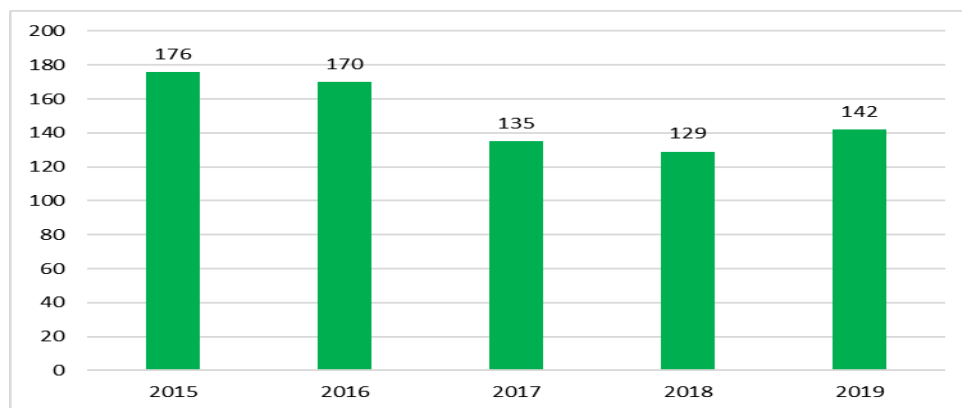
Przemoc w rodzinie definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (osoby najbliższe lub inne wspólnie zamieszkujące i gospodarujące), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą²³. Do najczęściej występujących form przemocy należą przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, a także zaniedbanie.

Diagnoza przemocy, podobnie jak uzależnień, jest bardzo trudna, bowiem stwierdzić należy, że osoby odnotowane jako dokonujące przemocy przez instytucje to tylko część sprawców przemocy.

W 2019 roku z powodu występowania przemocy w rodzinie wsparciem objętych były 142 rodziny. Po spadku liczby rodzin wspieranych w związku z przemocą w latach 2017-2018,

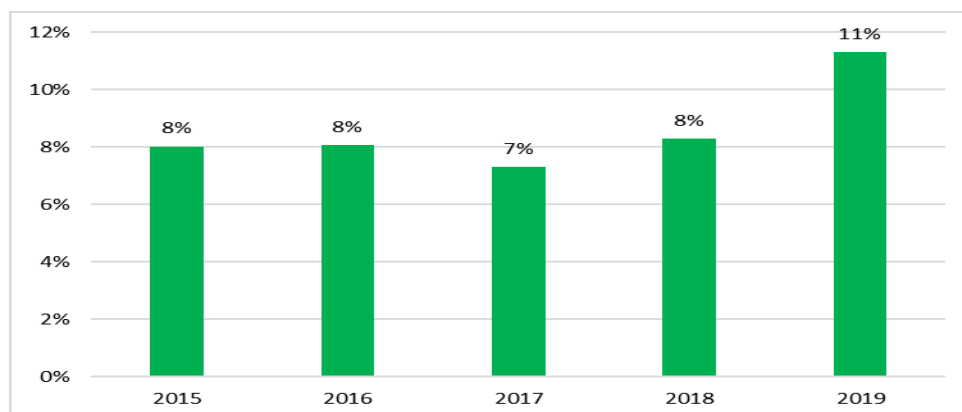
²³ Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz.U. z 2020 r., poz. 218, tekst jednolity ze zm.

w 2019 roku obserwujemy wzrost (ryc. 45.). Podkreślić należy, że udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem w 2018 i 2019 roku wzrósł, co wskazuje na zwiększanie się zakresu występowania tego problemu wśród rodzin objętych wsparciem MOPS (ryc. 46.).

Ryc. 45. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ryc. 46. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

O zasięgu zjawiska przemocy mówi również liczba wszczynanych i realizowanych procedur „Niebieskie karty”. Okazuje się, że w ostatnich latach corocznie zakładanych jest około stu „Niebieskich kart”, poza tym kontynuowane są również postępowania z poprzednich lat (tabela 3.). „Niebieskie karty” zakładane są przede wszystkim przez Policję, a także przez pracowników MOPS. Sporadycznie zakładają je pracownicy oświaty lub ochrony zdrowia. Wskazuje to na kluczową rolę Policji i pomocy społecznej w diagnozowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Tabela 3. Liczba realizowanych procedur „Niebieskie karty”

Procedury „Niebieskie karty”	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba procedur „Niebieskie karty” kontynuowanych z poprzednich okresów	bd.	60	37	42	57
Liczba formularzy „Niebieskie karty” złożonych w danym roku ogółem	107	109	93	92	95
Liczba formularzy „Niebieskie karty” złożonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej	16	24	19	18	17
Liczba formularzy „Niebieskie karty” złożonych przez GKRPA	0	0	0	0	0
Liczba formularzy „Niebieskie karty” złożonych przez Policję	83	81	64	65	73
Liczba formularzy „Niebieskie karty” złożonych przez jednostki oświaty	0	2	5	4	3
Liczba formularzy „Niebieskie karty” złożonych przez jednostki ochrony zdrowia	5	2	5	5	2

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Przemoc w rodzinie jest stale obecnym problemem społecznym. Ze względu na rosnące trudności funkcjonowania rodzin i nasilanie problemu uzależnień, a także rosnącą świadomość społeczną dotyczącą zjawiska przemocy, sprzyjającą ujawnianiu przypadków przemocy w rodzinie, prognozować należy wzrost liczby ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie.

3.11. Diagnoza funkcjonowania instytucji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych

Ustawa o pomocy społecznej²⁴ wskazuje, że pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ustawa nakłada na gminę określone zadania w zakresie pomocy społecznej – zadania własne (w tym o charakterze obowiązkowym) oraz zadania zlecone z zakresu administracji samorządowej. Każda gmina ma obowiązek utworzenia i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej – instytucji realizującej zadania pomocy społecznej i powołanej do diagnozowania i rozwiązywania problemów społecznych. Dodatkowo zadania z tego zakresu realizują także inne podmioty publiczne, a także organizacje pozarządowe. Podkreślić należy, że działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych realizuje również samorząd powiatowy, wojewódzki i administracja rządowa.

Kluczową instytucją Gminy Kędzierzyn-Koźle odpowiedzialną za diagnozowanie i rozwiązywanie problemów społecznych jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W

²⁴ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2020 r., poz. 1876, tekst jednolity.

Kędzierzynie-Koźlu działają również inne gminne instytucje pomocowe o wyspecjalizowanym charakterze. Zestawiono je w tabeli 4. Z wyjątkiem Środowiskowego Domu Samopomocy „Promyczek” wykazane placówki mieszczą się w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Środowiskowy Dom Samopomocy jest odrębną jednostką Gminy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego w ramach programu „Rodzina 500+”, świadczenia „Dobry Start”, świadczenia „Za życiem”, stypendiów i zasiłków szkolnych, zadania z zakresu pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zadania w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz inne na rzecz wsparcia osób i rodzin. Pomoc społeczna to tylko jeden z obszarów działalności MOPS, stąd liczba mieszkańców korzystających z usług tej instytucji znacząco przewyższa liczbę klientów pomocy społecznej.

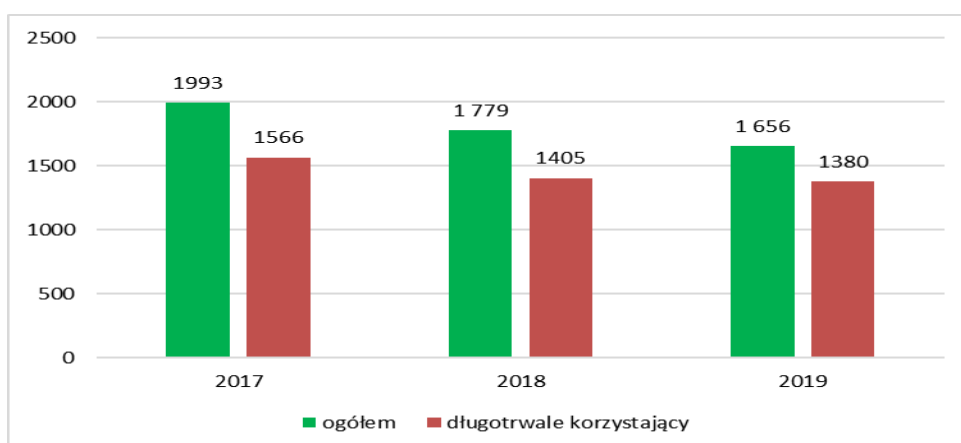
Z pomocy i wsparcia MOPS w ramach pomocy społecznej w 2019 roku skorzystało 4,8% mieszkańców Gminy. Świadczenia uzyskało 1 656 osób, w tym 1 380 długotrwale korzystających z pomocy społecznej. Liczba osób otrzymujących świadczenia spada, spada również odsetek mieszkańców korzystających z pomocy – z 6,4% w 2017 roku, przez 5,3% w roku 2018 do 4,8% w 2019. Jednocześnie na wysokim poziomie utrzymuje się odsetek klientów długotrwale korzystających z pomocy społecznej (ryc. 47.).

Tabela 4. Instytucje Gminy Kędzierzyn-Koźle działające w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Instytucja	Adres	Zakres wsparcia
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Mikołaja Reja 2a, Kędzierzyn-Koźle	wsparcie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, wsparcie rodzin i innych kategorii osób potrzebujących
Dom Dziennego Pobytu Nr 1 „Pod Brzozą”	ul. Powstańców 26, Kędzierzyn-Koźle	ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Grupa wsparcia: Klub Pacjenta „TĘCZA” funkcjonująca w ramach Domu Dziennego Pobytu Nr 1 „Pod Brzozą”	ul. Powstańców 26, Kędzierzyn-Koźle	wspólnotą osób z zaburzeniami psychicznymi (głównie schizofrenią)
Dom Dziennego Pobytu Nr 2 „Magnolia”	ul. Piramowicza 27, Kędzierzyn-Koźle	ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Dom Dziennego Pobytu Nr 3 „Radość”	ul. Grabskiego 6, Kędzierzyn-Koźle	ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Ośrodek Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym funkcjonujący w ramach Domu Dziennego Pobytu Nr 3 „Radość”	ul. Grabskiego 6, Kędzierzyn-Koźle	ośrodek wsparcia dla osób z zespołem otępiennym w tym z chorobą Alzheimera, które mogą przy doraźnym wsparciu samodzielnie funkcjonować
Dom Dziennego Pobytu Nr 4 „Wrzos”	ul. Kazimierza Wielkiego 6, Kędzierzyn-Koźle	ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Dom Dziennego Pobytu Nr 5 „Nasz dom”	ul. Kościuszki 43b, Kędzierzyn-Koźle	ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”	Piotra Skargi 11, Kędzierzyn-Koźle	ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Mieszkania Chronione	ul. Waryńskiego 1-3, Kędzierzyn-Koźle	mieszkania zapewniające wsparcie dla osób starszych i osób z zaburzeniami psychicznymi
Klub Integracji Społecznej	ul. Mikołaja Reja 2a, Kędzierzyn-Koźle	instytucja wspierająca i przeciwdziałająca wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo

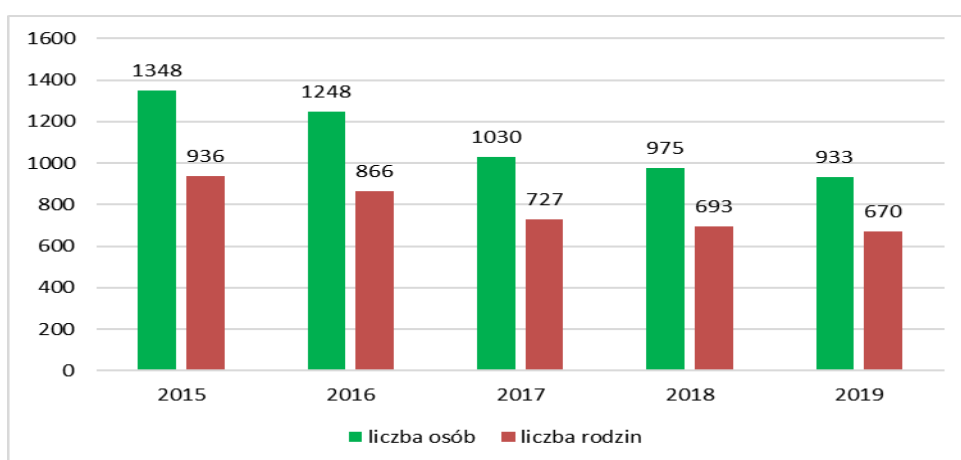
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ryc. 47. Liczba osób i rodzin którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej

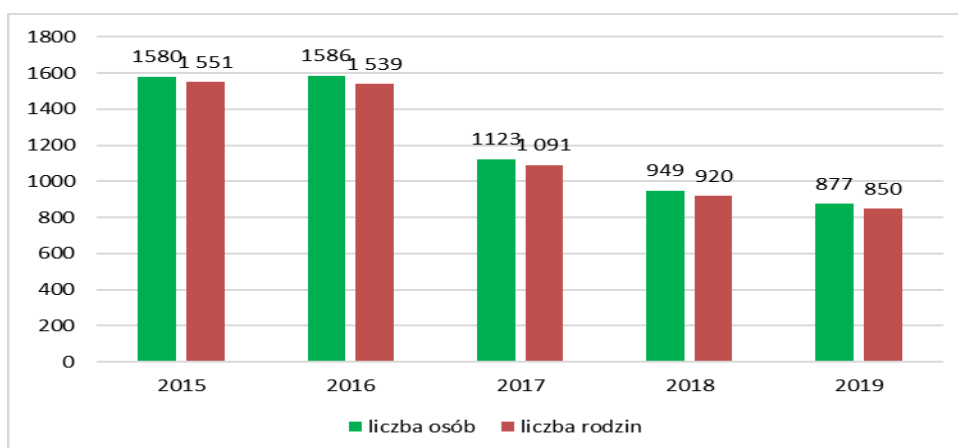
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Liczba osób objętych wsparciem oraz korzystająca ze świadczeń w ostatnich latach systematycznie spada. Dotyczy to zarówno osób i rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych (ryc. 48.), jak i pieniężnych (ryc. 49.). Zmienia się także struktura wykorzystywanych świadczeń – częściej wykorzystywane są świadczenia niepieniężne.

Ryc. 48. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ryc. 49. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Osoby i rodziny trafiające do MOPS objęte są wsparciem w postaci pracy socjalnej. Najczęściej w ramach świadczeń pieniężnych korzystają z zasiłków okresowych i celowych, zaś w przypadku świadczeń niepieniężnych w postaci posiłku oraz świadczeń o charakterze opiekuńczym. Zapotrzebowanie na świadczenia o charakterze opiekuńczym oraz usługi zapewnienia schronienia zwiększa się i korzysta z nich coraz więcej osób, podczas gdy w przypadku innych świadczeń liczba korzystających spada. W przypadku usług o charakterze opiekuńczym rośnie zapotrzebowanie na opiekę w miejscu zamieszkania, a także w domach pomocy społecznej (tabela 5.). Podkreślić należy, że problemem jest zapewnienie oczekiwanej ilości usług opiekuńczych, ze względu na brak etatów, jak i chętnych do pracy w charakterze opiekunek, w niektórych przypadkach osoby i rodziny oczekują na uzyskanie wsparcia w postaci usług opiekuńczych.

Tabela 5. Liczba osób i rodzin uzyskujących wybrane świadczenia z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Praca socjalna (liczba rodzin)	2 192	1 829	1 823	1 555	1 380
Świadczenia pieniężne (liczba rodzin)	1 551	1 539	1 091	920	850
Zasiłek stały (liczba osób)	285	302	306	278	263
Zasiłek okresowy (liczba osób)	1 122	1 048	857	719	635
Zasiłek celowy (liczba osób)	1 388	1 530	638	608	552
Posiłek (liczba osób)	1 038	963	778	734	633
Schronienie (liczba osób)	75	59	52	66	77
Usługi opiekuńcze (liczba osób)	142	173	191	199	213
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (liczba osób)	33	32	34	36	50
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej (liczba osób)	146	138	146	144	147
Poradnictwo specjalistyczne (liczba rodzin)	135	58	222	149	89
Interwencja kryzysowa (liczba rodzin)	91	117	35	5	59

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Wsparcie i opiekę w środowisku dla osób, które z powodu wieku, niepełnosprawności, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić świadczą domy dziennego pobytu, Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek” i Mieszkania Chronione. Podkreślić należy, że pięć domów dziennego pobytu oraz Mieszkania Chronione funkcjonują w strukturze MOPS, Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek” jest z kolei odrębną placówką. W ramach Domu Dziennego Pobytu Nr 3, funkcjonuje Ośrodek Wsparcia Dziennego (OWD) dla osób z zespołem otępiennym, utworzony w lutym 2017 roku w ramach realizacji projektu „Nie-Sami-Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne”. Przeznaczony jest dla osób z zespołem otępiennym, w tym z chorobą Alzheimera, które mogą przy doraźnym wsparciu samodzielnie funkcjonować. Placówka ma pomóc zarówno podopiecznym, jak też ich opiekunom, którzy bez względu na ogromny trud ponoszony w związku z opieką, pragną, aby bliska osoba pozostawała z nimi jak najdłużej w rodzinie. Z kolei w ramach Domu Dziennego Pobytu Nr 1 „Pod Brzozą” funkcjonuje grupa wsparcia: Klub Pacjenta „TECZA” stanowiący wspólnotę osób z zaburzeniami psychicznymi, głównie schizofrenią. Domy dziennego pobytu zapewniają 480 miejsc i dodatkowo 5 miejsc w OWD. Zapotrzebowanie na usługi DDP jest większe niż dostępna oferta, liczba osób oczekujących corocznie się zwiększa, a szczególnym zainteresowaniem cieszy się możliwość korzystania z tanich i smacznych posiłków. Informacje dotyczące funkcjonowania domów dziennego pobytu zestawiono w tabeli 5. Podkreślić należy, że wszystkie domy prowadzą bardzo szerokie działania na rzecz organizacji czasu wolnego seniorów i zapewniania różnorodnej oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Współpracują przy czym z instytucjami publicznymi i firmami prywatnymi, zapewniając mieszkańcom możliwość udziału w działaniach i konkursach organizowanych przez inne podmioty. Realizują również projekty z zakresu międzypokoleniowej integracji współpracując przy ich realizacji ze świetlicami, przedszkolami i szkołami z terenu Gminy.

Tabela 6. Informacja o funkcjonowaniu dziennych domów pomocy w Kędzierzynie-Koźlu

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba placówek	5	5	5	5	5
Liczba miejsc ogółem	480	480	485	485	485
Liczba osób korzystających	720	691	707	655	669
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia)	30	30	48	80	88
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia)	33	39	38	40	39

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Wparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi udziela Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”. Z jego usług korzysta corocznie około 60 osób i pokrywa on zapotrzebowanie na tego typu usługi w Kędzierzynie-Koźlu.

Tabela 7. Informacja o funkcjonowaniu ŚDS „Promyczek” w Kędzierzynie-Koźlu

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba miejsc ogółem	45	45	45	45	50
Liczba osób korzystających	72	64	60	57	59
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia)	0	1	0	1	0
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia)	12	14	11	15	15

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Kolejną formą wsparcia seniorów, osób chorych, niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi na rzecz utrzymania ich w środowisku i zapewnienia odpowiedniej opieki są mieszkania chronione. To forma pomocy mieszkaniowej, w ramach której zapewnia się warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i w integracji ze środowiskiem lokalnym oraz nadzór i wsparcie wykwalifikowanego personelu. Na Mieszkania Chronione – działające w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – składa się 47 lokali mieszkalnych, z czego 9 przeznaczonych jest dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 42 mieszkania składają się z pokoju z aneksem kuchennym i łazienki, natomiast 5 to lokale dwupokojowe. Mieszkania są w pełni dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych. Corocznie z mieszkań korzysta ponad 50 osób. Rośnie również zainteresowanie tą formą pomocy, co przekłada się na rosnącą liczbę osób oczekujących (tabela 8.).

Tabela 8. Informacja o funkcjonowaniu Mieszkań chronionych w Kędzierzynie-Koźlu

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkań ogółem	47	47	47	47	47
Liczba miejsc ogółem	52	52	52	52	52
Liczba osób korzystających	57	58	58	57	53
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia)	2	4	21	33	32
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia)	8	10	9	9	9

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Wsparcia osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem udziela Klub Integracji Społecznej działający w ramach MOPS. Zadaniem Klubu Integracji Społecznej jest przede wszystkim wspieranie osób bezrobotnych mieszkańców Kędzierzyna-Koźla, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Klub ma umożliwić wzrost ich aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności i uzyskanie narzędzi do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, na jakie napotykają uczestnicy Klubu. Do zadań Klubu należy w szczególności: reintegracja społeczna i zawodowa, prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego i zawodowego, organizowanie zadań o

charakterze terapeutycznym i edukacyjnym, prowadzenie działalności samopomocowej w zakresie zwiększenia aktywności społecznej i korzystania z dostępnej infrastruktury, integracja działań lokalnej społeczności oraz współdziałanie z innymi podmiotami w zakresie realizacji działań wynikających z procesu reintegracji społecznej i zawodowej uczestników Klubu. Klub oferuje warsztaty psychoedukacyjne, indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym, psychologiem oraz indywidualne poradnictwo specjalistyczne. Działania realizowane są również w ramach grup wsparcia. W 2018 roku z oferty KIS skorzystało 50 osób, w roku 2019 – 62.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jak już wspomniano, poza pomocą społeczną realizuje inne ważne zadania. W ramach wsparcia rodziny usługi świadczą zatrudnieni w MOPS asystenci rodziny. Corocznie z tej formy pomocy korzysta około 50-60 rodzin (tabela 9.). W związku z pogłębiającym się problemem niewydolności wychowawczej rodzin z dziećmi zapotrzebowanie na wsparcie ze strony specjalistów – asystentów rodziny, psychologów i pedagogów stale rośnie, a zatrudnieni aktualnie specjaliści nie zaspokajają zapotrzebowania na usługi.

Tabela 9. Informacja o realizacji wsparcia rodziny przez asystentów

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny	4	4	4	3	3
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	71	65	60	64	54

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

MOPS wypłaca świadczenia wychowawcze, realizowane w ramach Programu „Rodzina 500+”, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i inne świadczenia pieniężne. Informacje o liczbie rodzin korzystających z różnych świadczeń pieniężnych zestawiono w tabeli 9. Można na tej podstawie wskazać, że klientów korzystających z usług MOPS jest bardzo wielu, a poszerzanie zakresu wsparcia, m.in. poprzez prowadzenie świadczenia wychowawczego czy świadczenia „Dobry Start” zdecydowanie zwiększyło liczbę klientów MOPS.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z różnych form wsparcia realizowanych przez MOPS

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	–	3 745	2 921	2 682	5 613
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	838	994	988	1 062	960
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń opiekuńczych:					
- specjalny zasiłek opiekuńczy	28	26	34	30	34
- zasiłek dla opiekuna	50	33	22	16	13
- zasiłek pielęgnacyjny	1663	1599	1539	1537	1460
- świadczenie pielęgnacyjne	130	126	135	151	153

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	427	380	363	314	285
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Dobry Start”	–	–	–	4 135	4 208
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń „Za życiem”	–	–	3	5	4
Liczba gospodarstw korzystających z dodatków mieszkaniowych	1 255	1 123	1 019	930	809
Liczba gospodarstw korzystających z dodatków energetycznych	340	361	334	277	256

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zaangażowany był i aktualnie jest również w realizację projektów i programów na rzecz wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Do najważniejszych realizowanych w ostatnich latach projektów i programów należą:

- Projekt „Bliżej rodziny i dziecka - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej - III edycja”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII Integracja Społeczna, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. MOPS realizuje projekt jako Partner Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu. Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w województwie opolskim na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz pieczy zastępczej, które pozwolą wyeliminować deficyty lub dysfunkcje ww. grup oraz profilaktycznie przeciwdziałać ich marginalizacji. W ramach projektu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu realizuje zadanie: Usługi dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze.
- Projekt „Transgraniczna integracja międzypokoleniowa”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej 2014-2020 Interreg V-A Republika Czeska – Polska. W ramach projektu realizowanego w latach 2019-2021 seniorzy oraz dzieci wezmą udział w 6 wspólnych polsko-czeskich wydarzeniach integracyjnych w miastach Świdnica, Czeska Skalica, Kłodzko, Hronov, Nachod i Kędzierzyn-Koźle. Dodatkowo realizowane będą warsztaty integracyjne i tematyczne warsztaty w domach dziennego pobytu.
- Działania realizowane corocznie w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
- Projekt „Nowy model realizacji usług ukierunkowany na poprawę jakości obsługi klienta w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu” realizowany w latach 2018-2019 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-

2020, Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5. Skuteczna pomoc społeczna. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było podniesienie jakości obsługi osób zgłaszających się do ośrodka pomocy społecznej poprzez zmianę organizacji pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu ukierunkowaną na oddzielenie pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych.

- Program Aktywizacja i Integracja (PAI), realizowany we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych, dla których określono profil pomocy III, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- Projekt partnerski „Nie-Sami-Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne” współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII – Integracja Społeczna, to projekt, którego liderem jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, a uczestniczy w nim 10 gmin, w tym Kędzierzyn-Koźle. Jest on realizowany w latach 2016-2020. Ma na celu zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych na rzecz osób niesamodzielnych, starszych i niepełnosprawnych, poprzez realizację zadań dotyczących rozwoju usług asystenckich i opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi oraz uruchomienia Ośrodka Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym (OWD). W ramach rozwoju usług asystenckich i opiekuńczych poszerzono ofertę świadczenia pomocy usługowej o usługi opiekuńcze świadczone u klienta w godzinach popołudniowych oraz w soboty, niedziele i święta oraz wdrożono nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne w formule teleopieki.
- Projekt „Aktywny senior polsko-czeskiego pogranicza” nastawiony był na aktywizację seniorów, kreowanie otwartości osób starszych na nowe znajomości, otaczający świat oraz dodawanie im odwagi i zachęcanie do zaangażowania się w życie lokalnej społeczności. Współfinansowany był przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej 2014-2020 Interreg V-A Republika Czeska – Polska i realizowany w okresie 2017-2019 w partnerstwie przez 3 polskie i 3 czeskie gminy, w tym Kędzierzyn-Koźle. W ramach projektu realizowane były działania takie, jak: konferencje dla osób pracujących z seniorami, szkolenia i warsztaty dla seniorów (fotograficzne, technik *decupage*, dekoracyjne, taneczne, ogólnoruchowe, zdrowotne, kulinarne, radzenia sobie ze stresem i depresją, ceramiczne, teatralne itp.), wydarzenia integracyjne (pokazy, parady, pikniki, festiwale, wystawy, targi skierowane do seniorów) i wyjazdy na wydarzenia integracyjne do partnerskich miast.
- Projekt „Model tworzenia lokalnych programów opieki wytchnieniowej” – Gmina Kędzierzyn-Koźle jest jedną z dziesięciu gmin w kraju uczestniczących projekcie (obok

gmin: Wrocław, Rybnik, Dąbrowa Górnicza, Radków, Dzierżoniów, Świdnica, Oława, Żmigród, Oborniki Śląskie) realizowanym przez Fundację IMAGO z Wrocławia. Celem projektu jest opracowanie nowego rozwiązania – modelu tworzenia lokalnych programów opieki wytchnieniowej, dzięki adaptacji i wdrożeniu zagranicznego rozwiązania (ze Szkocji), a także wzajemnemu uczeniu się i wymianie wiedzy między partnerem krajowym i zagranicznym. Projekt jest realizowany w latach 2018-2021. W jego ramach zostały przeprowadzone w Kędzierzynie-Koźlu badania diagnostyczne dotyczące opieki wytchnieniowej i potrzeb w tym zakresie, a efektem będzie przygotowanie programu opieki wytchnieniowej dla każdej z gmin.

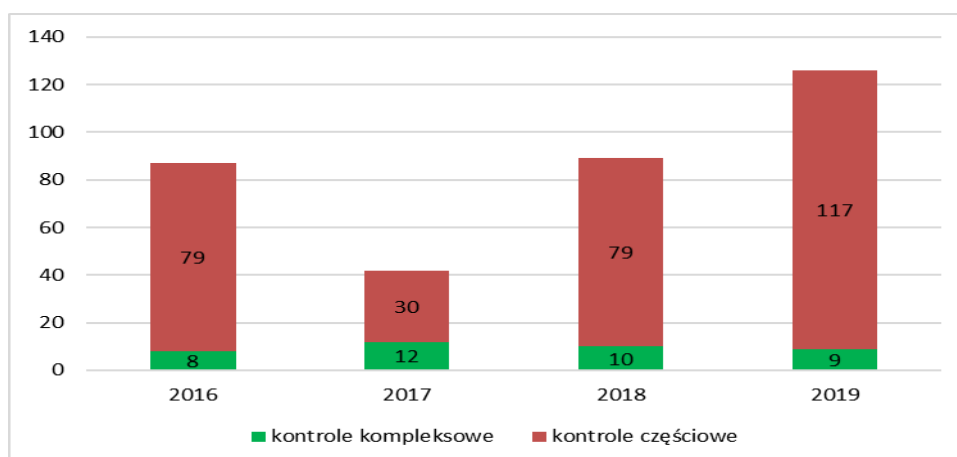
W ramach działań Gminy na rzecz rozwiązywania problemów społecznych działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do głównych zadań Komisji należy praca z osobami uzależnionymi od alkoholu, w tym podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego oraz kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W związku z tym w ramach GKRPA działają dwa zespoły: zespół pracujący z osobami nadużywającymi alkoholu i ich rodzinami oraz zespół ds. kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. GKRPA wzywa osoby uzależnione na rozmowy, kieruje na badanie stopnia uzależnienia, rozpatruje i kieruje do sądu wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych, podejmuje także pracę z członkami rodzin osób uzależnionych. Informację o realizowanych działaniach zestawiono w tabeli 11.

Tabela 11. Działania GKRPA w zakresie pracy z osobami nadużywającymi alkoholu

Działania GKRPA	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rozpatrzonych wniosków o podjęcie działań zmierzających do zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	134	110	90	124	122
Liczba osób wezwanych na rozmowę z GKRPA	351	564	546	571	590
Liczba złożonych wniosków na badanie stopnia uzależnienia	48	26	0	16	15
Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	32	25	0	15	10

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Ważnym obszarem działalności GKRPA jest kontrolowanie punktów sprzedaży alkoholu. W trakcie kontroli sprawdzana jest aktualność zezwoleń na sprzedaż danych alkoholi, umieszczenie tabliczek mówiących o szkodliwości spożywania alkoholu, kontrolowany jest porządek i ład w miejscu sprzedaży napojów alkoholowych, a przede wszystkim Komisja sprawdza czy na terenie danego lokalu nie jest sprzedawany alkohol osobom nieletnim. Liczba realizowanych kontroli wzrosła w 2019 roku, a ich liczbę przedstawiono na ryc. 50.

Ryc. 50. Liczba kontroli odnośnie sprzedaży alkoholu przez GKRPA
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

W Gminie funkcjonuje również Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (ZI), zajmujący się problemem przemocy w rodzinie. Członkowie ZI realizują pracę z ofiarami i sprawcami przemocy, ofiary przemocy mogą liczyć na pomoc psychologiczną, prawną, a także zapewnienie schronienia. Zespół kieruje również do organów ścigania informacje o popełnieniu przestępstwa. Informację o realizowanych działaniach zestawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	6	4	4	4	4
Liczba powołanych grup roboczych	107	109	93	92	95
Liczba spotkań grup roboczych	1 257	1 363	967	959	1 061
Liczba przekazanych ZI zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	59	40	55	52	62
Osoby, którym zapewniono schronienie w ośrodkach wsparcia lub specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy	14	30	19	15	8
Przypadki odebrania dziecka w związku z przemocą w rodzinie	0	0	0	0	0
Liczba zakończonych procedur „Niebieska karta” ogółem	bd.	116	97	86	80

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Podkreślić należy, że w rozwiązywaniu problemów społecznych uczestniczą także instytucje oświaty, ochrony zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji opisane w rozdziale 2. Ważną rolę w tym zakresie odgrywają również instytucje powiatowe, w tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu. Informacje o instytucjach powiatowych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych zestawiono w tabeli 13.

Tabela 13. Instytucje powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Instytucja	Adres	Zakres wsparcia
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu	ul. Skarbowa 4, Kędzierzyn-Koźle	Wsparcie rodzin, w tym dzieci pozbawionych opieki rodziców, wsparcie osób niepełnosprawnych, uchodźców i innych osób objętych ochroną, interwencja kryzysowa
Powiatowy Urząd Pracy	ul. Anny 11, Kędzierzyn-Koźle	Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy w uzyskaniu zatrudnienia
Dom Pomocy Społecznej	ul. Zielna 1, Kędzierzyn-Koźle	Dom pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie udziela specjalistycznej pomocy	Funkcjonuje w strukturze PCPR, ul. Skarbowa 4, Kędzierzyn-Koźle	Wsparcie osób i rodzin doznających przemocy w rodzinie
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Doktora Judyma 5, Kędzierzyn - Koźle	Orzekanie o niepełnosprawności

Źródło: Opracowanie własne.

Działania instytucji publicznych w sferze pomocy społecznej są uzupełniane przez aktywne w tym zakresie organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej, a także podmioty prywatne. W Gminie Kędzierzyn-Koźle organizacje pozarządowe prowadzą świetlice socjoterapeutyczne i klub młodzieżowy, wspierając w ten sposób MOPS i szkoły w realizacji zadania wsparcia rodzin z dziećmi, szczególnie w odniesieniu do rodzin mających problemy wychowawcze i niewydolnych wychowawczo (tabela 14.). Podmioty prowadzące świetlice i klub uzyskują wsparcie finansowe ze strony Gminy Kędzierzyn-Koźle.

Tabela 14. Świetlice i kluby wspierające dzieci i młodzież w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Nazwa podmiotu	Forma	Adres siedziby świetlicy/ klubu	Podmiot prowadzący
Świetlica socjoterapeutyczna „Arka”	świetlica socjoterapeutyczna	ul. Krzywoustego 2, Kędzierzyn-Koźle	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Opolskiej przy Parafii Ducha Św. i NMP Matki Kościoła
Świetlica socjoterapeutyczna „Brzdąc”	świetlica socjoterapeutyczna	ul. Grunwaldzka 29, Kędzierzyn-Koźle	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom
Klub młodzieżowy „MCA Brzdąc”	klub młodzieżowy	ul. Grunwaldzka 29, Kędzierzyn-Koźle	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Organizacje pozarządowe prowadzą także instytucje wspierające osoby niepełnosprawne, chore, wymagające całodobowej opieki, bezdomne i uzależnione. Gmina Kędzierzyn-Koźle wspiera działalność wybranych podmiotów poprzez dotacje. Informacje o tych podmiotach zestawiono w tabeli 15.

Caritas podjęło również działania na rzecz utworzenia stacjonarnego hospicjum, jednakże w związku z pandemią COVID-19 jego uruchomienie zostało wstrzymane, a w budynku uruchomione zostało izolatorium dla osób zarażonych wirusem SARS-CoV-2.

Tabela 15. Instytucje pomocowe prowadzone przez organizacje pozarządowe

Nazwa instytucji	Podmiot prowadzący	Adres	Obszar działalności
Warsztaty Terapii Zajęciowej	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną KOŁO w Kędzierzynie-Koźlu	ul. Skarbowa 4, Kędzierzyn-Koźle	Warsztaty dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, zapobieganie wykluczeniu społecznemu i aktywizacja osób niepełnosprawnych
Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych św. Karola	Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety-Prowincja Nyska	ul. Łukasiewicza 9, Kędzierzyn-Koźle	Dom pomocy społecznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, a także fizycznie
Dom Opieki w Jakubowicach	Placówka prywatna, posiada umowę i miejsca niekomercyjne dla mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego	Jakubowice 15A, Pawłowiczki	Dom opieki dla wszystkich osób wymagających całodobowej pomocy
Hospicjum domowe	Caritas Diecezji Opolskiej w Kędzierzynie-Koźlu	ul. Krzywoustego 2, Kędzierzyn-Koźle	Udzielanie świadczeń w poradni medycyny paliatywnej i hospicjum domowym/domowej opiece paliatywnej
Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT	Stowarzyszenie Monar Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT	ul. Zielna 11, Kędzierzyn-Koźle	Świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych
IDEA	Stowarzyszenie Centrum Rozwoju i Edukacji IDEA	ul. Gajowa 22, Kędzierzyn-Koźle (punkt przy ul. Planetorza 2)	Specjalistyczna pomoc w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pracy socjalnej i pomocy prawnej

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Tabela 16. Spółdzielnie socjalne w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Podmiot	Obszar działalności	Adres
Spółdzielnia Socjalna „Pszczółka”	Przygotowywanie, dostarczanie i wydawanie posiłków	ul. Pamięci Sybiraków 12, Kędzierzyn-Koźle
Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Ogniwo”	Prowadzenie Centrum Integracji społecznej	pl. Wolności 9/2, Kędzierzyn-Koźle
Spółdzielnia Socjalna „Poza Czasem”	Usługi opiekuńcze, transport osób niepełnosprawnych, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	ul. Gajowa 22, Kędzierzyn-Koźle
Spółdzielnia Socjalna „DAR”	Działalność paramedyczna	ul. Piastowska 53, Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Realizację zadań w sferze społecznej z działalnością gospodarczą łączą aktywne w Kędzierzynie-Koźlu spółdzielnie socjalne. Realizują one działania w zakresie zapewnienia usług opiekuńczych, posiłków oraz zatrudnienia socjalnego (tabela 16.).

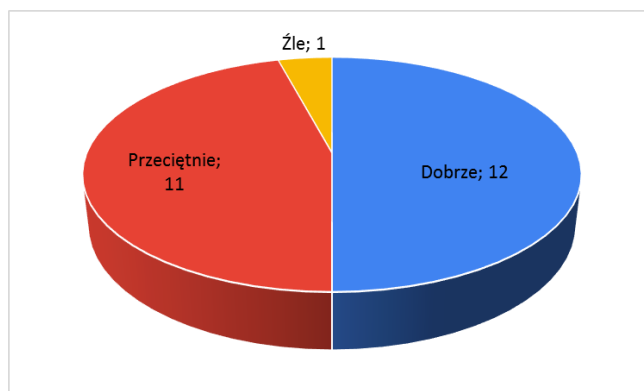
Szeroka aktywność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, podmiotów działających w jego strukturze organizacyjnej, innych instytucji publicznych Gminy i powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, organizacji pozarządowych i spółdzielni socjalnych tworzy efektywny system wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi i wymagających wsparcia w ich rozwiązywaniu.

3.12. Problemy społeczne i funkcjonowanie instytucji pomocowych w opinii przedstawicieli podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Identyfikacja problemów społecznych oraz analiza funkcjonowania instytucji pomocowych uzupełniona została zebraniem opinii ekspertów – przedstawicieli służb odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych – przedstawicieli Rady Miasta, Urzędu Miasta, instytucji pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji i kultury. Łącznie w badaniu udział wzięło 24 ekspertów.

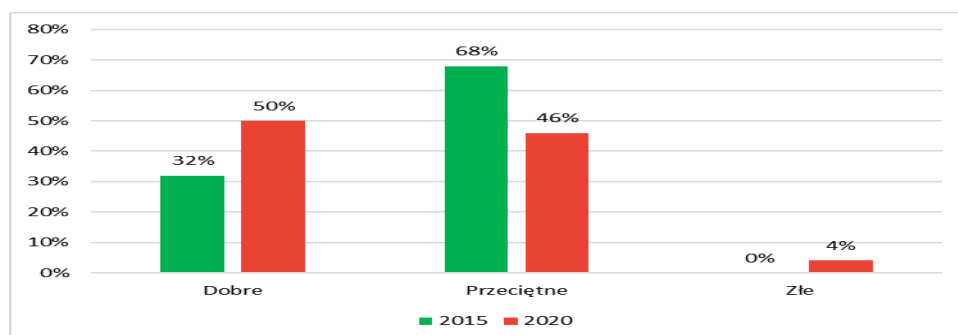
Oceniając ogólne warunki życia w Gminie połowa oceniła je jako dobre, a prawie połowa jako przeciętne (ryc. 51.). Porównując otrzymane odpowiedzi do wyników badania przeprowadzonego w 2015 roku, w trakcie prac nad *Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu*, podkreślić należy, że aktualnie częściej warunki życia oceniane są jako dobre, a wcześniej dominował pogląd, że są przeciętne (ryc. 52.).

Ekspertcy pytani o zmianę warunków życia w okresie 2016-2020 w większości wskazali, że pozostały one bez zmian lub raczej się polepszyły (ryc. 53.). Pytani w 2015 roku respondenci zdecydowanie częściej wskazywali, że warunki życia pozostały bez zmian, a rzadziej wskazywali na poprawę warunków (ryc. 54.).

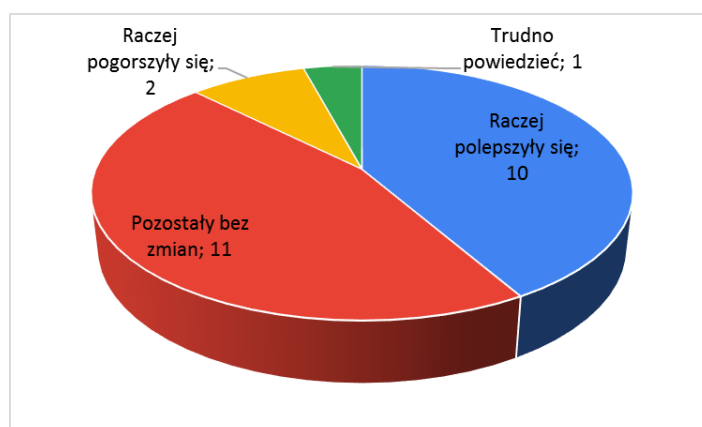
Ryc. 51. Ogólna ocena warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Badania własne.

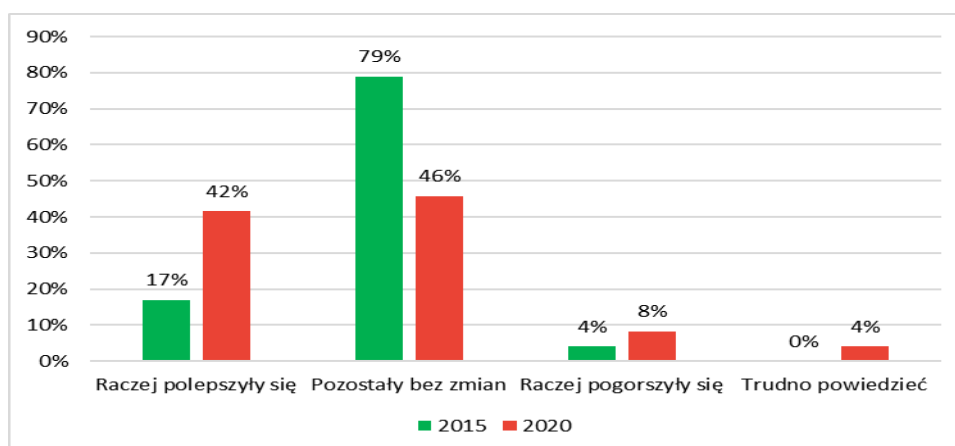
Ryc. 52. Ogólna ocena warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Kędzierzyn-Koźle w roku 2015 i 2020

Źródło: Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu, s. 52; badania własne.

Ryc. 53. Zmiana warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Kędzierzyn-Koźle w okresie 2016-2020

Źródło: Badania własne.

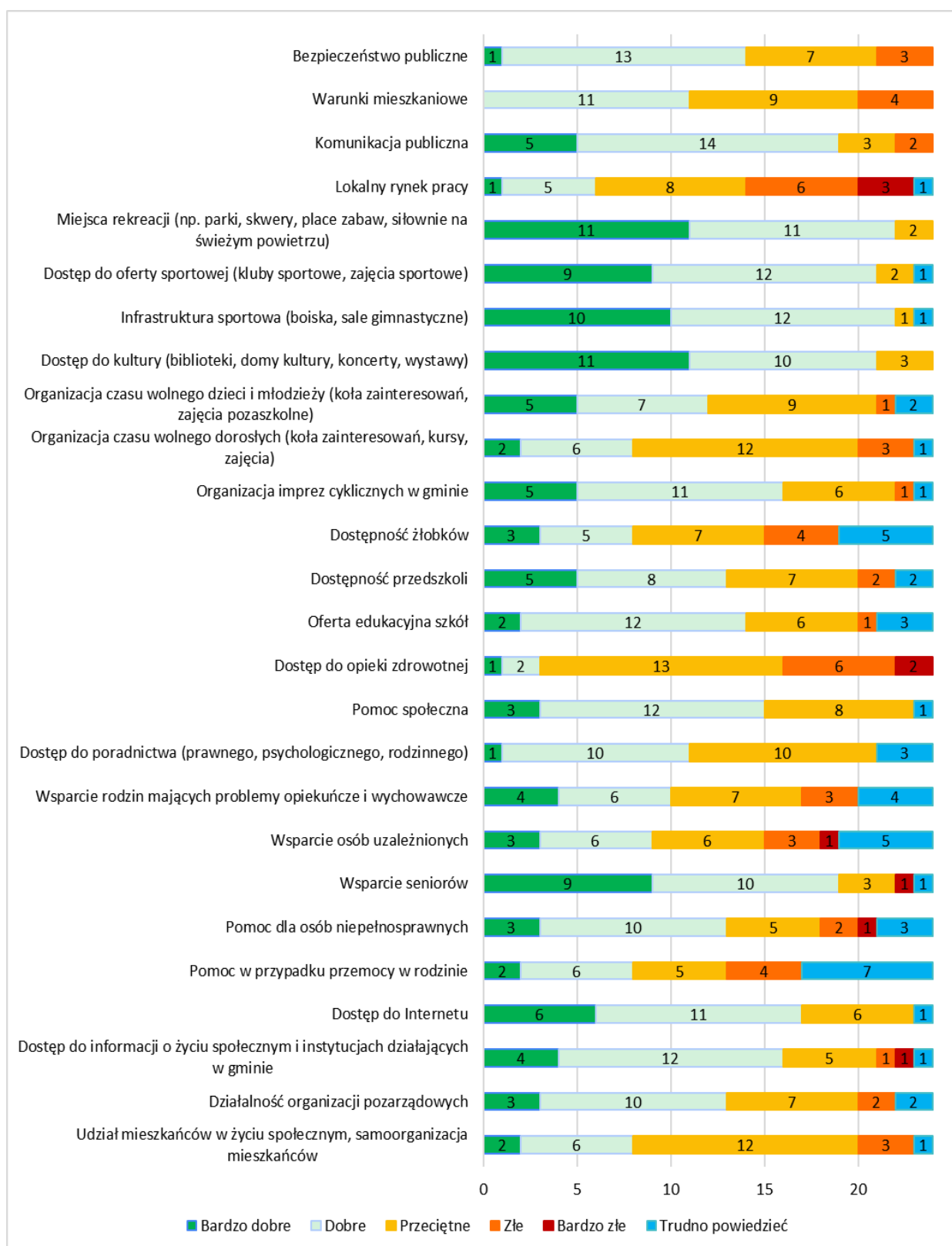
Ryc. 54. Zmiana warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Kędzierzyn-Koźle – porównanie odpowiedzi w latach 2015 i 2020

Źródło: *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu*, s. 52; badania własne.

Proszeni o ocenę aktualnych warunków życia w Gminie w różnych wymiarach eksperci najwyżej ocenili jakość życia w obszarach miejsc rekreacji, infrastruktury sportowej, dostępu do oferty sportowej i dostępu do kultury. Wysoko oceniono także komunikację publiczną, organizację cyklicznych imprez, pomoc społeczną, wsparcie seniorów, dostęp do Internetu oraz dostęp do informacji o życiu społecznym i instytucjach działających w Gminie. Najwięcej ocen negatywnych uzyskały obszary rynku pracy i opieki zdrowotnej (ryc. 55.).

Odnosząc się do problemów społecznych dotyczących mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle eksperci za problemy, które zdecydowanie lub raczej takimi są uznali: długotrwałe lub ciężkie choroby, przemoc w rodzinie, uzależnienia (alkoholizm lub narkomanię), niepełnosprawność i bezrobocie. Nieco rzadziej wskazywano na to, iż mieszkańców dotyczą: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, problemy związane z macierzyństwem lub wielodzietnością, klęski żywiołowe lub ekologiczne, a także zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe. Nie zdiagnozowano istnienia problemu handlu ludźmi, rzadko dostrzegane były sieroctwo, trudności w integracji cudzoziemców, którzy posiadają status uchodźcy lub są objęci inną formą ochrony oraz trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego (ryc. 56.).

Do głównych problemów zdaniem ekspertów należy zaliczyć cztery kwestie: uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie i długotrwałe lub ciężkie choroby (ryc. 57.).

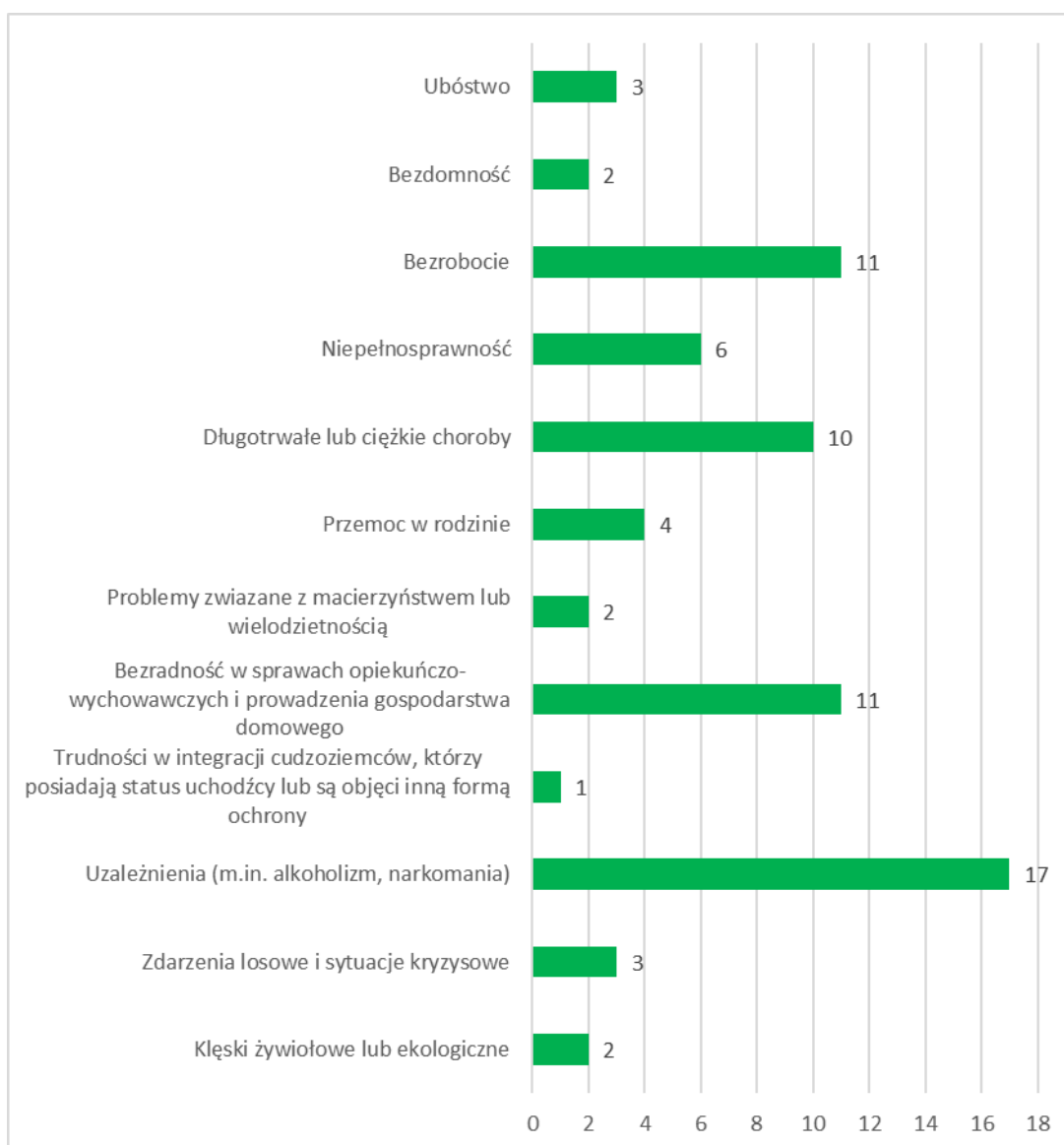
Ryc. 55. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Badania własne.

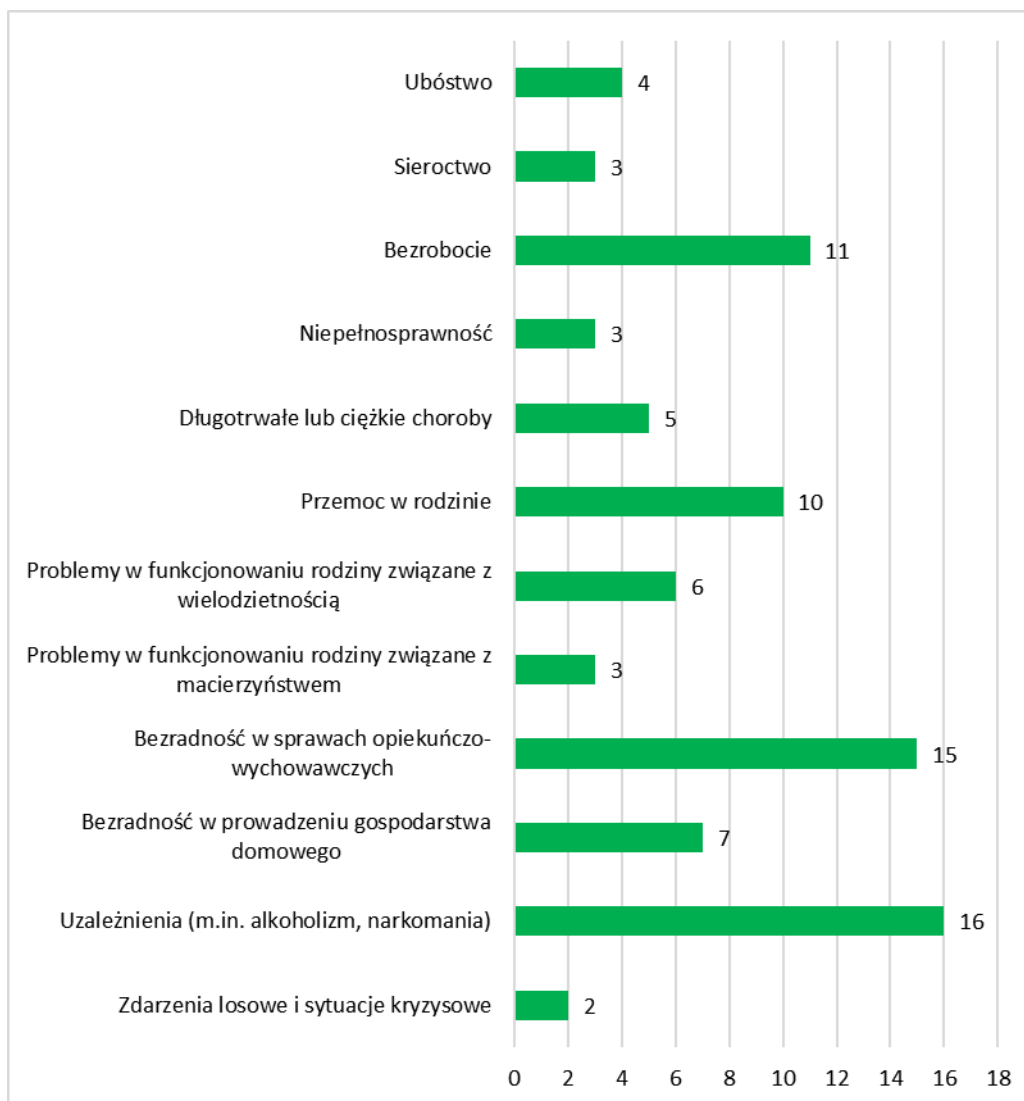

Ryc. 56. Ocena czy dane problemy społeczne dotyczą mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle
Źródło: Badania własne.

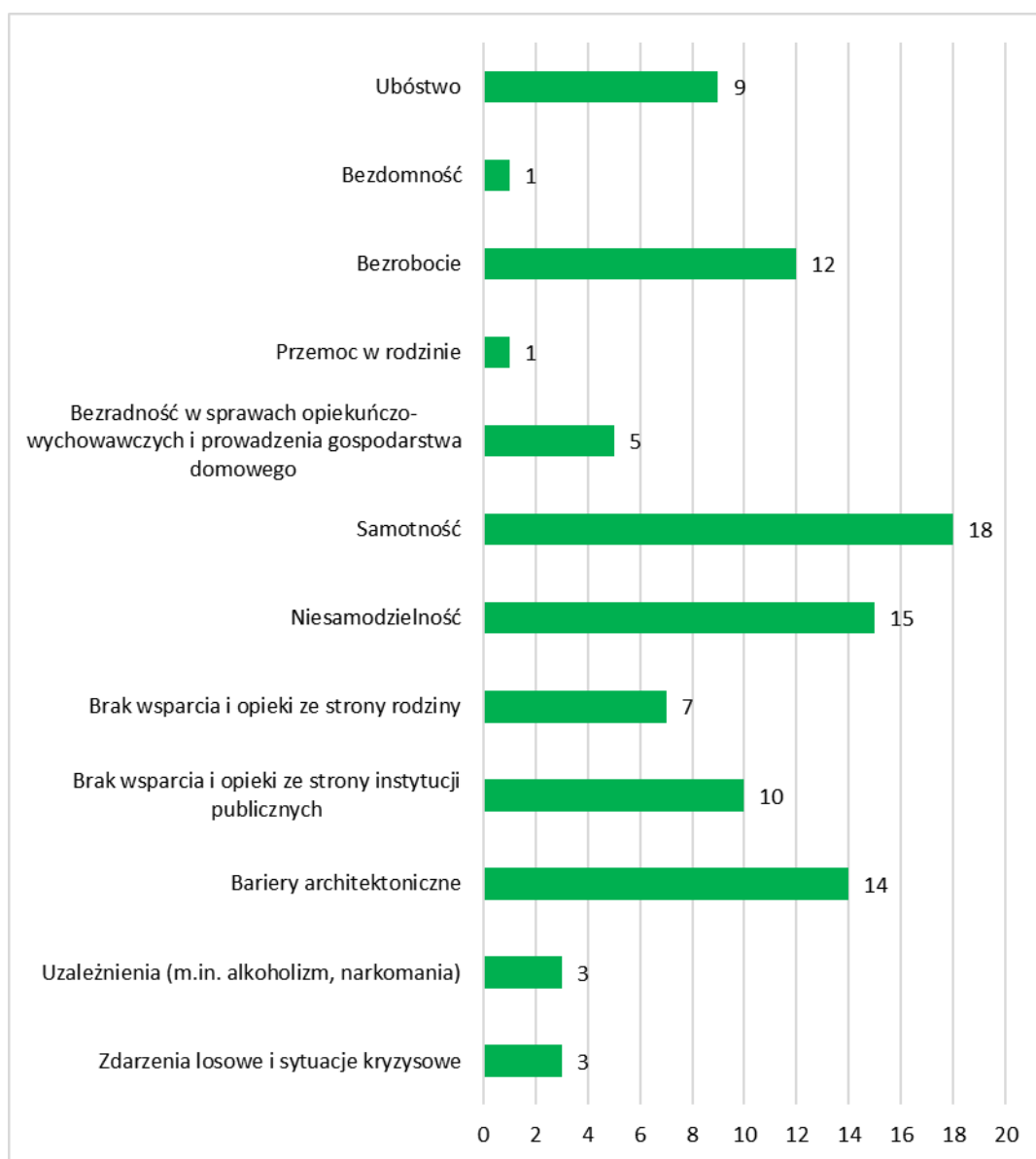
Ryc. 57. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle
Ekspertów proszono o wskazanie 3 najważniejszych problemów.
Źródło: Badania własne.

Analiza problemów rodzin z dziećmi wykazała, że do kluczowych należą: uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie i przemoc w rodzinie (ryc. 58.). W przypadku osób niepełnosprawnych do najważniejszych problemów zaliczono samotność, niesamodzielność, bariery architektoniczne oraz bezrobocie (ryc. 59.), zaś w odniesieniu do osób starszych: długotrwałe lub ciężkie choroby, samotność, brak wsparcia i opieki ze strony rodziny oraz niesamodzielność (ryc. 60.).

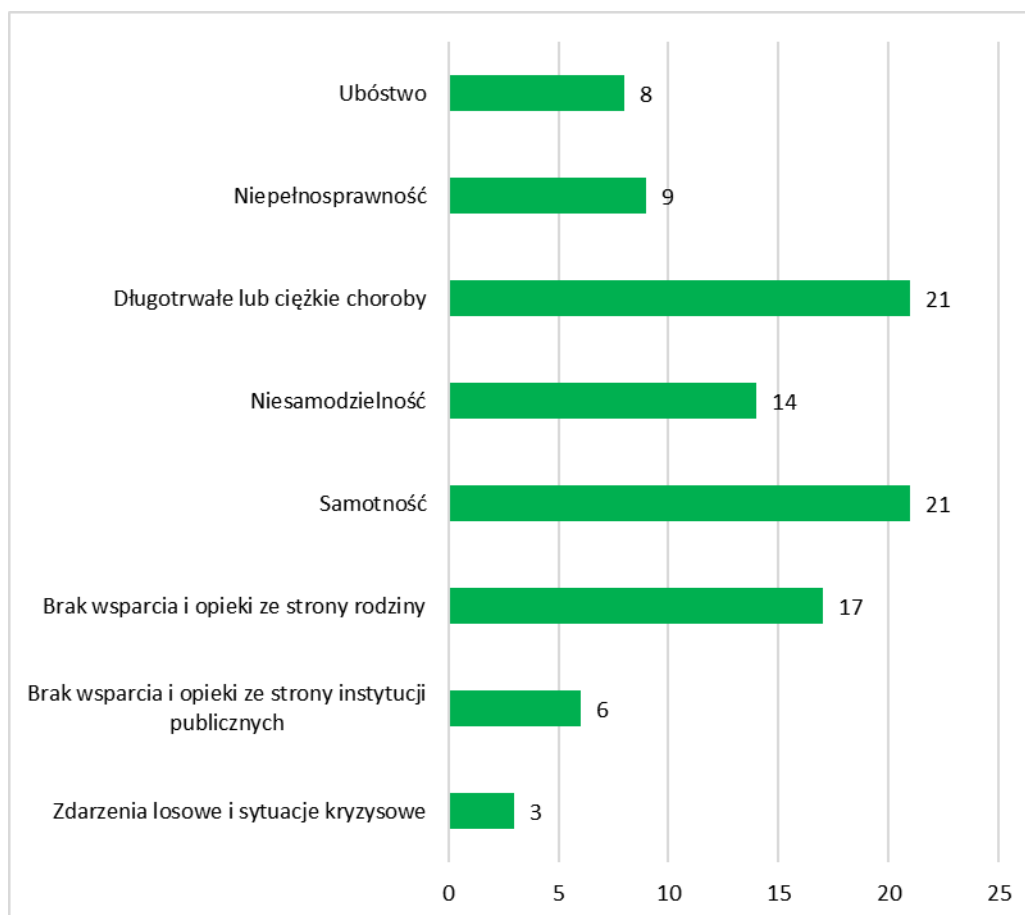
Ryc. 58. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące rodzin z dziećmi w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Badania własne.

Ryc. 59. Najważniejsze problemy społeczne dotykające osób niepełnosprawnych w Gminie Kędzierzyn-Koźle

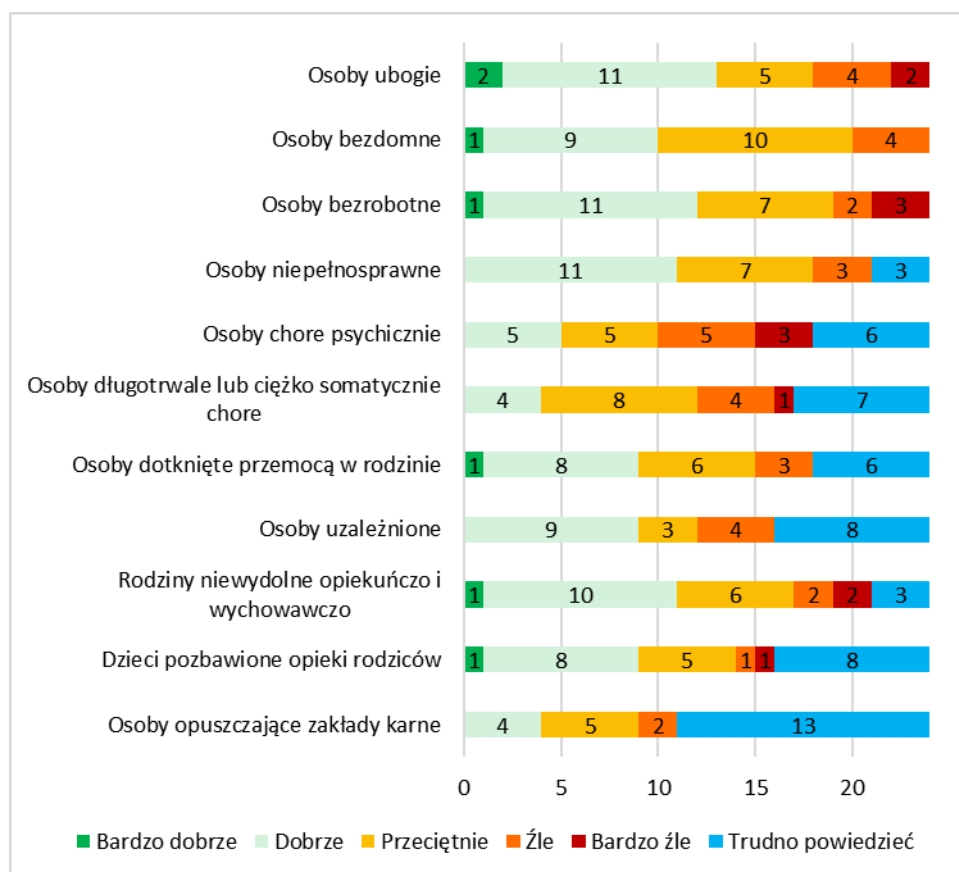
Źródło: Badania własne.

Ryc. 60. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące osób starszych w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Badania własne.

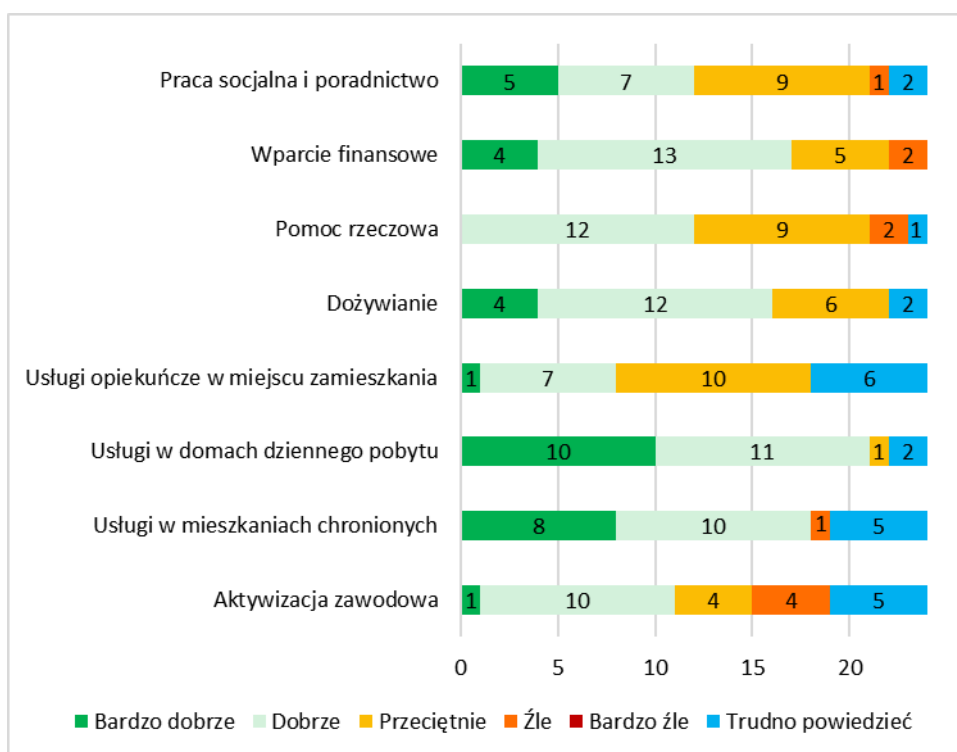
Ekspertsi oceniając wsparcie konkretnych kategorii potrzebujących pomocy najczęściej ocen bardzo dobrych i dobrych przyznali pomocy w odniesieniu do osób ubogich, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo. Jednocześnie jednak wsparcie bezrobotnych, chorych psychicznie, rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo oraz ubogich uzyskało najczęściej ocen bardzo złych. Część ekspertów nie było też w stanie ocenić wsparcia niektórych kategorii osób, np. opuszczających zakłady karne, dzieci pozbawionych opieki rodziców, osób uzależnionych czy chorych (ryc. 61.).

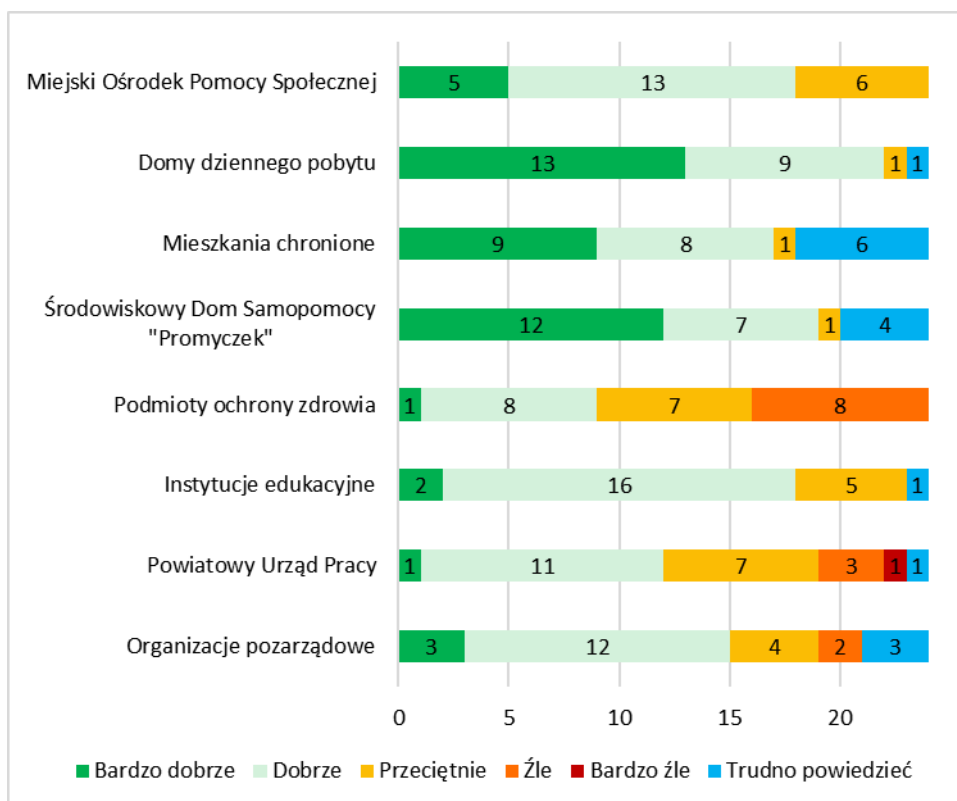
Ryc. 61. Ocena pomocy ze strony Gminy Kędzierzyn-Koźle dla określonych kategorii osób potrzebujących pomocy

Źródło: Badania własne.

Oceniając realizację określonych form pomocy najwyżej oceniono usługi w domach dziennego pobytu, w mieszkaniach chronionych, wsparcie finansowe i dożywianie. Najniższe oceny uzyskała aktywizacja zawodowa oraz usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania (ryc. 62.). W przypadku ocen instytucji pomocowych najwyższe noty otrzymały domy dziennego pobytu, Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Mieszkania Chronione i instytucje edukacyjne. Najniżej oceniono podmioty ochrony zdrowia oraz Powiatowy Urząd Pracy (ryc. 63.).

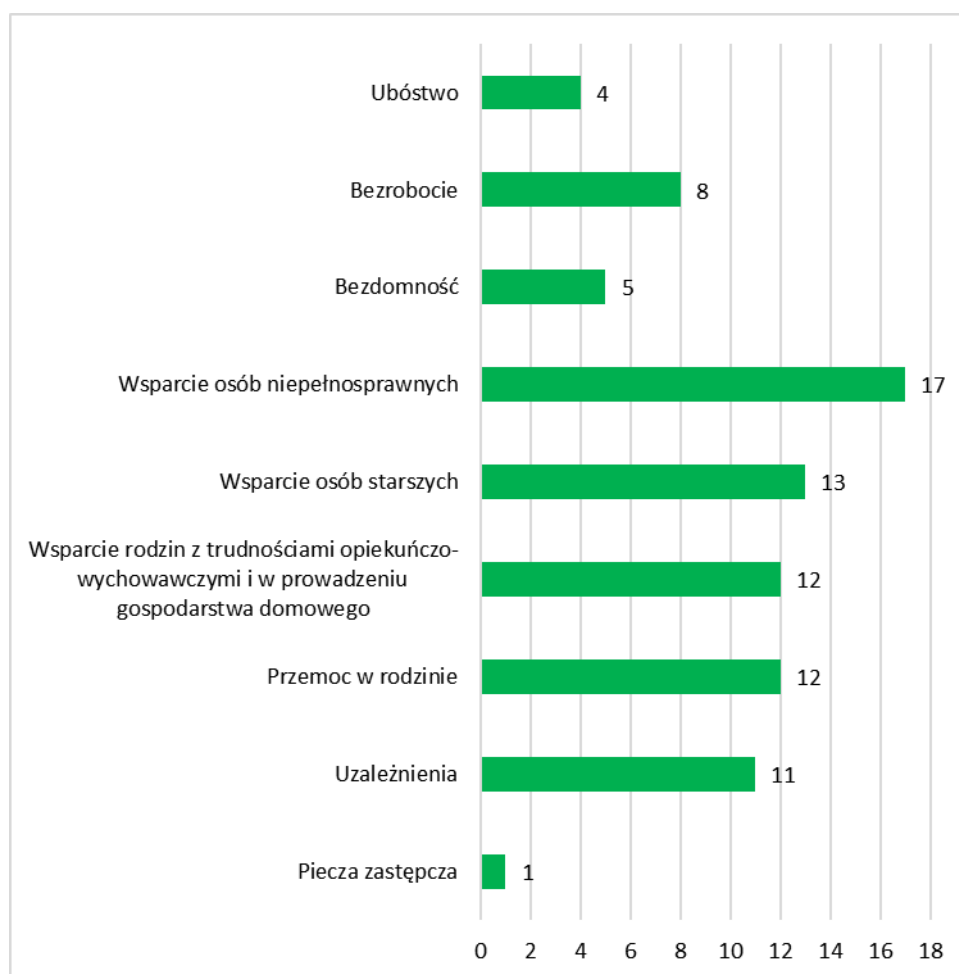

Ryc. 62. Ocena realizacji wybranych form pomocy w Gminie Kędzierzyn-Koźle
Źródło: Badania własne.

Ryc. 63. Ocena działalności instytucji pomocowych w Gminie Kędzierzyn-Koźle
Źródło: Badania własne.

Ekspertsi wskazali, że główne działania projektowane w okresie 2021-2025 powinny być ukierunkowane na wsparcie osób niepełnosprawnych, starszych oraz rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo oraz walkę z przemocą w rodzinie i uzależnieniami (ryc. 64.).

Ryc. 64. Obszary na które powinny być ukierunkowane działania strategiczne w okresie 2021-2025

Ekspertsi proszeni byli o wskazanie maksymalnie 4 obszarów

Źródło: Badania własne.

3.13. Ewaluacja działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych realizowanych w latach 2016-2020

W latach 2016-2020 działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych realizowane były w oparciu o wytyczne przyjęte w ramach *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu*. Strategia przyjęła misję „Wzmacnianie potencjału osób i rodzin mieszkających w Kędzierzynie-Koźlu poprzez budowę solidarności społecznej opartej o:

- Wsparcie rodziny;
- Poprawę jakości życia osób zależnych;
- Aktywizację mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- Partnerstwo z organizacjami pozarządowymi”.

Dla jej realizacji określono cztery cele strategiczne:

- Cel strategiczny nr 1: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinie;
- Cel strategiczny nr 2: Integracja grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym: bezrobotnych, ubogich i uzależnionych;
- Cel strategiczny nr 3: Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych;
- Cel strategiczny nr 4: Partnerstwo na rzecz rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ich ramach określono cele operacyjne oraz kierunki działań (zadania).

Ewaluacja wdrożenia celów operacyjnych i kierunków działań została przeprowadzona szczegółowo dla lat 2016-2019. Wdrażane w tych latach działania są również kontynuowane w aktualnym, 2020 roku. W 2020 roku nie podjęto realizacji zadań, z których wdrażania zrezygnowano w latach poprzednich. Rok ten jest jednak specyficzny ze względu na występowanie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, która ograniczyła realizację wielu zadań, utrudniła korzystanie z wsparcia placówek czy instytucji pomocowych, dodatkowo zrodziła też nowe problemy społeczne i potrzeby w zakresie działań pomocowych. Przykładem może być wsparcie osób przebywających w kwarantannie czy izolacji, a także seniorów szczególnie zagrożonych w związku z zachorowaniem na COVID-19. Podsumowanie i ocena działań będą w pełni możliwe po ustaniu pandemii, w tym momencie przedstawienie całościowych wskaźników realizacji zadań w roku 2020 nie jest możliwe, więc rok ten wykluczono z analizy.

Realizację zadań, a następnie celów operacyjnych i strategicznych oceniono w skali 0-5. Ocenę przedstawiono w tabeli 17. Szczegółowa ewaluacja wraz ze wskazaniem wartości wskaźników realizacji zadań dla lat 2016-2019, informacjami dotyczącymi realizacji zadań oraz oceną wdrożenia działań i wnioskami na lata 2021-2025 została zamieszczona w załączniku nr 1. do niniejszej Strategii.

Tabela 17. Ocena wdrożenia celów i zadań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu

Cele operacyjne i kierunki działań	Zakres wdrożenia działań strategicznych (0-5)				
Cel strategiczny nr 1: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinie					
1.1 Zwiększenie koordynacji i działań diagnostycznych i profilaktycznych wobec rodzin niewydolnych oraz wymagających wsparcia					
1.1.1 Zwiększenie dostępności różnorodnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi					
1.1.2 Zwiększenie pomocy celowej dla rodzin z dziećmi poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży (programy dożywiania i wsparcia rzeczowego, system stypendialny, organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym)					
1.1.3 Rozwój asystentury rodzin					
1.1.4 Organizowanie przedsięwzięć umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego przez dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej					
1.1.5 Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny					
1.1.6 Promowanie powstawania rodzin wspierających					
1.2. Wspieranie dzieci i rodzin celem odbudowy więzi wewnątrzrodzinnych i przywrócenia właściwego funkcjonowania w społeczeństwie					
1.2.1 Rozwój programu „Szkoła rodzica”					
1.2.2 Zabezpieczenie dzieciom opieki po zajęciach szkolnych (wydłużenie godzin pracy świetlic szkolnych, zwiększenie liczby miejsc w świetlicach szkolnych)					
1.2.3 Organizacja bezpłatnych kolonii i półkolonii organizowanych dla rodzin najuboższych, zwiększenie liczby bezpłatnych przedsięwzięć okolicznościowych					
1.2.4 Zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego					
1.2.5 Zabezpieczenie w zasobach Gminy mieszkań dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej, w tym organizacja mieszkań chronionych					
1.2.6 Rozwój osiedlowych placów gier i zabaw dla dzieci, poprawa infrastruktury					
1.2.7 Rozwijanie kwalifikacji zawodowych przez pedagogów, pracowników socjalnych oraz osób zajmujących się rodzinami niewydolnymi wychowawczo					
1.3 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy					
1.3.1 Inicjowanie, udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie					
1.3.2 Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie					
Cel strategiczny nr 2: Integracja grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym: bezrobotnych, ubogich i uzależnionych					
2.1 Zmniejszenie poziomu bezrobocia, wsparcie osób pozostających bez pracy i rozwój ekonomii społecznej					
2.1.1 Promowanie i wdrożenie klauzul społecznych w instytucjach samorządowych					
2.1.2 Rozwój projektów socjalnych adresowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia i ubóstwa					
2.1.3 Rozwój systemu doradztwa zawodowego w placówkach edukacyjnych					

2.1.4 Budowa systemu wsparcia pracodawców poprzez system ulg podatkowych, sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy					
2.1.5 Promowanie i współtworzenie podmiotów ekonomii społecznej					
2.1.6 Rozwój wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z powodu ubóstwa poprzez system świadczeń i wsparcie indywidualne (poradnictwo prawne, psychologiczne, praca socjalna)					
2.1.7 Rozwój współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kędzierzynie-Koźlu					
2.2 Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym					
2.2.1 Rozwój działań osłonowych, szczególnie w okresie jesienno-zimowym					
2.2.2 Rozwój i systematyczna modernizacja zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych					
2.2.3 Budowa kapitału społecznego w środowiskach zagrożonych ubóstwem (enklawy biedy) poprzez rozwój pracy socjalnej i programy aktywności lokalnej					
2.3 Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień					
2.3.1 Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych wraz ze zmianą zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami					
2.3.2 Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu					
2.3.3 Realizacja działań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych wobec osób uzależnionych					
Cel strategiczny nr 3: Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych					
3.1. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starych					
3.1.1 Powołanie rzecznika ds. osób starszych i niepełnosprawnych					
3.1.2 Systematyczny monitoring sytuacji osób starszych w mieście					
3.1.3 Rozwój sieci placówek wsparcia półstacjonarnego					
3.1.4 Organizacja Miejskich Obchodów Dni Seniora					
3.1.5 Rozwój wolontariatu adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych					
3.1.6 Rozwój systemu informacji dotyczących inicjatyw dla osób starszych i niepełnosprawnych					
3.1.7 Rozwój różnych form kształcenia ustawicznego osób w trzeciej tercji życia					
3.2 Integracja i aktywizacja osób z ograniczoną samodzielnością					
3.2.1 Rozwój placów rekreacji ruchowej dla osób starszych					
3.2.2 Inwentaryzacja barier utrudniających funkcjonowanie osobom z niepełno-sprawnościami					
3.2.3 Opracowanie Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego					
3.3 Poszerzenie i poprawa jakości świadczonych usług					
3.3.1 Systematyczna modernizacja placówek wsparcia dziennego					
3.3.2 Rozwój i standaryzacja usług opiekuńczych wspomagających osoby starsze w miejscu zamieszkania					
3.3.3 Monitoring funkcjonowania usług opiekuńczych					
3.3.4 Doradztwo i zachęcanie do rozwoju małych form pomocy dla osób starszych, takich jak rodzinne domy pomocy					
3.3.5 Opracowanie i realizacja programów profilaktyki zdrowotnej adresowanych do osób starszych i niepełnosprawnych					
Cel strategiczny nr 4: Partnerstwo na rzecz rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi					
4.1 Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego					

4.1.1 Zintensyfikowanie współpracy z partnerami pozarządowymi (powierzenie i wspieranie oraz koordynacja wspólnych działań)					
4.1.2 Wspieranie rozwoju sektora pozarządowego i wolontariatu (programy mini- grantowe)					
4.1.3 Rozwój poradnictwa zwiększającego samodzielność obywatelską, w tym wspieranie działań na rzecz tworzenia aktywnych środowisk lokalnych oraz wspieranie postaw obywatelskich i lokalnych inicjatyw obywatelskich (współpraca z radami Osiedli)					
4.1.4 Opracowanie i realizacja rocznego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi					
4.2 Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej					
4.2.1 Wzmocnienie i rozwijanie umiejętności pracowników socjalnych działających na rzecz pełniejszej integracji społecznej klientów pomocy społecznej poprzez ich systematyczne doszkadzanie					
4.2.2 Badanie poziomu satysfakcji pracowniczej i wypracowanie strategii rozwoju Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu					
4.2.3 Badanie poziomu satysfakcji odbiorcy zadań społecznych					
4.3 Diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych					
4.3.1 Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych					
4.3.2 Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych					

Źródło: Opracowanie własne.

Podkreślić należy, że cele i kierunki działań zaproponowane w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu* odpowiadały na zdiagnozowane potrzeby i problemy społeczne, a zaproponowane sposoby ich rozwiązywania w większości były trafne i przyniosły oczekiwane rezultaty. W trakcie realizacji *Strategii* nie pojawiły się nowe, ważne problemy, które nie zostały ujęte w dokumencie, jednak zauważalne jest nasilanie się niektórych problemów i potrzeb społecznych. W niektórych obszarach, pomimo podejmowania skutecznych działań, zakres wsparcia okazał się niewystarczający i zdiagnozowano potrzebę jego poszerzenia. W trakcie realizacji działań zweryfikowano potrzebę wdrażania niektórych rozwiązań, w związku z tym nie wszystkie zadania zostały zrealizowane lub w pełni wdrożone w zaplanowanym kształcie.

W ramach analizy i oceny wdrożenia poszczególnych zadań określono również potrzebę kontynuacji zaproponowanych działań. Kontynuacja działań nie oznacza automatycznie realizacji identycznego zadania w okresie 2021-2025, ale włączenie zaplanowanych działań w dotychczasowym lub zmienionym kształcie do realizacji w ramach nowej *Strategii*.

3.14. Wnioski z diagnozy – analiza SWOT

Przeprowadzona diagnoza pozwala na wskazanie zarówno problemów społecznych i niedostatków w zakresie ich rozwiązywania, jak i zasobów oraz osiągnięć w realizowanej polityce społecznej, w tym pomocy społecznej. Zasadne jest więc wyróżnienie mocnych i słabych stron w zakresie sytuacji społecznej w Gminie Kędzierzyn-Koźle oraz szans i zagrożeń dotyczących przyszłego funkcjonowania sfery społecznej. Taki przegląd sporządzony został w formie analizy SWOT (tabela 18.).

Tabela 18. Analiza SWOT w zakresie sytuacji społecznej w Gminie Kędzierzyn-Koźle

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Zróżnicowane obszary działalności gospodarczej, rozwinięta przedsiębiorczość, aktywność Gminy w pozyskiwaniu inwestorów tworzących nowe miejsca pracy; – Szeroka oferta kulturalna i edukacyjna dla różnych grup odbiorców; – Rozbudowana sieć bibliotek, domów kultury i obiektów sportowo-rekreacyjnych; – Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej: MOPS, działające w ramach MOPS domy dziennego pobytu, Ośrodek Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym, Mieszkania Chronione, KIS oraz Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”; – Aktywizacja bezrobotnych przez MOPS w ramach KIS oraz prac społecznie użytecznych; – Systematycznie modernizowany i powiększany zasób mieszkań komunalnych i socjalnych – Wsparcie opiekuńcze dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych w domach dziennego pobytu i mieszkaniach chronionych; – Wsparcie osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie w Środowiskowym Domu Samopomocy – Udział w projekcie dotyczącym modeli tworzenia lokalnych programów opieki wytchnieniowej i przeprowadzenie analizy w zakresie możliwości wdrożenia opieki wytchnieniowej; – Świetlice socjoterapeutyczne i klub 	<ul style="list-style-type: none"> – Spadek liczby ludności, czasowe wyjazdy zarobkowe osób młodych i w średnim wieku; – Starzenie się populacji Gminy; – Znaczna liczba osób bezrobotnych, szczególnie bezrobotnych długotrwale i bezrobotnych niepełnosprawnych; – Ograniczona aktywność Powiatowego Urzędu Pracy w aktywizacji bezrobotnych; – Kolejka oczekujących na lokale komunalne i socjalne; – Brak zaspokojenia potrzeb wszystkich mieszkańców w zakresie usług opiekuńczych, opieki dziennej i mieszkań chronionych – kolejki oczekujących; – Brak zakładu opiekuńczo-leczniczego i stacjonarnego hospicjum (w trakcie tworzenia); – Ograniczona dostępność lekarzy, szczególnie specjalistów, ograniczony dostęp do wizyt domowych, pielęgniarstwa środowiskowego, pielęgniarstwa długoterminowego i opieki paliatywnej; – Problemy z zapewnieniem odpowiedniej opieki potrzebującym wsparcia osobom opuszczającym szpitale; – Niedostateczna liczba etatów i brak specjalistów z zakresu wsparcia rodziny i dzieci: asystentów rodziny, pedagogów i psychologów; – Ograniczony dostęp do diagnostyki dla dzieci i młodzieży z problemami

<p>młodzieżowy wspierające dzieci i młodzież;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktywne w sferze społecznej spółdzielnie socjalne; – Oferta dla osób bezdomnych – schronisko dla bezdomnych, streetworkerzy pracujący z bezdomnymi na ulicy; – Realizacja działań z zakresu aktywizacji i wsparcia osób starszych; – Liczne projekty wdrażane przez MOPS na rzecz wsparcia określonych grup potrzebujących pomocy, finansowane ze środków zewnętrznych; – Duża liczba aktywnych organizacji pozarządowych; – Szeroka oferta edukacyjna, kulturalna i sportowo-rekreacyjna organizacji pozarządowych; 	<p>szkolnymi i w funkcjonowaniu społecznym;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Brak odpowiedniej diagnozy uzależnień, szczególnie innych niż uzależnienia od alkoholu i narkotyków; – Niedostateczne działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów cyberprzemocy; – Problemy z odpowiednią diagnozą przemocy psychicznej i ekonomicznej; – Bezdomni funkcjonujący w przestrzeni publicznej;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja założeń <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025</i> oraz innych dokumentów strategicznych wyznaczających w oparciu o diagnozę sytuacji w Gminie cele i zadania w sferze społecznej; – Pozyskiwanie i realizacja projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych; – Ograniczenie negatywnych trendów demograficznych poprzez zwiększenie dzietności oraz migracji młodych ludzi na teren Gminy Kędzierzyn-Koźle; – Rozwój gospodarki przekładający się na tworzenie nowych miejsc pracy; – Rozwój nowych usług publicznych, dostosowanych do potrzeb mieszkańców; – Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, w tym wolontariatu; – Rozwój działań organizacji pozarządowych i sektora ekonomii społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Postępujące starzenie się społeczeństwa; – Kryzys gospodarczy związany z pandemią Covid; – Wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych seniorów i osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia; – Zmiana modelu rodziny w kierunku dalszego osłabiania więzi rodzinnych; – Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań publicznych

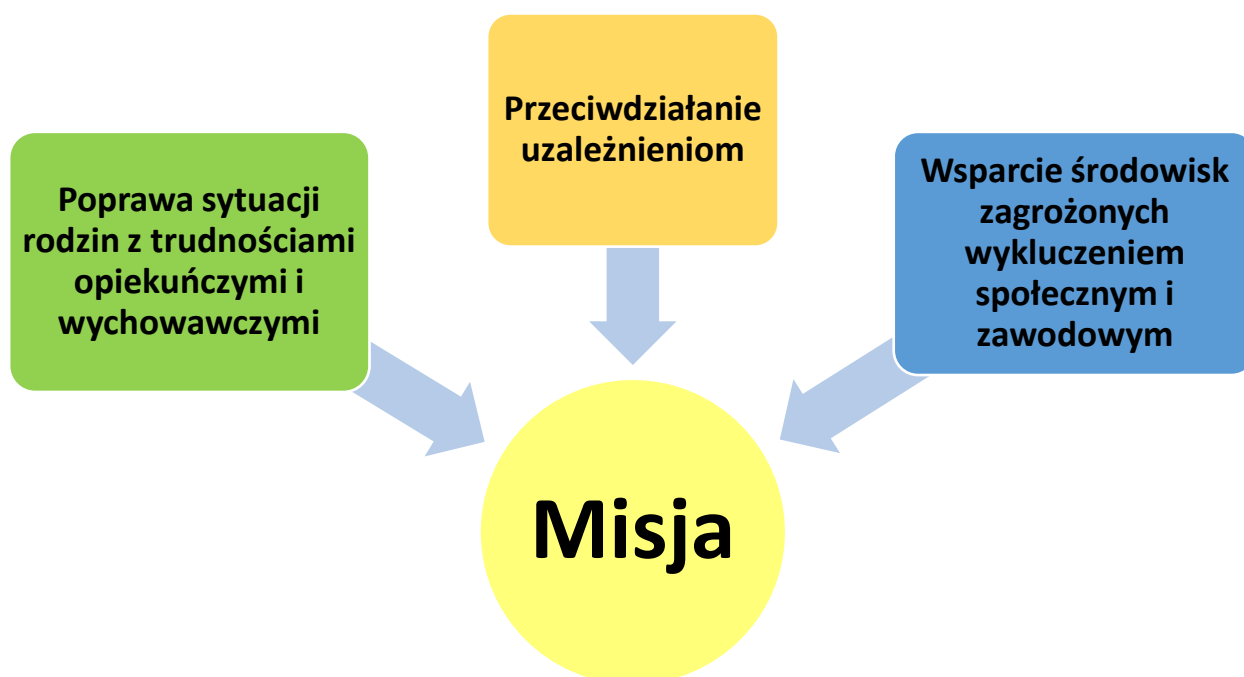
Źródło: Opracowanie własne.

4. Strategia działania na lata 2021-2025

4.1. Misja, cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działania

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Kędzierzyn – Koźle przez najbliższe pięć lat realizowana będzie dzięki wdrożeniu misji i wynikających z niej trzech celów strategicznych rozpisanych na cele operacyjne, w ramach których przewidziano kierunki działania.

**Misją Gminy Kędzierzyn – Koźle,
w zakresie organizowania pomocy społecznej
w latach 2021 - 2025,
jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu
osób oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji,
poprzez wdrażanie
sprawnego systemu prewencji i wsparcia,
zmierzącego do zwiększenia szans na
pełnowymiarowe funkcjonowanie mieszkańców
w społeczeństwie.**

Wyznaczona misja oraz priorytety działania, w postaci celów strategicznych, zostały określone na podstawie zidentyfikowanych deficytów bądź też potrzeby kontynuacji wybranych działań jak również jako odpowiedź na rekomendacje sformułowane w badaniach przeprowadzonych na potrzeby niniejszej strategii.

4.1.1. Cel strategiczny nr 1: Poprawa sytuacji rodzin z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi

Pierwszy cel strategiczny obejmuje kierunki działania adresowane do rodzin doświadczających trudności opiekuńczych i wychowawczych, jak również tych, w których występuje przemoc. Zidentyfikowane w tym obszarze deficyty mają istotny wpływ na realizowanie głównych funkcji rodziny oraz dobro i zrównoważony rozwój dziecka. Zaplanowane działania w pierwszej kolejności (cel operacyjny 1.1.) obejmą poprawę kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców, którzy wspierani będą poprzez różnego rodzaju poradnictwo, rozwój asystentury rodzin, rozwój wsparcia oddolnego – proponowanego przez rodziny wspierające.

Ze względu na większe zagrożenie wykluczeniem społecznym dzieci i młodzieży funkcjonujących w rodzinach z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi, konieczne jest podjęcie działań ukierunkowanych na tę właśnie grupę docelową (cel operacyjny 1.2.). Realizowane wsparcie powinno zmierzać do zwiększenia skuteczności pomocy psychologiczno – pedagogicznej w przypadku deficytów na poziomie edukacyjnym, jak i docenianie dzieci uzdolnionych np. poprzez system stypendialny, zabezpieczenie bytowe dzieci i młodzieży. Socjalizacja dzieci i młodzieży doświadczających niedostatków opiekuńczych i wychowawczych będzie pełniejsza dzięki organizacji czasu wolnego i/lub pozalekcyjnego z uwzględnieniem wzmacniania ich aktywności. Istotnym aspektem wsparcia będzie także zabezpieczenie młodzieży wychodzącej z pieczy zastępczej, która już na starcie w dorosłość bywa w trudnej sytuacji (materialnej, zawodowej, społecznej).

Przejawem trudności w funkcjonowaniu rodzin jest także występowanie przemocy (cel operacyjny 1.3.), we wszystkich jej odsłonach – fizycznej, psychicznej, ekonomicznej sytuacji, w których ofiarami są rodzice, a sprawcami ich dzieci. W szczególności istotne jest zapewnienie wsparcia dzieciom oraz ofiarom z rodzin, w których występuje przemoc. Prowadzenie stałego monitoringu – skali oraz specyfiki występujących zjawisk będzie elementem poprawiającym jakość prowadzonych działań. Nieodzowne jest także propagowanie informacji uwrażliwiającej na występowanie przemocy w otoczeniu, poprawiającej wiedzę na temat przejawów przemocy oraz praw ofiar, jak i przybliżającej istniejące wsparcie systemowe i pozasystemowe.

Realizacja każdego z opisanych celów operacyjnych wiązała się będzie z aktywnością podmiotów statutowo wspierających rodziny, dzieci czy przeciwdziałających przemocy polegającą na wdrażaniu pojawiających się w przestrzeni publicznej specjalistycznych programów i projektów, dzięki którym uruchamiane jest publiczne (unijne, rządowe, regionalne, samorządowe) i pozarządowe wsparcie na realizację przedsięwzięć skierowanych do rodzin doświadczających trudności opiekuńczych i wychowawczych bądź przemocy w rodzinie. Także podmioty działające na rzecz rodziny i eliminacji przemocy w rodzinie powinny stale podnosić swoje kompetencje (cel operacyjny 1.4.), aby oferowane przez nie wsparcie miało w pełni profesjonalny oraz skuteczny wymiar. Istotnym aspektem organizacji efektywnego systemu wsparcia rodziny w kryzysie będzie aktywizacja organizacji pozarządowych, które zajmują się przedmiotową problematyką.

Cel operacyjny 1.1.

Poprawa kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców

1.1.1. Wzmocnienie zdolności rodziców w zakresie opieki i wychowania dzieci

1.1.2. Rozwój asystentury rodzin

1.1.3. Rozwój mechanizmu rodziny wspierającej

1.1.4. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających rodziny doświadczające trudności opiekuńczych i wychowawczych

Cel strategiczny nr 1
Poprawa sytuacji rodzin z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi

Cel operacyjny 1.2.

Poprawa warunków rozwoju społecznego dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem

1.2.1. Poprawa dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1.2.2. Rozwój systemu zaspokajania potrzeb bytowych dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem

1.2.3. Poprawa sytuacji materialnej (uzdolnionych) dzieci z rodzin ubogich

1.2.4. Rozwój oferty w zakresie aktywnego spędzania wolnego czasu przez dzieci/młodzież

1.2.5. Zapewnienie opieki pozalekcyjnej dzieciom doświadczającym niedostatków wychowawczych

1.2.6. Zabezpieczenie mieszkań komunalnych dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej

Cel operacyjny 1.3.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

1.3.1. Zapewnienie wsparcia dziecku doświadczającemu przemocy w rodzinie

1.3.2. Zapewnienie dorosłym ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym terapii i mediacji rodzinnych

1.3.3. Monitoring przemocy w rodzinie

1.3.4. Organizacja wydarzeń informacyjno-edukacyjnych o tematyce przemocy w rodzinie

1.3.5. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających rodziny doświadczające przemocy

Cel operacyjny 1.4.

Wzmocnienie służb systemu wsparcia rodzin z trudnościami

1.4.1. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się wsparciem rodzin niewydolnych wychowawczo

1.4.2. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

1.4.3. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy sytuacji rodziny z trudnościami

GRUPY DOCELOWE celu strategicznego nr 1:

- dzieci i młodzież doświadczające niedostatków opiekuńczych i wychowawczych
- rodzice nieradzący sobie z wypełnianiem głównych funkcji rodzicielskich
- ofiary przemocy
- pracownicy systemu wsparcia rodziny oraz organizacji pozarządowych statutowo działających na rzecz rodzin z niedostatkami opiekuńczymi i wychowawczymi oraz wspierających system przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE w realizację celu strategicznego nr 1:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie – Koźlu
- Urząd Miasta Kędzierzyna – Koźla
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kędzierzynie – Koźlu
- Gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze oświaty
- Gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze kultury
- Gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze sportu i rekreacji
- Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta aktywne w obszarze wsparcia rodziny i/lub dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie

ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE wspierające realizację celu strategicznego nr 1:

- *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle* i kolejne programy w tym zakresie

- *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu na lata 2016-2020 i kolejne programy w tym zakresie*
- *Strategia rozwoju oświaty miasta Kędzierzyn – Koźle*
- *Program współpracy Gminy Kędzierzyn – Koźle z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021 i kolejne programy w tym zakresie*

4.1.2. Cel strategiczny nr 2: Przeciwdziałanie uzależnieniom

Drugi cel strategiczny obejmuje kierunki działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz wspieraniem osób, które doświadczyły tego rodzaju kryzysu życiowego. W szczególności należy zwrócić uwagę, iż katalog uzależnień w ostatnich latach znacząco się rozwinął – nie są to wyłącznie problemy związane z alkoholem czy narkotykami, niepokojąco postępują uzależnienia behawioralne (cyberzaburzenia, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od hazardu i inne).

Pierwszy pakiet działań (cel operacyjny 2.1.) skierowany będzie do dzieci i młodzieży, a także ich rodziców. Uwzględniane tutaj będą przedsięwzięcia o charakterze prewencyjnym – edukacyjnym, uświadamiającym. Ze względu na fakt, iż dzieci i młodzież to kategoria osób, które niejednokrotnie doświadczyły już inicjacji związanej z alkoholem, narkotykami, substancjami psychoaktywnymi, a ich zachowania mogą mieć wymiar ryzykowny, koniecznym jest zorganizowanie specjalistycznego poradnictwa. Niepokojąca okazuje się skala uzależnień behawioralnych, które w środowisku dzieci i młodzieży w głównej mierze dotyczą cyberzaburzeń. Rodzice, jako grupa docelowa oddziaływania, powinni zyskać wiedzę z zakresu identyfikowania zachowań ryzykownych młodzieży, postępowania w takich sytuacjach oraz na temat systemu wsparcia w tym zakresie.

Drugi pakiet działań (cel operacyjny 2.2.) uwzględnia grupę docelową jaką są osoby dorosłe, u których wystąpił problem uzależnienia, co będzie się wiązać z organizacją pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. Wsparcie psychologiczne i prawne powinno także obejmować rodziny osób uzależnionych od alkoholu i/lub substancji psychoaktywnych, ale także mających problem z uzależnieniami behawioralnymi (cyberzaburzenia, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od hazardu itd.).

Realizacja każdego z opisanych celów operacyjnych wiązała się będzie z aktywnością podmiotów statutowo wspierających dzieci, młodzież i dorosłych doświadczających uzależnień, a także ich rodziny, polegającą na wdrażaniu pojawiających się w przestrzeni publicznej specjalistycznych programów i projektów, dzięki którym uruchamiane jest publiczne (unijne, rządowe, regionalne, samorządowe) i pozarządowe wsparcie na realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na profilaktykę uzależnień.

Właściwie ukierunkowane przeciwdziałanie uzależnieniom nie będzie możliwe bez wzmocnienia służb systemu przeciwdziałania nałogom oraz zintegrowania ich współpracy. Z jednej strony konieczne będzie monitorowanie opisanych zjawisk oraz promocja odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. Z drugiej zaś podmioty działające na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom powinny stale podnosić swoje kompetencje (cel operacyjny 2.3.), aby oferowane przez nie wsparcie miało w pełni profesjonalny oraz skuteczny wymiar. Istotnym aspektem organizacji efektywnego systemu wsparcia rodziny w kryzysie będzie aktywizacja organizacji pozarządowych, które zajmują się przedmiotową problematyką.

Cel operacyjny 2.1. Przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży

2.1.1. Organizacja wydarzeń edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół oraz ich rodziców

2.1.2. Organizacja wydarzeń edukacyjnych z zakresu profilaktyki cyberzaburzeń oraz zachowań ryzykownych dla uczniów szkół oraz ich rodziców

2.1.3. Poprawa dostępności specjalistycznego poradnictwa z zakresu wsparcia dzieci i młodzieży uzależnionej od alkoholu i/lub narkotyków i/lub innych substancji psychoaktywnych

2.1.4. Poprawa dostępności specjalistycznego poradnictwa z zakresu wsparcia dzieci i młodzieży z uzależnieniami behawioralnymi

2.1.5. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających profilaktykę uzależnień dzieci i młodzieży

**Cel strategiczny nr 2
Przeciwdziałanie uzależnieniom**

Cel operacyjny 2.2.

Przeciwdziałanie uzależnieniom osób dorosłych

2.2.1. Poprawa dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych uzależnionych od alkoholu i/lub substancji psychoaktywnych

2.2.2. Organizacja wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin z problemem alkoholowym i/lub uzależnieniem od substancji psychoaktywnych i/lub uzależnień behawioralnych

2.2.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie identyfikowania i rozwiązywania problemów uzależnień osób dorosłych

2.2.4. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających profilaktykę oraz przeciwdziałanie uzależnieniom osób dorosłych

Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie służb systemu przeciwdziałania uzależnieniom

2.3.1. Monitoring problemów uzależnień

2.3.2. Promocja odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych

2.3.3. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniu uzależnieniom

2.3.4. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

GRUPY DOCELOWE celu strategicznego nr 2:

- dzieci i młodzież
- rodzice
- osoby borykające się z problemem uzależnienia
- pracownicy systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz organizacji pozarządowych statutowo działających w przedmiotowym zakresie

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE w realizację celu strategicznego nr 2:

- Urząd Miasta Kędzierzyna – Koźla
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze oświaty
- Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta aktywne w przeciwdziałania uzależnieniom

ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE wspierające realizację celu strategicznego nr 2:

- Przyjmowane corocznie *Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych*;
- *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle* i kolejne programy w tym zakresie;
- *Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego lata 2018-2022* i kolejne programy w tym zakresie.
- *Program współpracy Gminy Kędzierzyn – Koźle z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021* i kolejne programy w tym zakresie

4.1.3. Cel strategiczny nr 3: Wsparcie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym

Trzeci cel strategiczny obejmuje kierunki działania adresowane do seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, a także do zagrożonych ubóstwem ze względu na sytuację zawodową i/lub bezdomność. Wszystkie te grupy docelowe wskazane zostały jako

wymagające intensywnego wsparcia podczas badań przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszej Strategii. Także wskaźniki obiektywne, jak sytuacja demograficzna w mieście, skala niepełnosprawności, bezdomności czy poziom bezrobocia, uzasadniają potrzebę podjęcia interwencji adresowanych do wskazanych kategorii osób.

Zaplanowane działania obejmą poprawę sytuacji seniorów (cel operacyjny 3.1.) wymagających zróżnicowanego wsparcia. Z jednej strony będą to przedsięwzięcia związane z rozwojem opieki nad osobami starszymi świadczonej w systemie półstacjonarnym i domowym oraz zmierzające do deinstytucjonalizacji opieki całodobowej, której koszty w dużym zakresie ponosi gmina. Deinstytucjonalizacja polegająca na przejściu od opieki instytucjonalnej (całodobowej) do opieki lokalnej (w środowisku zamieszkania), będzie wymagała zwiększenia oferty usług z zakresu pomocy społecznej. Wsparcie seniorów związane będzie z kierowaniem do nich oferty z obszaru profilaktyki zdrowotnej. Istotnym aspektem aktywizacji osób starszych będzie ich integracja wewnątrzgrupowa oraz międzypokoleniowa realizowana w obszarze kultury, sportu rekreacji, a także oferty edukacyjnej. Aktywizacja seniorów przyjmująca czynną postać powinna wiązać się z uruchomieniem wolontariatu na rzecz osób starszych, ale przede wszystkim realizowanego przez tę grupę mieszkańców miasta, jako przedsięwzięcia samopomocowe.

Aktywnego wsparcia wymagają osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny (cel operacyjny 3.2). Z jednej strony skutecznym rozwiązaniem mobilizującym niepełnosprawnych do działania będą usługi asystenta osoby niepełnosprawnej czy opieka półstacjonarna, gdzie istnieje możliwość integracji oraz zorganizowanego spędzania czasu. Z drugiej strony, te same usługi będą miały wymiar odciążający w stosunku do rodzin zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami, niesamodzielnymi czy seniorami. Działalność placówek oświatowych (publicznych oraz prowadzonych przez Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Autystów „Mały Książę”) przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych młodych niepełnosprawnych, bądź też ich przystosowania do życia codziennego (w miarę możliwości). Rozwój usług z zakresu opieki wytchnieniowej pozytywnie przyczyni się do deinstytucjonalizacji systemu opieki, ale przede wszystkim poprawi jakość życia rodzin z osobami zależnymi.

Osobami najbardziej zagrożonymi ubóstwem są bezrobotni i bezdomni dominujący w kategorii osób wykluczonych (cel operacyjny 3.3.). Wsparcie tych pierwszych, pomimo że realizowane w głównej mierze na poziomie powiatu (przez Powiatowy Urząd Pracy) może zyskać dodatkowy impuls poprzez motywowanie bezpośrednie czy stworzenie mechanizmów wsparcia na poziomie samorządu gminnego. Wśród możliwych do podjęcia działań można wskazać pracę, którą mogą realizować pracownicy socjalni aktywizując beneficjentów pomocy społecznej, zachęcając do włączania się w życie zawodowe poprzez tworzenie/podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej. Innym wyrazem pobudzania do działania będzie wspieranie przedsiębiorczości indywidualnej – samozatrudniania i prowadzenia własnego mikroprzedsiębiorstwa. Dodatkowym rozwiązaniem będzie uruchamianie prac społecznie użytecznych.

Pakiet działań ukierunkowanych na osoby bezdomne powinien koncentrować się na rozwoju oferty osłonowej oraz kompleksowego poradnictwa specjalistycznego.

Realizacja każdego z opisanych celów operacyjnych wiązała się będzie z aktywnością podmiotów statutowo angażujących się w działania na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych czy bezdomnych polegającą na wdrażaniu pojawiających się w przestrzeni publicznej specjalistycznych programów i projektów, dzięki którym uruchamiane jest publiczne (unijne, rządowe, regionalne, samorządowe) i pozarządowe wsparcie. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem będzie także wymagała monitoringu sytuacji osób i rodzin zaliczanych do opisywanych kategorii, jak również badań nad jakością już świadczonych usług z zakresu pomocy społecznej. Innym, niezbędnym do zastosowania działaniem będzie poprawa jakości i dostępności systemu informowania obecnych i potencjalnych beneficjentów systemu pomocy społecznej na temat ich praw i oferty usług wspierających w mieście.

Pełniejsza realizacja działań na rzecz środowisk wykluczonych będzie możliwa dzięki uruchamianiu partnerstw – poprzez aktywizację organizacji pozarządowych działających na rzecz środowisk zagrożonych wykluczeniem oraz rozwój sieci współpracy (międzyinstytucjonalnej i/lub międzysektorowej) na rzecz integracji oraz aktywizacji osób zagrożonych ekskluzją społeczną i/lub zawodową. Podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej będzie stanowiło swego rodzaju tło dla realizacji niezwykle potrzebnego w mieście przedsięwzięcia jakim jest uruchomienie przez powiat ZOL.

Część działań w ramach wzmocnienia systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu będzie wiązała się z rozwojem infrastruktury technicznej bądź rozwiązań niezinstytucjonalizowanych, takich jak: likwidacja barier architektonicznych oraz poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych, zwiększenie dostępności środków transportu publicznego oraz towarzyszącej im infrastruktury (np. przystanki, ceny biletów, rozkłady jazdy, itp.) dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych. W odpowiedzi na problemy osób/rodzin szczególnie ubogich istnieje potrzeba poprawy dostępności lokali socjalnych i komunalnych.

GRUPY DOCELOWE celu strategicznego nr 3:

- seniorzy (i ich rodziny)
- osoby z niepełnosprawnościami (i ich rodziny)
- osoby bezrobotne
- osoby bezdomne
- pracownicy systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz organizacji pozarządowych statutowo działających w przedmiotowym zakresie

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE w realizację celu strategicznego nr 3:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie – Koźlu

- Urząd Miasta Kędzierzyna – Koźla
- Powiatowy Urząd Pracy
- Gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze oświaty
- Gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze kultury
- Gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze sportu i rekreacji
- Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta aktywne w zakresie wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub zawodowym

ROZWIĄZANIA SYSTEMOWE wspierające realizację celu strategicznego nr 3:

- *Polityka senioralna w Gminie Kędzierzyn-Koźle na lata 2019-2023;*
- *Program Rozwoju Opieki Wytchnieniowej w Gminie Kędzierzyn – Koźle (planowany do opracowania)*
- *Program współpracy Gminy Kędzierzyn – Koźle z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021 i kolejne programy w tym zakresie*

Cel operacyjny 3.1.

Wsparcie i aktywizacja społeczna seniorów

3.1.1. Rozwój oferty placówek wsparcia półstacjonarnego

3.1.2. Rozwój usług przyczyniających się do deinstytucjonalizacji systemu opieki stacjonarnej dla seniorów

3.1.3. Realizacja programów polityki zdrowotnej kierowanych do seniorów

3.1.4. Rozwój oferty przedsięwzięć integracyjnych/aktywizacyjnych kierowanych do seniorów

3.1.5. Rozwój oferty edukacyjnej kierowanej do seniorów

3.1.6. Rozwój wolontariatu na rzecz seniorów oraz angażującego seniorów w działania samopomocowe

3.1.7. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających aktywne i/lub zdrowe starzenie się

Cel strategiczny nr 3
Wsparcie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym

Cel operacyjny 3.2

Wsparcie i aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

3.2.1. Rozwój usług asystenckich

3.2.2. Rozwój usług opiekuńczych kierowanych do osób z niepełnosprawnościami

3.2.3. Rozwój usług opieki półstacjonarnej kierowanych do młodych dorosłych z niepełnosprawnościami

- 3.2.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, młodzieży i młodych dorosłych z niepełnosprawnościami
- 3.2.5. Organizacja zajęć kompensacyjnych, usprawniających oraz ogólnorozwojowych dla osób z niepełnosprawnościami
- 3.2.6. Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój usług z zakresu opieki wychowawczej
- 3.2.7. Wsparcie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym

Cel operacyjny 3.3.

Wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem z powodu bezrobocia i bezdomności

- 3.3.1. Rozwój poradnictwa aktywizującego osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy
- 3.3.2. Promocja rozwoju podmiotów ekonomii społecznej
- 3.3.3. Wdrażanie prac społecznie użytecznych
- 3.3.4. Wspieranie przedsiębiorczości indywidualnej
- 3.3.5. Rozwój oferty działań osłonowych ukierunkowanych na wsparcie osób bezdomnych
- 3.3.6. Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób bezdomnych
- 3.3.7. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem

Cel operacyjny 3.4.

Wzmocnienie systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu

- 3.4.1. Monitoring sytuacji osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem – seniorów, niepełnosprawnych, bezrobotnych, bezdomnych, ubogich
- 3.4.2. Lobbing w zakresie uruchomienia w mieście ZOL
- 3.4.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych
- 3.4.4. Poprawa mobilności seniorów poprzez rozwój dostępności środków transportu publicznego
- 3.4.5. Poprawa dostępności lokali socjalnych i komunalnych (w szczególności mieszkań 1-osobowych)
- 3.4.6. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem
- 3.4.7. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym
- 3.4.8. Rozwój sieci współpracy (międzyinstytucjonalnej i/lub międzysektorowej) na rzecz integracji oraz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub zawodowym
- 3.4.9. Poprawa jakości i dostępności systemu informowania obecnych i potencjalnych beneficjentów systemu pomocy społecznej na temat ich praw i oferty usług wspierających w mieście
- 3.4.10. Monitoring jakości usług świadczonych w ramach systemu pomocy społecznej

4.2. Sposób realizacji Strategii

Wdrażanie *Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Kędzierzyn – Koźle na lata 2021-2025* będzie wiązało się z koniecznością uruchomienia zasobów organizacyjnych, ludzkich oraz finansowych. Środki finansowe potrzebne do realizacji wyznaczonych kierunków działania obejmują zróżnicowane źródła. Będą to: środki własne gminy, fundusze rządowe (celowe), wsparcie unijne. Szczegółowe założenia dotyczące poszczególnych kierunków działania – podmiotów odpowiedzialnych oraz współpracujących przy ich realizacji oraz wskaźników, które należy osiągnąć zamieszczono w matrycy wdrażania Strategii.

Realizacja Strategii będzie podlegała monitoringowi oraz ewaluacji (*ex-post*), mającym na celu ocenę stopnia realizacji celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działania. **Monitoring i ewaluacja** niniejszej Strategii prowadzone będą w oparciu o następujące zasady:

1. Monitoring realizowany będzie w cyklu rocznym.
2. Monitoring prowadzony będzie w oparciu o wyznaczone wskaźniki realizacji kierunków działania.
3. Źródłem weryfikacji wskaźników będą dane źródłowe znajdujące się w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie – Koźlu, Urzędu Miasta Kędzierzyna – Koźla, gminnych jednostek organizacyjnych bądź też partnerów współpracujących z gminą (bądź działających na jej terenie) realizujących przedsięwzięcia z zakresu pomocy społecznej.
4. Informacja z realizacji Strategii określała będzie zarówno źródła sukcesów, jak i bariery ograniczające osiągnięcie wskaźników, a tym samym kierunków działania i celów Strategii.
5. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialny będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie – Koźlu.
6. Wyniki monitoringu przyjmowały będą postać sprawozdania z realizacji *Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Kędzierzyn – Koźle na lata 2021-2025* przedstawianego Radzie Miasta Kędzierzyn – Koźle.
7. Wraz z upływem okresu obowiązywania niniejszej Strategii opracowana zostanie ewaluacja jej wdrażania.
8. Ewaluacja zostanie przygotowana w oparciu o zgromadzone dane z monitoringu, raporty z monitoringu, dane pozyskane od instytucji/organizacji zewnętrznych powiązanych bezpośrednio bądź pośrednio z systemem pomocy społecznej.
9. W ramach ewaluacji przygotowana zostanie analiza czynników sprzyjających oraz ograniczających realizację Programu.
10. Analizy przeprowadzone w ramach ewaluacji oraz wynikające z niej wnioski przyjmą postać raportu.

Realizacja założeń *Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Kędzierzyn – Koźle na lata 2021-2025* możliwa będzie dzięki wspólnej pracy podmiotów przedmiotowo zaangażowanych w zaspokajanie potrzeb z zakresu pomocy społecznej oraz szerzej – polityki społecznej. Wypracowana siatka celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działania uwzględnia najistotniejsze obszary życia społecznego, które stanowią sfery oddziaływania samorządu gminnego, aby jakość życia mieszkańców podlegała systematycznej poprawie.

4.3. Matryca wdrażania Strategii

Cel strategiczny 1

Poprawa sytuacji rodzin z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi

kierunki działania	koordynator	partnerzy	wskaźniki realizacji działań
Cel operacyjny 1.1. Poprawa kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców			
1.1.1. Wzmocnienie zdolności rodziców w zakresie opieki i wychowania dzieci	MOPS w K-K	placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba dzieci objętych wsparciem Liczba form realizowanej pomocy
1.1.2. Rozwój asystentury rodzin	MOPS w K-K	ndt.	Liczba asystentów (etatów) Liczba rodzin objętych pracą asystentów
1.1.3. Rozwój mechanizmu rodziny wspierającej	MOPS w K-K	UM K-K	Liczba umów podpisanych z rodzinami wspierającymi Liczba rodzin wspierających
1.1.4. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających rodziny doświadczające trudności opiekuńczych i wychowawczych	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba programów/projektów wspierających rodziny doświadczające trudności opiekuńczych i wychowawczych Liczba rodzin objętych programami/projektami wspierającymi rodziny doświadczające trudności opiekuńczych i wychowawczych
Cel operacyjny 1.2. Poprawa warunków rozwoju społecznego dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem			
1.2.1. Poprawa dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	UM K-K	placówki oświatowe	Liczba pedagogów/psychologów szkolnych (etatów) przypadających na jedną szkołę Liczba uczniów przypadających na jeden etat psychologa/pedagoga szkolnego Liczba dzieci i młodzieży objętych różnymi formami pomocy pedagogiczno - psychologicznej w stosunku do liczby

			uczniów ogółem
1.2.2. Rozwój systemu zaspokajania potrzeb bytowych dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba osób (dzieci/młodzieży) objętych dożywianiem Liczba osób (dzieci/młodzieży) objętych wsparciem rzeczowym (wg form)
1.2.3. Poprawa sytuacji materialnej (uzdolnionych) dzieci z rodzin ubogich	UM K-K	ndt.	Liczba osób (dzieci/młodzieży) objętych programem stypendialnym
1.2.4. Rozwój oferty w zakresie aktywnego spędzania wolnego czasu przez dzieci/młodzież	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych edycji wypoczynku (obozów, kolonii, półkolonii) dla dzieci/młodzieży Liczba osób (dzieci/ml dzieży) objętych zorganizowanym wypoczynkiem Liczba zorganizowanych zajęć pozaszkolnych (wg formy i wg obszaru – sport, rekreacja, kultura)
1.2.5. Zapewnienie opieki pozalekcyjnej dzieciom doświadczającym niedostatków wychowawczych	UM K-K	placówki oświatowe MOPS w K-K	Liczba funkcjonujących świetlic socjoterapeutycznych Liczba osób (dzieci/ml dzieży) objętych opieką w świetlicach socjoterapeutycznych
1.2.6. Zabezpieczenie mieszkań komunalnych dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej	UM K-K	ndt.	Liczba mieszkań komunalnych przeznaczonych dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej
Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie			
1.3.1. Zapewnienie wsparcia dziecku doświadczającemu przemocy w rodzinie	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych warsztatów socjoterapeutycznych dla dzieci poza placówkami oświatowymi Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne realizowanych w placówkach oświatowych
1.3.2. Zapewnienie dorosłym ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do poradnictwa	MOPS w K-K	Zespół Interdyscyplinarny Organizacje	Liczba osób skierowanych do uzyskania porad prawnych w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie Liczba udzielonych konsultacji terapeutycznych

specjalistycznego, w tym terapii i mediacji rodzinnych		pozarządowe	Liczba udzielonych konsultacji psychologicznych
1.3.3. Monitoring przemocy w rodzinie	MOPS w K-K	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba sprawozdań z działalności zespołu interdyscyplinarnego (z uwzględnieniem przemocy psychicznej i ekonomicznej, przemocy wobec mężczyzn, przemocy wobec rodziców)
1.3.4. Organizacja wydarzeń informacyjno-edukacyjnych o tematyce przemocy w rodzinie	MOPS w K-K	Zespół Interdyscyplinarny Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych warsztatów, konferencji, kampanii Liczba spotkań w ramach realizacji działań profilaktycznych Liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
1.3.5. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających rodziny doświadczające przemocy	MOPS w K-K	Zespół Interdyscyplinarny organizacje pozarządowe	Liczba programów/projektów wspierających rodziny doświadczające przemocy Liczba rodzin objętych programami/projektami wspierającymi rodziny doświadczające przemocy
Cel operacyjny 1.4. Wzmocnienie służb systemu wsparcia rodzin z trudnościami			
1.4.1. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się wsparciem rodzin niewydolnych wychowawczo	MOPS w K-K	ndt.	Liczba szkoleń bądź innych form zdobywania wiedzy/umiejętności w zakresie wsparcia rodzin niewydolnych wychowawczo, w których brali udział pracownicy Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach bądź innych formach zdobywania wiedzy/umiejętności w zakresie wsparcia rodzin niewydolnych wychowawczo
1.4.2. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	UM K-K	ndt.	Liczba szkoleń bądź innych form zdobywania wiedzy/umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach bądź innych formach zdobywania wiedzy/umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
1.4.3.	UM w K-K	ndt.	Liczba zorganizowanych konkursów na realizację zadania

Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy sytuacji rodziny z trudnościami			publicznego z zakresu wsparcia rodzin/ dzieci i/lub przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kierowanych do organizacji pozarządowych Liczba wyłonionych w konkursach organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne z zakresu wsparcia rodzin/ dzieci i/lub przeciwdziałania przemocy w rodzinie
---	--	--	--

Cel strategiczny nr 2 Przeciwdziałanie uzależnieniom

kierunki działania	koordynator	partnerzy	wskaźniki realizacji działań
Cel operacyjny 2.1. Przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży			
2.1.1. Organizacja wydarzeń edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień dla uczniów szkół oraz ich rodziców	UM K-K	GKRPA placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba wydarzeń edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, gdzie grupę docelową stanowili uczniowie szkół i/lub ich rodzice Liczba osób objętych wydarzeniami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki uzależnień gdzie grupę docelową stanowili uczniowie szkół i/lub ich rodzice
2.1.2. Organizacja wydarzeń edukacyjnych z zakresu profilaktyki cyberzaburzeń oraz zachowań ryzykownych dla uczniów szkół oraz ich rodziców	UM K-K	placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba wydarzeń edukacyjnych z zakresu profilaktyki cyberzaburzeń oraz zachowań ryzykownych, gdzie grupę docelową stanowili uczniowie szkół i/lub ich rodzice. Liczba osób objętych wydarzeniami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki cyberzaburzeń oraz zachowań ryzykownych, gdzie grupę docelową stanowili uczniowie szkół i/lub ich rodzice
2.1.3.	MOPS w K-K	GKRPA	Liczba placówek (podmiotów) świadczących

Poprawa dostępności specjalistycznego poradnictwa z zakresu wsparcia dzieci i młodzieży uzależnionej od alkoholu i/lub narkotyków i/lub innych substancji psychoaktywnych		placówki oświatowe organizacje pozarządowe	specjalistyczne poradnictwo z zakresu wsparcia dzieci i młodzieży uzależnionej od alkoholu, narkotyków czy innych substancji psychoaktywnych
2.1.4. Poprawa dostępności specjalistycznego poradnictwa z zakresu wsparcia dzieci i młodzieży z uzależnieniami behawioralnymi	MOPS w K-K	placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba placówek (podmiotów) świadczących specjalistyczne poradnictwo z zakresu wsparcia dzieci i młodzieży z uzależnieniami behawioralnymi
2.1.5. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających profilaktykę uzależnień dzieci i młodzieży	MOPS w K-K	GKRPA placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba realizowanych programów/projektów Liczba uczestników programów/projektów (wg formy wsparcia i/lub rodzaju uzależnienia)
Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie uzależnieniom osób dorosłych			
2.2.1. Poprawa dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych uzależnionych od alkoholu i/lub substancji psychoaktywnych	MOPS w K-K	GKRPA organizacje pozarządowe	Liczba placówek (podmiotów) terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych uzależnionych od alkoholu i/lub substancji psychoaktywnych
2.2.2. Organizacja wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin z problemem alkoholowym i/lub uzależnieniem od substancji psychoaktywnych i/lub uzależnień behawioralnych	MOPS w K-K	GKRPA organizacje pozarządowe	Liczba placówek świadczących pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa placówek świadczących pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami
2.2.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie identyfikowania i rozwiązywania problemów uzależnień osób dorosłych	MOPS w K-K	GKRPA organizacje pozarządowe	Liczba akcji informacyjnych w zakresie identyfikowania i rozwiązywania problemów uzależnień osób dorosłych Liczba uczestników/odbiorców akcji informacyjnych w zakresie identyfikowania i rozwiązywania problemów uzależnień osób dorosłych
2.2.4. Wdrażanie specjalistycznych programów i	MOPS w K-K	GKRPA organizacje	Liczba programów/projektów z zakresu profilaktyki oraz przeciwdziałania uzależnieniom osób dorosłych

projektów wspierających profilaktykę oraz przeciwdziałanie uzależnieniom osób dorosłych		pozarządowe	Liczba odbiorców realizowanych programów/projektów z zakresu profilaktyki oraz przeciwdziałania uzależnieniom osób dorosłych
Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie służb systemu przeciwdziałania uzależnieniom			
2.3.1. Monitoring problemów uzależnień	UM K-K	MOPS w K-K placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba posiedzeń GKRPA Diagnoza przygotowana w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych na dany rok kalendarzowy
2.3.2. Promocja odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych	UM K-K	organizacje pozarządowe	Liczba spotkań informacyjnych zorganizowanych dla sprzedawców napojów alkoholowych Liczba materiałów informacyjnych popularyzujących odpowiedzialną sprzedaż używek
2.3.3. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniu uzależnieniom	UM K-K	organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń bądź innych form zdobywania wiedzy/umiejętności w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, w których brali udział pracownicy Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach bądź innych formach zdobywania wiedzy/umiejętności z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom
2.3.4. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	UM K-K	organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych konkursów (w tym wysokość środków) na realizację zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, kierowanych do organizacji pozarządowych Liczba wyłonionych w konkursach organizacji pozarządowych realizujących zadanie publiczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom

Cel strategiczny nr 3

Wsparcie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym

kierunki działania	koordynator	partnerzy	wskaźniki realizacji działań
Cel operacyjny 3.1. Wsparcie i aktywizacja społeczna seniorów			
3.1.1. Rozwój oferty placówek wsparcia półstacjonarnego	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba placówek wsparcia półstacjonarnego Liczba miejsc w placówkach wsparcia półstacjonarnego Liczba pensjonariuszy (seniorów) w placówkach wsparcia półstacjonarnego
3.1.2. Rozwój usług przyczyniających się do deinstytucjonalizacji systemu opieki stacjonarnej dla seniorów	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba mieszkań chronionych Liczba pensjonariuszy mieszkań chronionych (w tym osób w wieku 60+) Liczba seniorów objętych usługami opiekuńczymi (w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi) Liczba godzin wykonanych usług opiekuńczych Liczba opiekunów (etatów)
3.1.3. Realizacja programów polityki zdrowotnej kierowanych do seniorów	UM K-K	placówki służby zdrowia organizacje pozarządowe	Liczba programów z zakresu profilaktyki zdrowotnej (w tym skierowanych do seniorów) Liczba osób objętych programami profilaktyki zdrowotnej (w tym seniorów)
3.1.4. Rozwój oferty przedsięwzięć integracyjnych/aktywizacyjnych kierowanych do seniorów	gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze, sportu, rekreacji, kultury	organizacje pozarządowe	Liczba wydarzeń kulturalnych integrujących i/lub aktywizujących seniorów Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych integrujących i/lub aktywizujących seniorów Liczba wydarzeń sportowych/rekreacyjnych integrujących i/lub aktywizujących seniorów Liczba uczestników wydarzeń sportowych/rekreacyjnych integrujących i/lub aktywizujących seniorów

3.1.5. Rozwój oferty edukacyjnej kierowanej do seniorów	gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze kultury	organizacje pozarządowe podmioty prywatne	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć edukacyjnych, w których grupę docelową stanowili seniorzy Liczba uczestników przedsięwzięć edukacyjnych, w których grupę docelową stanowili seniorzy
3.1.6. Rozwój wolontariatu na rzecz seniorów oraz angażującego seniorów w działania samopomocowe	UM K-K	organizacje pozarządowe	Liczba umów o wolontariat z seniorami Liczba godzin wolontariatu zrealizowanych na rzecz seniorów (w tym przez seniorów)
3.1.7. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających aktywne i/lub zdrowe starzenie się	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe gminne jednostki organizacyjne działające w obszarze, sportu, rekreacji, kultury	Liczba realizowanych programów/projektów wspierających aktywne i/lub zdrowe starzenie się Liczba uczestników objętych programami/projektami wspierającymi aktywne i/lub zdrowe starzenie się
Cel operacyjny 3.2 Wsparcie i aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin			
3.2.1. Rozwój usług asystenckich	MOPS w K-K	ndt.	Liczba asystentów (w tym etatów) osoby niepełnosprawnej Liczba beneficjentów objętych usługami asystenckimi
3.2.2. Rozwój usług opiekuńczych kierowanych do osób z niepełnosprawnościami	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych usługami opiekuńczymi (w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi) Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych na rzecz osób z niepełnosprawnościami (z wyłączeniem osób 60+)
3.2.3. Rozwój usług opieki półstacjonarnej kierowanych do młodych dorosłych z niepełnosprawnościami	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba miejsc w placówkach wsparcia półstacjonarnego oferowanych młodym dorosłym z niepełnosprawnościami Liczba pensjonariuszy (młodych dorosłych z niepełnosprawnościami) w placówkach wsparcia półstacjonarnego

<p>3.2.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, młodzieży i młodych dorosłych z niepełnosprawnościami</p>	UM K-K	placówki oświatowe	Liczba opracowanych indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych (IPET) Liczba funkcjonujących w szkołach i przedszkolach klas/grup integracyjnych Liczba funkcjonujących w szkołach klas terapeutycznych
<p>3.2.5. Organizacja zajęć kompensacyjnych, usprawniających oraz ogólnorozwojowych dla osób z niepełnosprawnościami</p>	UM K-K	placówki oświatowe organizacje pozarządowe	Liczba godzin zajęć rewalidacyjnych realizowanych w szkołach Liczba osób objętych zajęciami rewalidacyjnymi realizowanymi w szkołach
<p>3.2.6. Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój usług z zakresu opieki wytchnieniowej</p>	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba osób z niepełnosprawnościami, funkcjonujących w rodzinie, objętych opieką przez placówki wsparcia półstacjonarnego Liczba osób objętych wsparciem w mieszkaniach chronionych w ramach opieki wytchnieniowej Liczba zorganizowanych/współfinansowanych turnusów w ramach przerwy wytchnieniowej
<p>3.2.7. Wsparcie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym</p>	UM K-K	gminne jednostki organizacyjne organizacje pozarządowe	Liczba projektów aktywizujących i/lub integrujących osoby z niepełnosprawnościami Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych przedsięwzięciami aktywizującymi i/lub integracyjnymi
<p>Cel operacyjny 3.3. Wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem z powodu bezrobocia i bezdomności</p>			
<p>3.3.1. Rozwój poradnictwa aktywizującego osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy</p>	MOPS w K-K	PUP organizacje pozarządowe	Liczba podpisanych kontraktów socjalnych Liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych
<p>3.3.2. Promocja rozwoju podmiotów ekonomii społecznej</p>	UM K-K	MOPS w KK organizacje pozarządowe	Liczba wydarzeń/porad popularyzujących tworzenie podmiotów ekonomii społecznej Liczba podmiotów ekonomii społecznej działających w mieście Liczba osób zatrudnionych przez podmioty ekonomii

			społecznej (w tym osoby z orzeczoną niepełnosprawnością)
3.3.3. Wdrażanie prac społecznie użytecznych	MOPS w KK	PUP	Liczba osób objętych pracami społecznie użytecznymi
3.3.4. Wspieranie przedsiębiorczości indywidualnej	UM K-K	PUP	Liczba ułatwień (i ich rodzaje) w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej wdrożonych w mieście Liczba nowo utworzonych podmiotów gospodarczych (mikroprzedsiębiorstw)
3.3.5. Rozwój oferty działań osłonowych ukierunkowanych na wsparcie osób bezdomnych	MOPS wK-K	organizacje pozarządowe	Liczba placówek/podmiotów zapewniających schronienie i/lub pomoc osobom bezdomnym (wg kategorii) Liczba beneficjentów placówek zapewniających schronienie
3.3.6. Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób bezdomnych	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba streetworkerów Liczba osób bezdomnych objętych pracą socjalną Liczba indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności
3.3.7. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem	MOPS w K-K	gminne jednostki organizacyjne organizacje pozarządowe	Liczba realizowanych programów/projektów wspierających aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem Liczba uczestników objętych programami/projektami wspierających aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem
Cel operacyjny 3.4. Wzmocnienie systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu			
3.4.1. Monitoring sytuacji osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem – seniorów, niepełnosprawnych, bezrobotnych, bezdomnych, ubogich	MOPS w K-K	UM K-K	Liczba raportów z monitoringu, powstałych w ramach prac właściwych przedmiotowo zespołów problemowych
3.4.2. Lobbing w zakresie uruchomienia w mieście ZOL	UM K-K	ndt.	Liczba podpisanych listów intencyjnych

<p>3.4.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych</p>	UM K-K	ndt.	<p>Liczba obiektów użyteczności publicznej dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów Liczba inwestycji miejskich mających na celu likwidację barier architektonicznych Liczba wdrożonych udogodnień zwiększających dostępność obiektów i przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów</p>
<p>3.4.4. Poprawa mobilności seniorów poprzez rozwój dostępności środków transportu publicznego</p>	UM K-K	ndt.	<p>Liczba wdrożonych udogodnień zwiększających dostępność środków transportu publicznego dla seniorów</p>
<p>3.4.5. Poprawa dostępności lokali socjalnych i komunalnych (w szczególności mieszkań 1-osobowych)</p>	UM K-K	ndt.	<p>Liczba mieszkań komunalnych Liczba oczekujących na mieszkania komunalne Liczba mieszkań socjalnych Liczba oczekujących na lokale socjalne</p>
<p>3.4.6. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem</p>	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	<p>Liczba szkoleń bądź innych form zdobywania wiedzy/umiejętności w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu, w których brali udział pracownicy Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach bądź innych formach zdobywania wiedzy/umiejętności w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu</p>
<p>3.4.7. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	UM K-K	ndt.	<p>Liczba zorganizowanych konkursów (w tym wysokość środków) na realizację zadań publicznych, z zakresu wsparcia środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, przez organizacje pozarządowe Liczba wyłonionych w konkursach organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne z zakresu wsparcia środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>
<p>3.4.8. Rozwój sieci współpracy (międzyinstytucjonalnej</p>	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	<p>Liczba spotkań w ramach zespołów problemowych (ze wskazaniem podmiotów/sektorów reprezentowanych w</p>

i/lub międzysektorowej) na rzecz integracji oraz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub zawodowym		gminne jednostki organizacyjne partnerzy spoza miasta	zespołach) Liczba projektów realizowanych w partnerstwie instytucjonalnym i/lub międzysektorowym
3.4.9. Poprawa jakości i dostępności systemu informowania obecnych i potencjalnych beneficjentów systemu pomocy społecznej na temat ich praw i oferty usług wspierających w mieście	MOPS w K-K	UM K-K organizacje pozarządowe	Liczba narzędzi i kanałów komunikacji wykorzystanych do informowania na temat oferty pomocy społecznej Nakład przygotowanych materiałów informacyjnych
3.4.10. Monitoring jakości usług świadczonych w ramach systemu pomocy społecznej	MOPS w K-K	organizacje pozarządowe	Liczba raportów na temat jakości usług świadczonych w ramach systemu pomocy społecznej

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Kędzierzyn-Koźle na tle województwa opolskiego	8
Ryc. 2. Ludność w Gminie Kędzierzyn-Koźle w latach 2010-2019 według miejsca zamieszkania	10
Ryc. 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności Gminy Kędzierzyn-Koźle	11
Ryc. 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w roku 2019.....	12
Ryc. 5. Ludność w Gminie Kędzierzyn-Koźle – stan ludności i prognoza	12
Ryc. 6. Prognoza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w latach 2020-2030 .	13
Ryc. 7. Prognoza liczby ludności w wieku 60+ w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2018-2030	13
Ryc. 8. Podmioty gospodarki narodowej w Kędzierzynie-Koźlu	14
Ryc. 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Kędzierzynie-Koźlu.....	15
Ryc. 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	16
Ryc. 11. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności.....	16
Ryc. 12. Podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców	17
Ryc. 13. Mieszkania ogółem w Gminie Kędzierzyn-Koźle	18
Ryc. 14. Mieszkania na 1000 mieszkańców w Gminie Kędzierzyn-Koźle.....	19
Ryc. 15. Dzieci uczęszczające do przedszkoli i szkół podstawowych w Kędzierzynie-Koźlu.....	20
Ryc. 16. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat.....	20
Ryc. 17. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	25
Ryc. 18. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.....	28
Ryc. 19. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.....	28
Ryc. 20. Wskaźnik deprivacji lokalnej	29
Ryc. 21. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2019 roku – liczba rodzin*	30
Ryc. 22. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa	31
Ryc. 23. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem	31
Ryc. 24. Rodziny objęte wsparciem z powodu ubóstwa wg typów.....	32
Ryc. 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego	33
Ryc. 26. Udział określonych kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych – stan na 31 grudnia 2019 roku	34
Ryc. 27. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Kędzierzyn-Koźle	34
Ryc. 28. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia	35
Ryc. 29. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem	35
Ryc. 30. Rodziny objęte wsparciem z powodu bezrobocia wg typów	36
Ryc. 31. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	38
Ryc. 32. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem.....	38
Ryc. 33. Rodziny objęte wsparciem z powodu niepełnosprawności wg typów	38
Ryc. 34. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób	39
Ryc. 35. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem	39
Ryc. 36. Rodziny objęte wsparciem z powodu długotrwałych lub ciężkich chorób wg typów	40
Ryc. 37. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	41

Ryc. 38. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem	41
Ryc. 39. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemów związanych z macierzyństwem, w tym wielodzietnością	42
Ryc. 40. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemów związanych z macierzyństwem, w tym wielodzietnością w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem	43
Ryc. 42. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezdomności w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem	44
Ryc. 43. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu i narkomanii	45
Ryc. 44. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu i narkomanii w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem.....	46
Ryc. 45. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie	47
Ryc. 46. Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem.....	47
Ryc. 47. Liczba osób i rodzin którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej.....	50
Ryc. 48. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej.....	50
Ryc. 49. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej	51
Ryc. 50. Liczba kontroli odnośnie sprzedaży alkoholu przez GKRPA	58
Ryc. 51. Ogólna ocena warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Kędzierzyn-Koźle	62
Ryc. 52. Ogólna ocena warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Kędzierzyn-Koźle w roku 2015 i 2020	62
Ryc. 54. Zmiana warunków życia mieszkańców (osób i rodzin) w Gminie Kędzierzyn-Koźle – porównanie odpowiedzi w latach 2015 i 2020.....	63
Ryc. 55. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle	64
Ryc. 56. Ocena czy dane problemy społeczne dotyczą mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle	65
Ryc. 57. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle	66
Ryc. 58. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące rodzin z dziećmi w Gminie Kędzierzyn-Koźle	67
Ryc. 59. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące osób niepełnosprawnych w Gminie Kędzierzyn-Koźle	68
Ryc. 60. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące osób starszych w Gminie Kędzierzyn-Koźle	69
Ryc. 61. Ocena pomocy ze strony Gminy Kędzierzyn-Koźle dla określonych kategorii osób potrzebujących pomocy	70
Ryc. 62. Ocena realizacji wybranych form pomocy w Gminie Kędzierzyn-Koźle.....	71
Ryc. 63. Ocena działalności instytucji pomocowych w Gminie Kędzierzyn-Koźle	71
Ryc. 64. Obszary na które powinny być ukierunkowane działania strategiczne w okresie 2021-2025	72

SPIS TABEL

Tabela 1. Ruch naturalny i migracje w Gminie Kędzierzyn-Koźle	11
Tabela 2. Informacje na temat liczby uczniów oraz etatów pedagogów i psychologów w jednostkach oświatowych Gminy Kędzierzyn-Koźle w roku szkolnym 2020/2021	21
Tabela 3. Liczba realizowanych procedur „Niebieskie karty”	48
Tabela 4. Instytucje Gminy Kędzierzyn-Koźle działające w zakresie rozwiązywania problemów społecznych ...	49
Tabela 5. Liczba osób i rodzin uzyskujących wybrane świadczenia z pomocy społecznej	51

Tabela 6. Informacja o funkcjonowaniu dziennych domów pomocy w Kędzierzynie-Koźlu	52
Tabela 7. Informacja o funkcjonowaniu ŚDS „Promyczek” w Kędzierzynie-Koźlu	53
Tabela 8. Informacja o funkcjonowaniu Mieszkań chronionych w Kędzierzynie-Koźlu	53
Tabela 9. Informacja o realizacji wsparcia rodziny przez asystentów	54
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z różnych form wsparcia realizowanych przez MOPS	54
Tabela 11. Działania GKRPA w zakresie pracy z osobami nadużywającymi alkoholu	57
Tabela 12. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	58
Tabela 13. Instytucje powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	59
Tabela 14. Świetlice i kluby wspierające dzieci i młodzież w Gminie Kędzierzyn-Koźle	59
Tabela 15. Instytucje pomocowe prowadzone przez organizacje pozarządowe	60
Tabela 16. Spółdzielnie socjalne w Gminie Kędzierzyn-Koźle	60
Tabela 17. Ocena wdrożenia celów i zadań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu	74
Tabela 18. Analiza SWOT w zakresie sytuacji społecznej w Gminie Kędzierzyn-Koźle	77

Załącznik 1. Ewaluacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie-Koźlu

Cele operacyjne i kierunki działań	Koordynator	Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki	Wartości wskaźników dla lat 2016-2019	Uwagi	Ocena wdrożenia działań i wnioski na lata 2021-2025
Cel strategiczny nr 1:							
Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinie							
1.1 Zwiększenie koordynacji i działań diagnostycznych i profilaktycznych wobec rodzin niewydolnych oraz wymagających wsparcia							
1.1.1 Zwiększenie dostępności różnorodnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu	Placówki edukacyjne	Na bieżąco	Liczba dzieci objętych zajęciami Liczba form realizowanej pomocy	2016: 3589 2017: 5206 2018: 3313 2019: 1805 2016: 23 2017: 23 2018: 15 2019: 11	W ramach realizacji tego zadania Gmina wspiera funkcjonowanie 3 świetlic socjoterapeutycznych, 7 świetlic środowiskowo-socjoterapeutycznych i klubu młodzieżowego. W szkołach i przedszkolach prowadzone są zajęcia rewalidacyjne, rewalidacyjno-wychowawcze, socjoterapeutyczne korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, wyrównawcze, gimnastyka korekcyjna, rehabilitacja, terapia EEG, wczesne wspomaganie rozwoju dzieci.	Zadanie było realizowane na bieżąco, zostało w pełni wdrożone. Wszystkie dzieci potrzebujące wsparcia zostały nim objęte. Działania powinny być kontynuowane.
1.1.2 Zwiększenie pomocy celowej dla rodzin z dziećmi poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu Wydział Polityki Mieszkaniowej	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba realizowanych	2016: 1829 2017: 1254 2018: 1555 2019: 1381 2016: 7 2017: 6	Rodziny objęte są wsparciem zarówno w formie pracy socjalnej, jak i pomocy finansowej (zasiłków okresowych, celowych), opłacane są posiłki dla dzieci w żłobkach, przedszkolach, szkołach w ramach wieloletniego rządowego programu	Działania były realizowane na bieżąco, zostały w pełni wdrożone, powinny być kontynuowane.

<p>(programy dożywiania i wsparcia rzeczowego, system stypendialny, organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym)</p>	<p>Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu</p>			<p>programów i projektów socjalnych</p> <p>Liczba dzieci objętych programem stypendialnym</p> <p>Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego i zimowego</p>	<p>2018: 6 2019: 4</p> <p>2016: 520 2017: 430 2018: 474 2019: 421</p> <p>2016: 512 2017: 532 2018: 97 2019: 79</p>	<p>wspierania finansowego gmin „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Systematycznie realizowane są projekty socjalne skierowane do rodzin z dziećmi: m.in. pikniki, spotkania, konkursy, jak np. „Wielki Piknik Rodzinny”, spotkanie mikołajkowe „Świąteczna podróż z Mikołajem”. Asystenci prowadzą „Szkółę rodziców” oraz Warsztaty codzienności”. Rodziny korzystały ze stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych, ponadto z paczek żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Corocznie organizowane były kolonie zimowiska oraz półkolonie w placówkach oświatowych. Półkolonie organizuje Wydział Oświaty i Wychowania, kolonię i zimowisko Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta. Ze wsparcia na bieżąco korzystały wszystkie rodziny spełniające przesłanki i kryteria do uzyskania pomocy. Liczba miejsc zapewniających wypoczynek zarówno w formie półkolonii jak innych dostosowana jest do potrzeb. Działania realizowane były m.in. w ramach Gminnego</p>	
---	--	--	--	--	--	--	--

						Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.	
1.1.3 Rozwój asystentury rodzin	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba asystentów Liczba rodzin objętych pracą asystentów	2016: 4 2017: 4 2018: 3 2019: 3 2016: 65 2017: 60 2018: 64 2019: 54	Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego. Ponadto, zgodnie z ustawą „Za Życiem”, rolą asystenta rodziny jest koordynacja wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, zwłaszcza kobiet zagrożonych urodzeniem dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.	Działanie realizowane na bieżąco, istnieje lista rodzin oczekujących na objęcie tą formą wsparcia, a tym samym konieczne jest zwiększenie zatrudnienia na stanowisku asystenta rodziny.
1.1.4 Organizowanie przedsięwzięć umożliwiających aktywne spędzenie czasu wolnego przez dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej	Jednostki organizacyjne Gminy właściwe ds. sportu, rekreacji, kultury Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Kultury Sportu i Turystyki Urzędu Miasta	Na bieżąco	Liczba realizowanych projektów Liczba dzieci uczestniczących w projektach	2016: 204 2017: 77 2018: 5* 2019: 4* 2016: 864 2017: 531 2018: 75* 2019: 67*	Przedsięwzięcia umożliwiające aktywne spędzenie czasu wolnego przez dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej były realizowane w świetlicach środowiskowo-socjoterapeutycznych i socjoterapeutycznych oraz w szkołach. Wsparciem zostały objęte wszystkie potrzebujące i chętne dzieci. Pozalekcyjne zajęcia sportowe odbywają się przy szkołach i są otwarte dla wszystkich chętnych. W 2018 r. prowadzone były w 9 szkołach i objęły 150 dzieci, w 2019 r. w 8 szkołach dla 91 dzieci. Miejski Ośrodek Pomocy	Działania były realizowane na bieżąco, zostały w pełni wdrożone, powinny być kontynuowane.

						<p>Społecznej realizował projekty socjalne, m.in. „Wielki Piknik Rodzinny”, „Świąteczna Podróż z Mikołajem” i inne. Działania realizowane były m.in. w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.</p> <p>* Różne wartości wskaźnika liczby z odmiennych kryteriów przyjętych do pomiaru tego wskaźnika. Faktyczna liczba uczestniczących dzieci kształtuje się na porównywalnym poziomie.</p>	
1.1.5 Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie - Koźlu	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta, organizacje pozarządowe, podmioty wskazane w programie	Program przygotowany w trybie trzyletnim (realizacja coroczna)	Wskaźniki przyjęte w programie	Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji programu	<p>Wdrażane programy: Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle, uchwała nr XXVI/203/16 Rady Miasta z dnia 25 lutego 2016 roku, Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle, uchwała nr III/26/18 Rady Miasta z dnia 20 grudnia 2018 roku. W ramach programu wspierania rodziny realizowane były działania na rzecz wsparcia rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnienia bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałania marginalizacji i degradacji funkcji rodziny oraz wsparcia rodzin w kryzysie. Wspierana była również kadra pracująca na rzecz rodzin oraz</p>	Program wdrażany w latach 2016-2018, kolejny 2019-2021, realizacja działań musi być kontynuowana również w ramach następných programów.

						wdrażane działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej.	
1.1.6 Promowanie powstawania rodzin wspierających	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie - Koźlu	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba podjętych przedsięwzięć Liczba utworzonych rodzin wspierających	2016: 0 2017: 0 2018: 0 2019: 0	Zadanie nie było realizowane ze względu na brak potrzeb w tym zakresie.	Nie zdiagnozowano potrzeb realizacji zadania w okresie 2021-2025.
1.2. Wspieranie dzieci i rodzin celem odbudowy więzi wewnątrzrodzinnych i przywrócenia właściwego funkcjonowania w społeczeństwie							
1.2.1 Rozwój programu „Szkoła rodzica”	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta	Placówki edukacyjne	Na bieżąco	Liczba podjętych zarządzeń i zatwierdzonych do realizacji programów w placówkach	2016: 4 2017: 5 2018: 5 2019: 5	Program prowadzony był w szkołach podstawowych.	Działania edukacyjne dla rodziców były realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane.
1.2.2 Zabezpieczenie dzieciom opieki po zajęciach szkolnych (wydłużenie godzin pracy świetlic szkolnych, zwiększenie liczby miejsc w świetlicach szkolnych)	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu we współpracy z Wydziałem Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba uczestników poszczególnych projektów Liczba organizowanych przedsięwzięć	2016: 1681 2017: 1693 2018: 1426 2019: 252* 2016: 26 2017: 18 2018: 26 2019: ok. 20	Świetlice szkolne czynne są do godziny 16.00 lub do 17.00, świetlice środowiskowo-socjoterapeutyczne i socjoterapeutyczne czynne są w godzinach popołudniowych. W 2018 r. funkcjonowało 8 świetlic środowiskowo-socjoterapeutycznych (PSP nr 6, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 18), zaś w 2019 r. 7 (PSP nr 6, 10, 11, 15, 16, 19, 18). Obecnie funkcjonujące placówki zabezpieczają potrzeby w tym zakresie, nie ma listy dzieci oczekujących na przyjęcie do świetlicy środowiskowo-	Działania realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane.

						socjoterapeutycznej. *dla 2019 r. wskazano liczbę dzieci korzystających ze świetlic środowiskowo-socjoterapeutycznych, świetlice szkolne dostępne były dla wszystkich chętnych.	
1.2.3 Organizacja bezpłatnych kolonii i półkolonii organizowanych dla rodzin najuboższych, zwiększenie liczby bezpłatnych przedsięwzięć okolicznościowych	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta we współpracy z Wydziałem Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe i inne podmioty.	Na bieżąco	Liczba uczestników poszczególnych projektów Liczba organizowanych przedsięwzięć	2016: 592 2017: 1247 2018: 592 2019: 591 2016: 12 2017: 12 2018: 12 2019: 14	Dzieci korzystały z bezpłatnych kolonii letnich oraz zimowisk organizowanych przez Kuratorium Oświaty oraz Wydział Oświaty Urzędu Miasta. Dzieci korzystały również z półkolonii organizowanych w szkołach w czasie wakacji i ferii zimowych. Organizowane kolonie i półkolonie pokrywały w pełni zgłaszane potrzeby.	Działanie realizowane na bieżąco, powinno być kontynuowane.
1.2.4 Zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu	Placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba udzielonych porad psychologicznych i pedagogicznych w każdej placówce Liczba dzieci przypadających na jednego pedagoga/psychologa w poszczególnych placówkach	2016: bd 2017: bd 2018: bd 2019: 2291 2016: średnio 252 na etat 2017: średnio 252 na etat 2018: średnio 252 na etat 2019: SP 1 – 160,73 SP 3 – 99,00	W placówkach oświatowych w latach 2016-2018 nie prowadzono dla celów sprawozdawczych ewidencji porad psychologicznych i pedagogicznych. Wysoka liczba dzieci przypadających na etat psychologa/ pedagoga wynika z faktu, że psychologzy i pedagodzy zatrudniani są na niepełne etaty.	Działania realizowane na bieżąco, zwiększanie dostępności i jakości poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego dla dzieci powinno być kontynuowane.

					SP 5 – 277,04 SP 6 – 168,50 SP 9 – 406,65 SP 10 – 155,86 SP 11 – 183,63 SP 12 – 305,18 SP 15 – 179,52 SP 16 – 114,68 SP 19 – 376,26 SP 20 – 295,43 ZSP 1 – 148,78		
1.2.5 Zabezpieczenie w zasobach Gminy mieszkań dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej, w tym organizacja mieszkań chronionych	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn- Koźle	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Liczba wychowanków opuszczających system pieczy zastępczej Liczba mieszkań przekazanych z zasobów komunalnych pełnoletnim wychowankom pieczy Liczba mieszkań chronionych	2016: 42 2017: 23 2018: 20 2019: 18 2016: 3 2017: 2 2018: 9 2019: 4 2016: 1 2017: 1 2018: 1 2019: 1	W zasobach Powiatu (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie) znajduje się jedno mieszkanie chronione przeznaczone dla 3 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. Mieszkania z zasobów komunalnych były przekazywane pełnoletnim wychowankom sukcesywnie, zgodnie ze złożonymi wnioskami.	Realizacja zadania następuje sukcesywnie zgodnie ze złożonymi wnioskami na mieszkanie, działanie powinno być kontynuowane.
1.2.6 Rozwój osiedlowych placów gier i	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta w Kędzierzynie-	Placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba uczestników poszczególnych projektów	bd	Na terenie miasta sukcesywnie na rośnie liczba placów gier i zabaw. Nie prowadzono statystyki dotyczącej ilości dzieci	Działania realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane

zabaw dla dzieci, poprawa infrastruktury	Koźlu			Liczba osiedlowych placów gier i zabaw dla dzieci	2016: 30 2017: 32 2018: 34 2019: 32	korzystających z osiedlowych placów gier i zabaw. Są to obiekty ogólnie dostępne, znajdujące się na każdym osiedlu.	
1.2.7 Rozwijanie kwalifikacji zawodowych przez pedagogów, pracowników socjalnych oraz osób zajmujących się rodzinami niewydolnymi wychowawczo	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba uczestników szkoleń	2016: 119 2017: 342 2018: 259 2019: 563	Pedagodzy, pracownicy socjalni i inne osoby zajmujące się rodzinami niewydolnymi wychowawczo systematycznie uczestniczą w szkoleniach o różnorodnej tematyce, dostosowanej do potrzeb i zakresu realizowanych przez daną osobę obowiązków. W zależności od ilości dostępnych szkoleń, warsztatów i konferencji w danym roku zmienia się liczba uczestników.	Kadra na bieżąco uczestniczy w różnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, działania powinny być kontynuowane.
1.3 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy							
1.3.1 Inicjowanie, udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle, organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Wysokość nakładu plakatów, ulotek, informatorów Liczba uczestników Liczba kampanii	2016: 2850 2017: 2200 2018: 100 2019: 50 2016: 3000 2017: 2200 2018: 100 2019: 50 2016: 1 2017: 1	W 2016 r. realizowano kampanię w ramach projektu „Lepsze jutro” współfinansowanego ze środków MRPiPS. W 2017 r. miała miejsce kampania „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem”. W ramach kampanii opracowano i wydrukowano materiały promocyjne i edukacyjne, zamieszczano też informacje na stronach internetowych. W latach 2018 i 2019 nie opracowano	Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone są na bieżąco, powinny być kontynuowane.

					2018: 1 2019: 1	nowych materiałów informacyjnych, ale rozpowszechniano materiały wydane w 2017 r.	
1.3.2 Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Zespół Interdyscyplinarne y ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu Organizacje pozarządowe i inne podmioty, podmioty wskazane w programie	Opracowy wany w cyklu wieloletni m (realizacja coroczna)	Wskaźniki przyjęte w programie	Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji programu	Wdrażany program: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu na lata 2016-2020, uchwała nr XXVI/202/16 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 25 lutego 2016 r. W ramach programu realizowane były działania na rzecz diagnozowania i monitorowania zjawiska przemocy, zwiększenia dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienia kompleksowej pomocy członkom rodzin dotkniętym przemocą oraz podnoszenia kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	Program wdrażany w latach 2016-2020, realizacja działań musi być kontynuowana w ramach kolejnego programu.
Cel strategiczny nr 2:							
Integracja grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym: bezrobotnych, ubogich i uzależnionych							
2.1 Zmniejszenie poziomu bezrobocia, wsparcie osób pozostających bez pracy i rozwój ekonomii społecznej							
2.1.1 Promowanie i wdrożenie klauzul	Wydział Zamówień Publicznych Urzędu Miasta,	Podmioty realizujące inwestycje	Na bieżąco	Liczba zamówień publicznych uwzględniającyc	2016: 28 2017: 69 2018: 98 2019: 66	Klauzule społeczne stosował Wydział Zamówień Publicznych Urzędu Miasta.	Działanie realizuje na bieżąco Wydział Zamówień Publicznych Urzędu Miasta, nie

społecznych w instytucjach samorządowych	jednostki organizacyjne Gminy			h klauzule społeczne			wymaga ono ujęcia w kolejnym dokumencie strategicznym.
2.1.2 Rozwój projektów socjalnych adresowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia i ubóstwa	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Kultury Sportu i Turystyki Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu	Na bieżąco	Liczba realizowanych projektów socjalnych, Liczba osób objętych projektami	2016: 0 2017: 0 2018: 0 2019: 0 2016: 0 2017: 0 2018: 0 2019: 0	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu nie realizował projektów socjalnych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia i ubóstwa. Aktywizacja osób bezrobotnych odbywała się w ramach zatrudnienia socjalnego oraz działań Klubu Integracji Społecznej i Programu Aktywizacja i Integracja.	Działania wobec osób bezrobotnych realizowane były na bieżąco. Ze względu na różnorodność problemów powiązanych z ubóstwem działania projektowe powinny być kierowane do określonych kategorii osób ubogich i zagrożonych wykluczeniem, np. bezrobotnych.
2.1.3 Rozwój systemu doradztwa zawodowego w placówkach edukacyjnych	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta	Placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba spotkań prowadzonych w szkołach	2016: bd 2017: bd 2018: bd 2019: bd	Nie prowadzono ewidencji spotkań z doradcą zawodowym, doradztwo zawodowe realizowane było w szkołach zgodnie z programem kształcenia.	Działania realizowane na bieżąco jako obowiązkowy element programu kształcenia w szkołach.
2.1.4 Budowa systemu wsparcia pracodawców poprzez system ulg podatkowych, sprzyjanie tworzeniu	Wydział Finansowy Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba tworzonych podmiotów gospodarczych Poziom bezrobocia w mieście	2016: 321 2017: 307 2018: 301 2019: 311 2016: 2399 2017: 2066 2018: 1816	Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu realizował wsparcie dla osób bezrobotnych w tworzeniu podmiotów gospodarczych w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczych, a także wsparcie pracodawców m.in. w formie	Zadanie realizowane na bieżąco, wsparcie pracodawców powinno być realizowane przez instytucje powiatowe (PUP) i Gminę.

nowych miejsc pracy					2019: 1628	refundacji na tworzenie i doposażenie miejsc pracy. Gmina prowadziła działania na rzecz pozyskiwania inwestorów i stosowała mechanizmy wsparcia pracodawców, np. poprzez ulgi podatkowe.	
2.1.5 Promowanie i współtworzenie podmiotów ekonomii społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej	2016: 64 2017: 22 2018: 37 2019: 15 (z wyłączeniem SS „DAR”)	Od 2016 r. na terenie Kędzierzyna-Koźla funkcjonują spółdzielnie socjalne: „Pszczółka” i „Ogniwo”. Od 2017 r. działa Spółdzielnia Socjalna „Poza Czasem”, zaś od 2018 r. Spółdzielnia Socjalna „DAR”. Miejsca pracy zapewniają też organizacje pozarządowe.	Działania realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane.
2.1.6 Rozwój wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z powodu ubóstwa poprzez system świadczeń i wsparcie indywidualne (poradnictwo prawne, psychologiczne, praca socjalna)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba udzielonych porad Liczba osób objętych świadczeniami finansowymi Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	2016: 17050 2017: 14210 2018: 14547 2019: 17681 2016: 3759 2017: 2686 2018: 1779 2019: 1656 2016: 11725 2017: 10473 2018: 6118 2019: 6012	Pracownicy socjalni prowadzili wywiady środowiskowe w związku z ubieganiem się o pomoc finansową, usługową, instytucjonalną oraz , wywiady alimentacyjne, wywiady dla potrzeb Działu Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Alimentacyjnej. W 2019 r. nastąpił wzrost liczby udzielanych porad oraz spadek liczby przeprowadzanych wywiadów środowiskowych przy równoczesnym spadku liczby osób objętych pomocą finansową.	Działania realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane.
2.1.7 Rozwój współpracy z	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba podejmowanych przedsięwzięć	2016: 2 2017: 3 2018: 2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	Działania realizowane na bieżąco, działania MOPS na rzecz wsparcia

Powiatowym Urzędem Pracy w Kędzierzynie-Koźlu					2019: 2	realizował Program Aktywizacja i Integracja (PAI) oraz Klub Integracji Społecznej. Wdrażano prace społecznie użyteczne. Współpraca realizowana była na bieżąco zarówno w zakresie aktywizacji klientów MOPS jak również w formie staży odbywanych w jednostkach gminy.	bezrobotnych, w tym we współpracy z PUP, powinny być kontynuowane.
2.2 Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym							
2.2.1 Rozwój działań osłonowych, szczególnie w okresie jesienno-zimowym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba osób bezdomnych objętych pomocą Liczba osób bezdomnych skierowanych do noclegowni, schronisk	2016: 80 2017: 93 2018: 113 2019: 123 2016: 59 2017: 52 2018: 62 2019: 77	W ramach wsparcia osób bezdomnych zapewniane im jest schronienie – w schronisku w Kędzierzynie-Koźlu w oparciu o umowę na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych ze Stowarzyszeniem MONAR Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MARKOT i w oparciu o umowę na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych z dziećmi z terenu gminy Kędzierzyn-Koźle. Ponadto osoby bezdomne korzystają ze świadczeń pieniężnych, paczek żywnościowych, bezpłatnych posiłków w jadłodajni, usług kąpielowych w Domach Dziennego Pobytu nr 2 i 5. W terenie sytuację osób bezdomnych monitorują streetworkerzy, pracownicy socjalni, funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej.	Działania realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane.
2.2.2	Wydział Polityki	Miejski Zarząd	Na bieżąco	Liczba oddanych	2016: 49	Miasto sukcesywnie oddaje do użytku	Działanie realizowane na

<p>Rozwój i systematyczna modernizacja zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych</p>	<p>Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta</p>	<p>Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu</p>		<p>do użytku lokali socjalnych</p> <p>Liczba zmodernizowanych lokali</p> <p>Liczba wydanych wskazań na lokal przeznaczony do najmu socjalnego</p>	<p>2017: 49 2018: 24 2019: 21</p> <p>2016: 47 2017: 108 2018: bd 2019: bd</p> <p>2016: 49 2017: 24 2018: 23 2019: 58 (w tym 21 wskazań na ten sam lokal)</p>	<p>lokale socjalne, przeprowadza remonty i modernizuje lokale będące w zasobach gminy. W związku ze zgłoszonymi zdatnymi lokalami przeznaczonymi do najmu socjalnego Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia przeprowadza postępowania celem wskazania lokali.</p>	<p>bieżąco, powinno być kontynuowane.</p>
<p>2.2.3 Budowa kapitału społecznego w środowiskach zagrożonych ubóstwem (enklawy biedy) poprzez rozwój pracy socjalnej i programy aktywności lokalnej</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta, organizacje pozarządowe i inne podmioty</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Liczba osób objętych pracą socjalną</p> <p>Liczba uczestników ośrodków społeczności lokalnej</p>	<p>2016: 4624 2017: 3694 2018: 3050 2019: 2653</p> <p>2016: 0 2017: 0 2018: 0 2019: 0</p>	<p>Praca socjalna jest priorytetowym zadaniem wykonywanym przez pracowników socjalnych. Świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin. Celem pracy socjalnej jest rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności społecznej osób i rodzin oraz zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. Realizacja pracy socjalnej przyczynia się do budowy kapitału społecznego w środowiskach zagrożonych ubóstwem, uznano, że nie ma</p>	<p>Praca socjalna realizowana była na bieżąco w szerokim zakresie i powinna być kontynuowana w różnych atrakcyjnych formach, niekoniecznie w ramach ośrodków aktywności lokalnej.</p>

						potrzeby realizacji specjalnych programów aktywności lokalnej.	
2.3 Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień							
2.3.1 Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych wraz ze zmianą zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i podmioty wskazane w programie	Na bieżąco	Liczba przeprowadzonych programów i kampanii	2016: 0 2017: 0 2018: 3 2019: 0	W latach 2016 i 2017 nie realizowano celowanych kampanii bądź programów mających na celu zmiany zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami, natomiast realizowano inne typy działań edukacyjnych. W roku 2018 wdrożono działania: 1. Program – badanie społeczne metodą „tajemniczy klient”, mające na celu sprawdzenie rzeczywistych rozmiarów zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim na terenie miasta, 2. Konkurs w szkołach na plakat „Odpowiedzialny sprzedawca – dostrzegaj, reaguj. Osobom nieletnim alkoholu nie sprzedajemy”, 3. Zamówiono projekt i wydruk plakatów dotyczących kampanii związanej z problemem dopalaczy. W 2019 r. zrealizowano działania: 1. Rozpropagowanie broszury mającej za zadanie przekazać osobom zawodowo związanym ze sprzedażą napojów alkoholowych wiedzę o przepisach prawnych i wynikającej z nich	Działania na rzecz ograniczenia i zmiany struktury spożycia napoi alkoholowych oraz zmiany postaw mieszkańców były realizowane na bieżąco w ramach różnych form oddziaływań. Powinny być one kontynuowane.

						<p>odpowiedzialności, schemat postępowania przy kasie w sytuacji weryfikacji pełnoletności klienta oraz ma być przewodnikiem obsługi klienta trudnego, nietrzeźwego oraz nieletniego. Broszurę przekazano do 162 przedsiębiorców, 2 Sfinansowano artykuł w gazecie dotyczący problematyki FASD. Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) jest nieuleczalnym, niegenetycznym zespołem chorobowym mogącym wystąpić u dzieci, których matki piły alkohol w czasie ciąży. Deficyty związane ze Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) mają wpływ na rozwój intelektualny oraz społeczny także w okresie dorastania i po osiągnięciu dorosłości. Skutkiem tych nieprawidłowości mogą być u dziecka trudności z uczeniem się, koncentracją uwagi, pamięcią i zdolnością do rozwiązywania problemów, koordynacją ruchową, zaburzeniami mowy, relacjami z ludźmi, przestrzeganiem norm społecznych.</p>	
2.3.2 Budowanie skutecznych form	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	Organizacje pozarządowe i podmioty	Na bieżąco	Liczba przeprowadzonych kontroli	2016: 87 2017: 42 2018: 89	Realizowano kontrole częściowe i kompleksowe odnośnie sprzedaży alkoholu. Kontroli częściowych było	Działanie realizowane na bieżąco, powinno być kontynuowane.

kontrola prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu	Alkoholowych	wskazane w programie			2019: 126	w kolejnych latach: 79, 30, 79 i 117, zaś kompleksowych: 8, 12, 10 i 9. W trakcie kontroli dokonywano sprawdzenia aktualności zezwoleń na sprzedaż danych alkoholi, tabliczek mówiących o szkodliwości spożywania alkoholu, porządku i ładu w miejscu sprzedaży napojów alkoholowych, a przede wszystkim sprawdzono czy na terenie danego lokalu nie jest sprzedawany alkohol osobom nieletnim.	
2.3.3 Realizacja działań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych wobec osób uzależnionych	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i podmioty wskazane w programie	Opracowywane i realizowane w cyklu rocznym	Wskaźniki przyjęte w programie	Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji programu	Wdrażane programy: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2016 rok, uchwała nr XXIII/185/15 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 29 grudnia 2015 roku; Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2017 rok, uchwała nr XXXIX/345/16 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 29 grudnia 2016; Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2018 rok, uchwała nr LI/486/17 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 28 grudnia 2017; Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów	Programy wdrażane corocznie, realizacja programów musi być kontynuowana.

						Alkoholowych i Narkotykowych na 2019 rok, uchwała nr III/27/18 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 20 grudnia 2018; Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2020 rok, uchwała nr XVI/165/19 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 27 listopada 2019.	
Cel strategiczny nr 3:							
Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych							
3.1. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starych							
3.1.1 Powołanie rzecznika ds. osób starszych i niepełnosprawnych	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba podjętych interwencji	Brak stanowiska rzecznika	Nie powołano rzecznika ds. osób starszych i niepełnosprawnych. W Gminie od roku 2016 działa Miejska Rada Seniorów, która reprezentuje środowisko osób starszych, dbając o ich interesy. W skład Miejskiej Rady Seniorów w Kędzierzynie-Koźlu wchodzi 4 przedstawicieli osób starszych oraz 7 przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych.	Miejska Rada Seniorów reprezentuje interesy seniorów i prowadzi działalność rzeczniczą. Nie zdiagnozowano potrzeby powołania osobnej funkcji rzecznika.
3.1.2 Systematyczny monitoring sytuacji osób starszych w mieście	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba przygotowanych raportów oceniających sytuację i jakość życia seniorów	2016: 0 2017: 0 2018: 2 2019: 0	W 2018 roku przygotowano II raport z badania „Poczucie bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej Miasta Kędzierzyn-Koźle” (pierwszy raport ukazał się w 2015 roku) oraz zrealizowano	Działania monitorujące osoby starsze są realizowane w ramach bieżącej pracy MOPS oraz specjalnych działań monitorujących, działania powinny być

						diagnozę sytuacji osób starszych w ramach prac nad strategią <i>Polityka senioralna w Gminie Kędzierzyn-Koźle na lata 2019-2023</i> . We wszystkich latach pracownicy MOPS analizowali na bieżąco sytuację bytową, zdrowotną, rodzinną osób starszych, w szczególności pod kątem udzielenia niezbędnej pomocy i wsparcia, jednakże działania nie zostały udokumentowane raportem.	kontynuowane.
3.1.3 Rozwój sieci placówek wsparcia półstacjonarnego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba miejsc w placówkach	2016: 480 2017: 485 2018: 485 2019: 485	Najważniejszym zadaniem placówek wsparcia półstacjonarnego jest zapewnienie obiadu oraz umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym aktywnego spędzenia wolnego czasu, stworzenie możliwości zaspokojenia różnorodnych potrzeb oraz budzenie nowych zainteresowań. Na terenie Gminy działa 5 domów dziennego pobytu, dodatkowo od 2017 r. funkcjonuje Ośrodek Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym funkcjonujący w ramach DDP nr 3.	Sieć placówek poszerzono o Ośrodek Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym. Działania powinny być kontynuowane zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami.
3.1.4 Organizacja Miejskich Obchodów Dni Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Corocznie	Liczba osób uczestniczących w obchodach	2016: 670 2017: 680 2018: 680 2019: 650	Zrealizowane dni seniora: X Miejskie Obchody Dni Seniora, 9-13.05.2016 r., X Miejskie Obchody Dni Seniora, 6-12.05.2017 r., XI Miejskie Dni Seniora 7-11.05.2018 r., XII Miejskie Dni Seniora 7-	Obchody były realizowane corocznie, powinny być kontynuowane jako przedsięwzięcie koordynowane przez

						10.05.2019 r. Dni Seniora odbywają się pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle, w trakcie organizowane są różnorodne wydarzenia o charakterze: rozrywkowym, kulturalnym, edukacyjnym, sportowym i prozdrowotnym.	Miejską Radę Seniorów.
3.1.5 Rozwój wolontariatu adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba wolontariuszy Liczba osób objętych wsparciem	2016: bd 2017: około 200 2018: bd 2019: bd 2016: 670 2017: 680 2018: 655 2019: 669	Z wolontariuszami współpracują m.in. ośrodki wsparcia. Wolontariusze pomagają w obsłudze imprez okolicznościowych, uroczystości i zabaw, przygotowaniu gazetek, wykładów, prelekcji, turniejów, zawodów sportowych, pomagają w opiece domowej nad osobami starszymi i chorymi. Funkcjonujący na terenie Gminy wolontariat jest wolontariatem okazjonalnym. W związku z brakiem jednostki koordynującej działania wolontariuszy oraz różnorodne obszary i formy ich zaangażowania określenie liczby aktywnych wolontariuszy nie było możliwe	Działania wolontariackie były realizowane na bieżąco, zasadne jest ich rozwijanie i poprawa koordynacji działań.
3.1.6 Rozwój systemu informacji dotyczących inicjatyw dla osób starszych i	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba informacji zamieszczonych na stronach internetowych Liczba	2016: 84 2017: 63 (MOPS) 2018: bd 2019: bd 2016: 5	Informacje o inicjatywach na rzecz seniorów ukazują się na stronach Gminy Kędzierzyn-Koźle i jednostek podległych, organizacji działających na rzecz seniorów, w mediach lokalnych oraz w Informatorze Wydarzeń wydawanych	Działania informacyjne były realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane

niepełnosprawnych				wydanych ulotek i informatorów	informatorów 2017: 3500 2018: 0 2019: 0	przez Urząd Miasta. Relacje z wydarzeń również ukazują się w prasie, telewizji lokalnej oraz na stronach internetowych danych instytucji. W 2018 i 2019 roku nie wydano informatorów i ulotek. Rozpowszechniano wcześniej wydane materiały. Nie prowadzono również statystyki zamieszczonych informacji, ale były one publikowane na bieżąco, zależnie od potrzeb.	
3.1.7 Rozwój różnych form kształcenia ustawicznego osób w trzeciej trzeciej życia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba organizowanych szkoleń, warsztatów, zajęć	2016: ok. 800 2017: 809 2018: 404 2019: 387	W Kędzierzynie-Koźlu działają dwa uniwersytety trzeciego wieku, które realizują zadanie kształcenia ustawicznego osób starszych: Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kędzierzynie-Koźlu i Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Ziemi Kozielskiej”. Realizują one różnego typu zajęcia o charakterze edukacyjno-kulturalnym.	Działania były realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane.
3.2 Integracja i aktywizacja osób z ograniczoną samodzielnością							
3.2.1 Rozwój placów rekreacji ruchowej dla osób starszych	Wydział Inwestycji, Remontów i Eksploatacji Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i inne podmioty.	Na bieżąco	Liczba zamontowanych urządzeń Liczba placów	2016: 174 2017: 165 2018: 189 2019: 199 2016: 15	Na terenie Kędzierzyna-Koźla w ramach prowadzonych prac modernizacyjnych sukcesywnie zwiększa się liczba placów rekreacji ruchowej, w tym skierowanych do osób starszych oraz montowanych na	Działania były realizowane na bieżąco, powinny być kontynuowane zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami w tym zakresie.

				rekreacji ruchowej dla osób starszych	2017: 17 2018: 19 2019: 21	tych placach urządzeń do ćwiczeń.	
3.2.2 Inwentaryzacja barier utrudniających funkcjonowanie osobom z niepełno- sprawnościami	Wydział Inwestycji, Remontów i Eksploatacji Urzędu Miasta, Wydział Zarządzania Drogami Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Co trzy lata	Liczba opracowanych raportów	2016: 0 2017: 0 2018: 1 2019: 0	Pierwszy raport był opracowany w 2015 r., zgodnie z założeniem <i>Strategii</i> winien być sporządzony co trzy lata. Na drogach administrowanych przez Wydział Zarządzania Drogami podczas bieżącego nadzoru stwierdzono bariery utrudniające funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami, m.in. niedostateczną informację dźwiękową przy przejściach dla pieszych, brak ścieżek dotykowych przy przejściach dla pieszych, różnice w wysokości między chodnikiem a jezdnią. W 2018 roku przygotowano II raport z badania „Poczucie bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej Miasta Kędzierzyn-Koźle”, w którym zidentyfikowano bariery w przestrzeni utrudniające funkcjonowanie niepełnosprawnym.	Działania były realizowane i publikowane w ramach raportu. Działania powinny być kontynuowane, ze względu na fakt, że ich realizacja jest sprawozdawana w różny sposób nie wymaga sporządzania specjalnych raportów.
3.2.3 Opracowanie Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w programie	Opracowywany w cyklu wieloletnim	Wskaźniki przyjęte w programie	Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji programu	W 2016 i 2017 r. pomimo braku programu realizowano działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego lata	Działania były realizowane na bieżąco, od 2018 roku zgodnie z Gminnym Programem Ochrony Zdrowia

Psychicznego			(realizacja coroczna)			2018-2022 został przyjęty uchwałą nr LII/492/18 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 31 stycznia 2018 i wdrożony do realizacji.	Psychicznego lata 2018-2022, powinny być kontynuowane zgodnie z założeniami programu.
3.3 Poszerzenie i poprawa jakości świadczonych usług							
3.3.1 Systematyczna modernizacja placówek wsparcia dziennego	Wydział Inwestycji, Remontów i Eksploatacji Urzędu Miasta	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba zmodernizowanych placówek Liczba osób objętych wsparciem	2016: 1 2017: 5 2018: 3 2019: 5 2016: 100 2017: 680 2018: 411 2019: 669	Działania remontowe są realizowane na bieżąco. W 2016 r. przeprowadzono remont DDP nr 3, w 2017 r. przeprowadzono drobne naprawy i remonty w pięciu DDP, a w 2018 r. sposobem gospodarczym wymalowano pomieszczenia w DDP Nr 2,4 i 5 a w DDP Nr 2 położono płytki podłogowe w 2 pomieszczeniach i wykonano system sygnalizacji alarmu pożarowego oraz cyklinowanie parkietu na I poziomie. W 2019 r. sposobem gospodarczym wykonano malowanie i bieżące naprawy oraz w DDP Nr 5 wymieniono ławy kominarskie i przeprowadzono remont dwóch kominów.	Działania remontowe były realizowane na bieżąco, w miarę potrzeb powinny być kontynuowane.
3.3.2 Rozwój i standaryzacja usług opiekuńczych wspomagających osoby starsze w miejscu zamieszkania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba osób korzystających z usług	2016: 205 2017: 213 (30 osób w ramach projektu unijnego) 2018: 182 (13 osób w ramach	Nie stworzono dokumentu dotyczącego standaryzacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania podopiecznego. W ramach realizacji projektu „Nie-Sami-Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne” poszerzono zakres usług opiekuńczych o	Poszerzono zakres usług opiekuńczych, działania na rzecz zwiększania dostępności i zakresu usług powinny być kontynuowane.

					projektu unijnego) 2019: 202 (33 osoby w ramach projektu unijnego)	popołudnia, soboty, niedziele i święta.	
3.3.3 Monitoring funkcjonowania usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba przygotowanych raportów Liczba szkoleń dla osób świadczących usługi opiekuńcze	2016: 0 2017: 0 2018: 0 2019: 0 2016: 1 (2 osoby) 2017: 1 (2 osoby) 2018: 0 2019: 2 (11 osób)	Świadczenie usług opiekuńczych jest na bieżąco monitorowane przez bezpośredniego przełożonego – kierownika Działu Usług Opiekuńczych. Osoby realizujące usługi opiekuńcze miały możliwość korzystania ze szkoleń podnoszących kwalifikacje.	Działania monitorujące były realizowane na bieżąco i sprawozdawane kadrze zarządzającej MOPS. Uznano, że nie ma potrzeby realizacji monitoringu w formie specjalnych raportów. Działania monitorujące powinny być kontynuowane, nie ma jednak potrzeby ich sprawozdawania w formie specjalnych raportów.
3.3.4 Doradztwo i zachęcanie do rozwoju małych form pomocy dla osób starszych, takich jak rodzinne domy pomocy	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba informacji, ulotek, liczba miejsc w placówkach / zakładach	2016: 0 2017: 1000 ulotek 2018: 0 2019: 0	W 2017 r. uruchomiono spółdzielnię socjalną „Poza Czasem” zapewniającą usługi opiekuńcze oraz transport osób niepełnosprawnych. Dzięki temu nastąpił rozwój form pomocy dla osób starszych.	Dzięki realizacji działań uruchomiono spółdzielnię socjalną, działania wspierające rozwój pomocy dla seniorów powinny być kontynuowane.
3.3.5	Wydział Polityki	Jednostki	Na bieżąco	Liczba	2016: 9	Gmina Kędzierzyn-Koźle	Zadanie było

Opracowanie i realizacja programów profilaktyki zdrowotnej adresowanych do osób starszych i niepełnosprawnych	Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe		realizowanych programów Liczba osób objętych profilaktyką	2017: 11 2018: 12 2019: 11 bd	realizowała liczne działania profilaktyczne zgodnie z programami: <i>Programem Ochrony Zdrowia na lata 2014-2016</i> przyjętym uchwałą nr XLVII/577/2014 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 26 stycznia 2016 roku oraz <i>Programem Ochrony Zdrowia na lata 2017-2019</i> , przyjętym uchwałą nr XXXIX/344/16 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 29 grudnia 2016, zm. uchwałą nr X/107/19 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 27 czerwca 2019. Badania profilaktyczne realizowane na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle są adresowane do osób w poszczególnych rocznikach wieku. Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia nie posiada danych dotyczących udziału w programach tylko i wyłącznie osób starszych i niepełnosprawnych, gdyż programy kierowane są do szerszych grup.	realizowane na bieżąco, działania powinny być kontynuowane.
Cel strategiczny nr 4:							
Partnerstwo na rzecz rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi							
4.1 Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego							
4.1.1 Zintensyfikowane współpracy z partnerami	Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba przekazywanych do realizacji zadań	2016: 124 2017: 92 + 8 niezrealizowanych	Działania były prowadzone w oparciu o przyjmowane corocznie programy współpracy. Gmina wspierała organizacje pozarządowe	Zadanie było realizowane na bieżąco, działania powinny być kontynuowane.

pozarządowymi (powierzenie i wspieranie oraz koordynacja wspólnych działań)				publicznych Liczba wspólnie realizowanych działań	h 2018: bd 2019: bd 2016: 124 2017: 92 2018: bd 2019: bd	między innymi poprzez zlecenie realizacji zadań w trybie konkursowym i pozakonkursowym, powierzenie zadań na zasadzie regrantingu, konsultowanie projektów aktów normatywnych, tworzenie wspólnych zespołów, wzajemną komunikację, realizację inicjatywy lokalnej, zawieranie umów partnerskich m.in. w zakresie wspólnego pozyskiwania funduszy unijnych, użyczenie lokali i obiektów na preferencyjnych warunkach, a także prowadzenie Miejskiego Centrum Organizacji Pozarządowych (Centrum Zintegrowanej Aktywności Społecznej – CZAS).	
4.1.2 Wspieranie rozwoju sektora pozarządowego i wolontariatu (programy mini-grantowe)	Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z gminą Liczba wolontariuszy	2016: 62 2017: 62 2018: 62 2019: 62 bd	W ramach wsparcia organizacji pozarządowych dotacje na realizację priorytetowych zadań publicznych były przyznawane również w trybie procedury uproszczonej, z pominięciem otwartego konkursu ofert. Gmina prowadzi projekt regrantingowy, rezerwuje również środki na realizację inicjatywy lokalnej. Funkcjonuje Miejskie Centrum Organizacji Pozarządowych (Centrum Zintegrowanej Aktywności Społecznej – CZAS). W związku z brakiem jednostki koordynującej	Zadanie było realizowane na bieżąco, działania powinny być kontynuowane.

						działania wolontariuszy oraz różnorodne obszary i formy ich zaangażowania określenie liczby aktywnych wolontariuszy nie było możliwe.	
4.1.3 Rozwój poradnictwa zwiększającego samodzielność obywatelską, w tym wspieranie działań na rzecz tworzenia aktywnych środowisk lokalnych oraz wspieranie postaw obywatelskich i lokalnych inicjatyw obywatelskich (współpraca z radami Osiedli)	Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba zrealizowanych projektów	2016: 64 2017: 92 2018: 75 2019: bd	Gmina prowadziła kampanię promocyjną dotyczącą Inicjatywy Lokalnej oraz przekazania 1% podatku organizacjom pożytku publicznego z terenu Kędzierzyna-Koźla. Realizowała również szkolenia dla organizacji pozarządowych i promowała działania organizacji w Internecie.	Zadanie było realizowane na bieżąco, działania powinny być kontynuowane.
4.1.4 Opracowanie i realizacja rocznego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Wskaźniki przyjęte w programie	Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji programu	Program współpracy Gminy Kędzierzyn-Koźle z organizacjami pozarządowymi na rok 2016, uchwała nr XVIII/139/15 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 1 października 2015; Program współpracy Gminy Kędzierzyn-Koźle z organizacjami	Zadanie było realizowane na bieżąco, współpraca Gminy Kędzierzyn-Koźle z organizacjami pozarządowymi powinna być kontynuowana.

						<p>pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017, uchwała nr XXXVII/320/16 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 30 listopada 2016; Program współpracy Gminy Kędzierzyn-Koźle z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018, uchwała nr XLVIII/452/17 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 26 października 2017; Program współpracy Gminy Kędzierzyn-Koźle z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019, uchwała nr LXIII/605/18 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 30 października 2018.</p>	
4.2 Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej							
4.2.1 Wzmocnienie i rozwijanie umiejętności pracowników socjalnych działających na rzecz pełniejszej integracji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	<p>Liczba organizowanych szkoleń</p> <p>Liczba uczestników szkoleń</p>	<p>2016: 11 2017: 15 2018: 17 2019: 19</p> <p>2016: 33 2017: 33 2018: 43 2019: 55</p>	<p>Specyfika problemów, z którymi stykają się pracownicy MOPS wymaga ciągłego doskonalenia warsztatu pracy. Pracownicy MOPS brali udział w szkoleniach z tematyki związanej z zadaniami pracownika socjalnego, działaniem zespołu interdyscyplinarnego czy asystenta rodziny, a także z prawa</p>	<p>Zadanie było realizowane na bieżąco, pracownicy nadal powinni mieć możliwość udziału w szkoleniach.</p>

społecznej klientów pomocy społecznej poprzez ich systematyczne doszktałanie						pracy, płac, kontroli zarządczej, ochrony danych osobowych, żywienia zbiorowego. Doskonaliłi swój warsztat pracy poznając m.in. trendy i nowe metody pracy na szkoleniach, konferencjach, seminariach.	
4.2.2 Badanie poziomu satysfakcji pracowniczej i wypracowanie strategii rozwoju Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba przygotowanych opracowań	2016: 0 2017: 0 2018: 0 2019: 0	Zadanie nie było realizowane	Zadanie nie zostało wdrożone ze względu na ograniczenia kadrowe i znaczącą liczbę zadań realizowanych przez MOPS. Kadra zarządzająca i kierownicy działów pozostają w stałym kontakcie z pracownikami i na bieżąco reagują na problemy i potrzeby pracowników MOPS. Po analizie uznano, iż nie ma zasadności wdrażania tego zadania.
4.2.3 Badanie poziomu satysfakcji odbiorcy zadań społecznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba przygotowanych opracowań	2016: 0 2017: 0 2018: 0 2019: 0	Zadanie nie było realizowane	Zadanie nie zostało wdrożone ze względu na ograniczenia kadrowe i znaczącą liczbę zadań realizowanych przez MOPS. Pracownicy

							MOPS, kierownicy działań oraz kadra zarządzająca pozostają w kontakcie z klientami i na bieżąco reagują na skargi, problemy, czy niesatysfakcjonujące rozwiązania. Po analizie uznano, iż nie ma zasadności wdrażania tego zadania.
4.3 Diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych							
4.3.1 Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta	Organizacje pozarządowe i inne podmioty	Na bieżąco	Liczba przygotowanych opracowań	2016: 3 2017: 2 2018: 4 2019: 1	Corocznie realizowano diagnozę do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych, w 2016 r. zrealizowano badanie „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie oraz lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Kędzierzyn-Koźle” oraz diagnozę do Programu Ochrony Zdrowia na lata 2017-2019. W 2017 r. zrealizowano diagnozę do Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego lata 2018-2022, zaś w 2018 r. zrealizowano diagnozę do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, przygotowano II raport z badania „Poczucie bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych w	Diagnozy poszczególnych problemów społecznych realizowane były zgodnie z zapotrzebowaniem. Takie działania powinny być kontynuowane w kolejnych latach.

						przestrzeni publicznej Miasta Kędzierzyn-Koźle” oraz zrealizowano diagnozę sytuacji osób starszych w ramach prac nad strategią Polityka senioralna w Gminie Kędzierzyn-Koźle na lata 2019-2023.	
4.3.2 Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Nakład materiałów informacyjnych	2016: 250 2017: 5750 2018: 0 2019: 0	Na terenie MOPS, w jego placówkach, w wielu punktach miasta, jak również na stronie internetowej zamieszczone są ogłoszenia i plakaty informujące o przedsięwzięciach, projektach oraz akcjach i programach związanych z pomocą na rzecz mieszkańców naszego miasta. W 2016 i 2017 r. drukowane były foldery informacyjne, Informator Seniora, informatory, ulotki informujące o programach, działaniach i placówkach świadczących pomoc. W 2018 i 2019 r. nie drukowano nowych materiałów informacyjnych, rozpowszechniano wcześniej wydane materiały.	Zadanie było realizowane na bieżąco, zostało w pełni wdrożone, działania informacyjne powinny być kontynuowane w kolejnych latach.